

SPRAWOZDANIE ROCZNE
ANNUAL REPORT

2016

INSPEKCJA JAKOŚCI HANDLOWEJ ARTYKUŁÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH
AGRICULTURAL AND FOOD QUALITY INSPECTION

IJHARS

Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r.

o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych

Jakość handlowa to cechy artykułu rolno-spożywczego dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania.

SPRAWOZDANIE ROCZNE
ANNUAL REPORT

2016

INSPEKCJA JAKOŚCI HANDLOWEJ ARTYKUŁÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH
AGRICULTURAL AND FOOD QUALITY INSPECTION

© Główny Inspektorat Jakości Handlowej
Artykułów Rolno-Spożywczych

OPRACOWANIE
Biuro Kontroli Wewnętrznej

TŁUMACZENIE
Biuro Współpracy Międzynarodowej

REDAKCJA
Izabela Zdrojewska

IJHARS

Główny Inspektorat Jakości Handlowej
Artykułów Rolno-Spożywczych
ul. Wspólna 30
00-930 Warszawa
www.ijhars.gov.pl
sekretariat@ijhars.gov.pl

Warszawa 2017

REALIZACJA
Agencja Reklamowo-Wydawnicza A. Grzegorzcyk
www.grzeg.com.pl

SPIS TREŚCI/ Contents

WSTĘP/ Introduction

I. CELE, ZADANIA I ORGANIZACJA IJHARS W 2016 ROKU/ AFQI's aims, tasks and organisation in 2016

1. Najważniejsze informacje o IJHARS/ Main information about AFQI.	13
2. Zadania IJHARS/ AFQI's tasks	14
3. Organizacja IJHARS/ AFQI's organisation	19
3.1. Struktura organizacyjna/ The organisational structure	
3.2. Baza laboratoryjna/ Laboratories	
3.3. Zarządzanie jakością/ Quality management system	
3.4. Rozwój zawodowy pracowników/ Professional development	

II. REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2016 ROKU/ Task's performance of AFQI in 2016

1. Podstawowe dane liczbowe/ Key figures	24
2. Najważniejsze ustalenia z realizacji zadań/ Main findings from tasks' completion	27
2.1. Kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji/ Marketing quality control of agricultural and food products and means of production	
2.1.1. Urzędowa kontrola na rynku krajowym/ Official control on the domestic market	
• Zasady i tryb kontroli/ Rules and procedure of control	
• Tematy czynności kontrolnych określone w <i>Rocznym ramowym planie kontroli</i> / Fields of inspection activities identified in <i>Annual Framework Control Plan</i>	
• Wyniki planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Results of planned marketing quality inspections of agricultural and food products	
• Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez Głównego Inspektora JHARS/ Scope and results of ad hoc inspections commissioned by the Chief Inspector of Agricultural and Food Quality	
• Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez wojewódzkich inspektorów JHARS/ Scope and results of ad hoc inspections commissioned by Voivodeship Inspectors of Agricultural and Food Quality	
2.1.2. Urzędowa kontrola w obrocie z zagranicą/ Official control at import and export stage	
• Zasady i tryb kontroli/ Rules and procedure of control	
• Wyniki kontroli w obrocie z zagranicą/ Results of inspections at import and export stage	
2.2. Zadania realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej/ Tasks performed in the framework of the Common Agricultural Policy	
2.2.1. Kontrola i certyfikacja w rolnictwie ekologicznym/ Control and certification in organic farming	
• System kontroli i certyfikacji w rolnictwie ekologicznym/ Control system in organic farming	
• Wyniki audytów przeprowadzonych w jednostkach certyfikujących/ Results of audits carried out in control bodies	

- Wyniki kontroli sprawdzających w ekologicznych gospodarstwach rolnych/ Results of follow up checks in organic holdings
 - Wyniki kontroli sprawdzających w przetwórnictwie ekologicznym, u importerów produktów ekologicznych oraz producentów wprowadzających do obrotu/ Results of follow up checks carried out in organic processors, importers of organic products and operators who placed organic product on market
 - Wyniki kontroli znakowania produktów/ Results of labeling checks
 - Wyniki kontroli znakowania nawozów/ Results of checks on fertilizers labeling
 - Udostępnianie informacji o producentach w rolnictwie ekologicznym/ Sharing information on organic farming producers
 - Dopuszczanie do swobodnego obrotu produktów rolnictwa ekologicznego importowanych z krajów trzecich/ Release for free circulation of organic products imported from third countries
 - Zezwolenia na odstępstwa od zasad produkcji metodami ekologicznymi/ Granting of exceptions from the organic production rules
 - Prowadzenie rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego/ Maintining the register of organic farming inspectors
- 2.2.2. Kontrola produktów regionalnych i tradycyjnych/ Control of regional and traditional products
- Zasady kontroli i certyfikacji produktów regionalnych i tradycyjnych/ Rules for control and certification of regional and traditional products
 - Nadzór nad jednostkami certyfikującymi/ Supervision of control bodies
 - Kontrole zgodności procesu produkcji produktów regionalnych i tradycyjnych ze specyfikacją/ Verification of compliance with specifications of the production processes of regional and traditional products
 - Kontrole urzędowe produktów regionalnych i tradycyjnych/ Official controls of regional and traditional products
- 2.2.3. Kontrola ex-post/ Ex-post control
- 2.2.4. Zadania delegowane i zadania powierzone przez Agencję Rynku Rolnego/ Delegated tasks and tasks entrusted by the Agricultural Market Agency
- 2.2.5. Kontrola wprowadzania do obrotu mięsa z bydła w wieku do 12 miesięcy/ Control of marketing of bovine meat from cattle aged less than twelve months
- 2.2.6. Kontrola raportowania danych rynkowych z rynku wołowiny/ Control of prices reporting on the beef market
- 2.2.7. Wydawanie opinii w sprawie przyznania znaku *Poznaj Dobrą Żywność* (PDŻ)/ Issuing opinions on products to be awarded with the Try Fine Food logo (TFF)
- 2.3. Zadania w ramach nadzoru sprawowanego przez IJHARS/ Tasks within AFQ's supervision
- 2.3.1. Nadzór nad rynkiem wina/ Supervision of wine market
- Certyfikacja wina z określonego rocznika i wina z określonej odmiany winorośli/ Certification procedure for particular vintage year and wines from specific grape varieties
- 2.3.2. Nadzór nad rynkiem chmielu/ Supervision of hops and hop products market
- 2.3.3. Nadzór nad rynkiem mięsa – klasyfikacja tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP/ Supervision of meat market - Classification of carcasses in the EUROP system
- Klasyfikacja tusz wołowych/ Classification of bovine carcasses
 - Klasyfikacja tusz wieprzowych/ Classification of porcine carcasses
- 2.3.4. Nadzór nad rynkiem mięsa drobiowego/ Supervision of poultry meat market

- 2.3.5. Warunki produkcji gęsi owsianych/ Young Polish Oats-Fed Geese - Production conditions
- 2.3.6. Nadzór nad rynkiem nawozów/ Supervision of fertilisers market
- 2.4. Zadania kontrolne związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorcy/ Control tasks related to entrepreneur's business activity
 - 2.4.1. Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Evaluation of commercial quality of agricultural and food products
 - 2.4.2. Zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj kierowanych bezpośrednio z miejsca produkcji do zakładów przemysłu spożywczego/ Granting exemptions from the marking obligations for eggs intended for processing to operators
 - 2.4.3. Nadawanie uprawnień rzeczoznawcom/ Licencing quality assessors

3. Współpraca z innymi instytucjami/ Cooperation with other authorities and organisations 58

- 3.1. Współpraca z instytucjami międzynarodowymi/ Cooperation with international organisations
 - 3.1.1. Współpraca z Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO/ Cooperation with the FAO/WHO Codex Alimentarius Commission (CAC)
 - Główne wydarzenia na forum KKŻ/ Main events at the CAC forum
 - 3.1.2. Współpraca z Europejską Komisją Gospodarczą ONZ/ Cooperation with the United Nations Economic Commission for Europe (UN/ECE)
 - Najważniejsze wydarzenia na forum EKG/ONZ/ Significant events at the UN/ECE forum
 - 3.1.2. Współpraca z organami Unii Europejskiej/ Cooperation with the European Union bodies
 - 3.1.3. Współpraca w ramach systemu OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw/ Cooperation with OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) within the Scheme for the Application of International Standards for Fruit and Vegetables
 - 3.1.4. Współpraca z Komisją Europejską w ramach Punktu Kontaktowego ds. oszustw związanych z żywnością/ Cooperation with the European Commission in the frame of the Food Fraud Contact Points' Network
- 3.2. Współpraca z instytucjami krajowymi/ Cooperation with Polish authorities and institutions
 - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi/ The Ministry of Agriculture and Rural Development
 - Ministerstwo Finansów/ The Ministry of Finance
 - Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Inspekcja Handlowa/ The Office of Competition and Consumer Protection
 - Agencja Rynku Rolnego/ The Agricultural Market Agency
 - Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa/ The Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture
 - Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza/ The National Agrochemical Station
 - Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego/ The Institute of Agricultural and Food Biotechnology
 - Polski Komitet Normalizacyjny/ The Polish Committee for Standardization
 - Polskie Centrum Akredytacji/ The Polish Centre for Accreditation
 - Inspekcja Weterynaryjna/ The Veterinary Inspection
 - Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Państwowa Inspekcja Sanitarna, Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska/ The State Plant Health and Seed Inspection, The State Sanitary Inspection, The State Inspectorate for Environmental Protection
 - Inspekcja Transportu Drogowego/ Vehicular Transport Inspection

- Okręgowe Inspektoraty Rybołówstwa Morskiego/ *The District Sea Fisheries Inspectorates*
- Rada ds. Racjonalnego Wykorzystania Żywności przy Federacji Polskich Banków Żywności/ *The Council for Rational Use of Food at Polish Federation of Food Banks*
- Inne instytucje/ *Others institutions*

III. FUNKCJONOWANIE IJHARS W 2016 ROKU/ *AFQI` s functioning of in 2016*

1. Nadzór Głównego Inspektora IJHARS nad realizacją zadań/ <i>The Chief Inspector supervision of tasks's performance</i>	69
1.1. Kontrola wewnętrzna/ <i>Internal control</i>	
1.2. Audyt wewnętrzny/ <i>Internal audit</i>	
1.3. Rozpatrywanie skarg i wniosków/ <i>Complaints and requests handling</i>	
2. Działalność informacyjna/ <i>Information and communication.</i>	71
2.1. Strona internetowa IJHARS/ <i>AFQI's website</i>	
2.2. Współpraca z mediami/ <i>Cooperation with the media</i>	
2.3. Biuletyn <i>Wiedza i Jakość/ The Knowledge and Quality</i> bulletin	
2.4. Polityka informacyjna/ <i>Information policy</i>	

IV. KIERUNKI DZIAŁANIA IJHARS W 2017 ROKU/ *Course of actions for 2017*

- Realizacja zadań kontrolnych wskazanych w *Rocznym ramowym planie kontroli/ Implementation of control activities indicated in the Annual Framework Control Plan*
- Aktualizacja i rozszerzenie zakresu akredytacji w laboratoriach GIJHARS/ *Updating and expanding scope of accreditation for AFQI laboratories*
- Wzmocnienie systemu kontroli jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym/ *Strengthening of control system of certification bodies in organic farming*
- Wzmocnienie ochrony produktów ChNP, ChOG, GTS/ *Strengthening of protection for products with names registered as PDO, PGI and TSG*
- Podniesienie jakości przeprowadzania i dokumentowania kontroli ex-post/ *Improving the quality of ex-post control activities and their documentation*
- Kontynuacja aktywności na forum międzynarodowym/ *Continuation of activities on the international forum*

Szanowni Państwo, Dear Sirs,

Mam zaszczyt oraz przyjemność zaprosić Państwa do zapoznania się ze *Sprawozdaniem z realizacji zadań ustawowych*, wykonanych przez Inspekcję Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS) w 2016 r.

Zadania ustawowe IJHARS obejmują przeprowadzanie urzędowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych na terenie kraju oraz w obrocie z zagranicą, jak również działania określone w innych przepisach, w tym w znacznym stopniu związane z realizacją Wspólnej Polityki Rolnej.

Kontrole urzędowe, którym podlegają wszystkie artykuły rolno-spożywcze, mają z jednej strony zapobiegać wprowadzaniu do obrotu produktów niespełniających wymagań w zakresie jakości handlowej, ale również wpływać na bezpieczeństwo ekonomiczne przedsiębiorców przestrzegających prawa, a konsumentom umożliwić wybór dobrze jakościowo i prawidłowo oznakowanego wyrobu.

W 2016 roku przeprowadzono ogółem ponad 100 tys. urzędowych kontroli, w tym ponad 35 tys. na rynku krajowym. Kontrole planowe na rynku krajowym obejmowały przede wszystkim jakość handlową żywności będącej podstawą codziennej diety konsumentów (przetwory mleczne, mięsne, rybne, zbożowe, owocowo-warzywne, wyroby garmażeryjne, miód, jaja oraz świeże owoce i warzywa). Kontrolowano też produkty posiadające szczególne lub specyficzne cechy jakościowe, tj. wyroby regional-

It is my honour and pleasure to invite you to acquaint yourselves with the report on tasks performed by the Agricultural and Food Quality Inspection (AFQI) in 2016.

The statutory tasks of AFQI cover marketing quality control of agricultural and food products in Poland and at import and export stage, as well as activities specified in other regulations, including those arising to a large extent from the Common Agricultural Policy.

Official controls, which all agri-food products are subject to, are designed to prevent from placing on the market products non complying with marketing standards requirements, but also impact on economic security of law-abiding producers and enable consumers to choose a properly labeled good quality product.

In 2016 more than 100.000 inspections were carried out, therein more than 35.000 on domestic market. Planned inspections on domestic market concerned particularly marketing quality of commonly consumed products (dairy products, meat, fish, cereals, processed fruit and vegetables, ready-to-cook food, honey, eggs, and fresh fruits and vegetables). AFQI also inspected products having special or unique quality features i.e. regional and traditional products, organically grown or awarded with the Try Fine Food logo.

ne, tradycyjne, produkowane metodami ekologicznymi, a także wyróżnione znakiem *Poznaj Dobrą Żywność*.

Skuteczność przeprowadzanych kontroli to wynik wysokiego potencjału bazy laboratoryjnej. Laboratoria GIJHARS sukcesywnie poszerzają możliwości analityczne oraz zakres metodyk objętych akredytacją, które są niezbędne do oceny jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, a w szczególności do wykrywania zafałszowań.

Wynikiem działań doraźnych IJHARS w 2016 r. było przeprowadzenie ponad 29 tys. kontroli zgodności świeżych owoców i warzyw przeznaczonych do wycofania z rynku, związane z kontynuacją IV oraz uruchomieniem V tury wsparcia dla producentów niektórych owoców i warzyw, w związku z zakazem ich przywozu z Unii Europejskiej do Federacji Rosyjskiej. Ww. kontrole IJHARS przeprowadza na wniosek Agencji Rynku Rolnego.

Rola IJHARS to nie tylko realizacja zadań związanych z urzędową kontrolą, ale również prowadzenie rzetelnej polityki informacyjnej, kierowanej zarówno do producentów i przedsiębiorców sektora rolno-spożywczego, jak i konsumentów. Objęcie patronatem szeregu konferencji i warsztatów szkoleniowych pozwoliło na propagowanie wiedzy między innymi z zakresu jakości i bezpieczeństwa żywności, znakowania wyrobów oraz prawodawstwa Unii Europejskiej. Na uwagę zasługuje aktualizacja przewodnika do Rozporządzenia 1169/2011 w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności. Stworzenie przewodnika miało na celu zapewnienie jednolitego podejścia organów kontroli do poszczególnych aspektów jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, jak również jednolitego traktowania przedsiębiorców łańcucha żywnościowego.

Miniony rok, to również uczestnictwo IJHARS w realizacji prac związanych z jakością i bezpieczeństwem żywności na forum międzynarodowym. Pracownicy GIJHARS brali aktywny udział w sesjach komitetów KKŻ FAO/WHO, spotkaniach Grupy Roboczej Rady UE ds. *Codex Alimentarius* oraz sesjach Grupy Roboczej EKG/ONZ ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych. Na szczególną uwagę zasługuje wymiana informacji i podejmowanie wspólnych działań na arenie międzynarodowej w ramach prowadzonego w GIJHARS Punktu Kontaktowego ds. oszustw związanych z żywnością.

Efficiency of control is directly related to the capacity of laboratories. AFQI laboratories constantly increase their analytical potential and accredited testing methods, necessary to assess marketing quality of agri-food products, in particular detecting food adulteration.

In the frame of the *ad hoc* actions of AFQI in 2016, more than 29.000 of conformity checks of fresh fruit and vegetables intended for the withdrawal from the market was carried out. It was related to the continuation of the 4th as well as the 5th round of the European Union support for producers of certain fruits and vegetables, which was established due to the import ban to the Russian Federation. The abovementioned conformity checks have been conducted on a request of the Agricultural Market Agency.

AFQI not only performs tasks of official control, but also provides reliable information to producers and operators of agri-food sector and to consumers. Patronage of AFQI to a number of conferences and workshops grants promoting knowledge on i.a. food quality and safety, labelling and the EU legislation. Noteworthy is the update of a guidance to the *Regulation 1169/2011 on the provision of food information to consumers*. The guidance was elaborated in order to ensure harmonised approach of control bodies to particular aspects of marketing quality of food, as well as equal treatment of food business operators.

In the last year AFQI was also engaged in international tasks related to food quality and safety. AFQI employees actively participate in sessions of the FAO/WHO Codex Alimentarius Commission, meetings of the *Codex Alimentarius* Working Party of the European Council and sessions of the UN/ECE Working Party on Agricultural Quality Standards. Exchange of information and international administrative assistance activities performed in the frame of the Food Fraud Contact Point are also worth noting.

High quality of AFQI controls is also the result of cooperation with other national food control authorities. Cooperation with public institutions, research institutes and food

Wysoka jakość kontroli IJHARS to także wynik współpracy z krajowymi instytucjami działającymi w obszarze urzędowej kontroli. Współpraca z jednostkami administracji publicznej, instytucjami naukowymi i organami kontroli żywności umożliwia wymianę doświadczeń i bieżących informacji, co pozwala elastycznie i szybko reagować u źródeł powstania problemu oraz skuteczniej eliminować z obrotu artykuły o niewłaściwej jakości.

Szeroki zakres ustawowych kompetencji i różnorodność zadań realizowanych przez IJHARS wymaga zaangażowania i ciągłego pogłębiania wiedzy przez pracowników oraz bieżącego dostosowywania procedur urzędowej kontroli jakości handlowej do zmieniających się przepisów prawa.

Przekazując *Sprawozdanie*, dziękuję wszystkim, którzy przyczyniają się do rozwoju i umacniania naszej instytucji. Mam nadzieję, że niniejsza publikacja przybliży Państwu obszary działalności i wyniki pracy IJHARS.

Andrzej Romaniuk
Główny Inspektor Jakości Handlowej
Artykułów Rolno-Spożywczych

inspection bodies facilitates exchange of experience and information, which enables quick and flexible reaction to the source of problems and capable withdrawing from the market the food of unsuitable quality.

Wide range of statutory competence and diversity of tasks performed by AFQI, demands employees being devoted and constantly developing their expertise. There is also a need to successively adjust procedures of official control of marketing quality along with legislation changes.

While publishing this report, I would like to thank sincerely all involved in AFQI development and strengthening. I hope that this report adds to better knowledge on AFQI areas of activities and their results.

Andrzej Romaniuk
Chief Inspector of Agricultural
and Food Quality Inspection

**I. CELE, ZADANIA I ORGANIZACJA IJHARS
W 2016 ROKU
AFQI's aims, tasks and organisation in 2016**

1. Najważniejsze informacje o IJHARS

Main information about AFQI

Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS) realizuje zadania określone w ustawie o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz w innych ustawach i rozporządzeniach, zarówno krajowych jak i unijnych.

Celem działania IJHARS jest:

- ▶ ochrona konsumentów i producentów, poprzez zapewnienie dostępu do rzetelnych informacji na temat artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ zapobieganie nieuczciwym praktykom rynkowym,
- ▶ ułatwienie wymiany handlowej – zarówno z państwami trzecimi, jak i na obszarze jednolitego rynku wewnętrznego UE,
- ▶ gwarantowanie rzetelności transakcji handlowych,
- ▶ promowanie dobrej praktyki produkcyjnej.

Zakres działania IJHARS obejmuje:

- ▶ nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji na rynku krajowym,
- ▶ kontrolę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą,
- ▶ współdziałanie w realizacji zadań wynikających ze Wspólnej Polityki Rolnej,
- ▶ działania kontrolne związane z działalnością gospodarczą prowadzoną przez przedsiębiorcę,
- ▶ koordynację współpracy Polski z organizacjami międzynarodowymi zajmującymi się żywnością i jej obrotem.

Organami IJHARS są:

- ▶ Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, który kieruje działalnością IJHARS przy pomocy Głównego Inspektoratu JHARS,
- ▶ Wojewoda wykonujący zadania przy pomocy wojewódzkiego inspektora JHARS jako kierownika wojewódzkiego inspektoratu JHARS.

W strukturze IJHARS funkcjonuje Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, 16 wojewódzkich inspektoratów jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz 5 nowoczesnie wyposażonych laboratoriów GIJHARS.

Zatrudnienie w IJHARS – według stanu na 31 grudnia 2016 r. – wyniosło 643 osoby, w tym: 444 pracowników uczestniczących bezpośrednio w realizacji czynności kontrolnych (tj. 69,0%).

Budżet IJHARS w 2016 r. wyniósł ogółem 52.485,2 tys. zł.

Gwarancją wiarygodności, bezstronności i rzetelności IJHARS jest działanie w oparciu o:

- ▶ rozporządzenie (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt,
- ▶ rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności,
- ▶ normę PN EN ISO 9001:2009 *Systemy zarządzania jakością. Wymagania* której wdrożenie pozwala na utrzymanie wysokiego poziomu jakości pracy na wszystkich etapach realizowanych zadań przez IJHARS.

2. Zadania IJHARS

AFQI's tasks

1) Zadania w ramach nadzoru nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych oraz środkami produkcji na rynku krajowym:

- ▶ **kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz warunków składowania i transportu**¹ polega na sprawdzeniu czy artykuły rolno-spożywcze spełniają wymagania jakości handlowej określone w przepisach oraz dodatkowe wymagania, jeżeli ich spełnienie zostało zadeklarowane przez producenta, a także czy ich składowanie lub transport zapewnia zachowanie właściwej jakości handlowej,
- ▶ **nadzór nad rynkiem owoców i warzyw**² obejmuje kontrolę jakości handlowej świeżych owoców i warzyw na rynku wewnętrznym jak i importowanych lub eksportowanych do państw trzecich, z wyłączeniem sprzedaży detalicznej (od dnia 3 października 2015 r. kompetencje w tym zakresie przeniesione zostały na Inspekcję Handlową), w zakresie ich zgodności z wymaganiami jakościowymi określonymi w przepisach Unii Europejskiej; IJHARS zobowiązana jest także do przekazywania Komisji Europejskiej informacji o wynikach kontroli w zakresie świeżych owoców i warzyw na wszystkich etapach obrotu,
- ▶ **nadzór nad rynkiem wina**³ obejmuje kontrolę jakości handlowej wyrobów winiarskich w obrocie mię-

dzynarodowym oraz nadzór nad produkcją i jakością handlową tych wyrobów na rynku krajowym, w tym: wydawanie opinii techniczno-technologicznych w zakresie wyrobu lub rozlewu wyrobów winiarskich niezbędnych do uzyskania przez przedsiębiorcę wpisu do rejestru MRiRW, sprawowanie nadzoru nad procesami enologicznymi (tj.: wzbogacaniem, odkwaszaniem i słodzeniem wina), przeprowadzanie kontroli wycofywania produktów ubocznych powstałych przy wyrobieniu wina uzyskanego z winogron pochodzących z upraw krajowych oraz certyfikację wina z określonego rocznika lub wina z określonej odmiany winorośli,

- ▶ **kontrola jakości oliwy z oliwek**⁴ oraz przekazywanie Komisji Europejskiej, za pośrednictwem MRiRW, danych analitycznych dotyczących badań jakości handlowej oliwy z oliwek i informacji o liczbie i rodzaju stwierdzonych nieprawidłowości i zastosowanych sankcjach,
- ▶ **nadzór nad jakością mięsa drobiowego**⁵ obejmuje kontrolę jakości handlowej, w tym etykietowanie mięsa drobiowego pod kątem stosowania środków zatrzy-

rejestru winnic, obowiązkowych deklaracji i sporządzania informacji na potrzeby monitorowania rynku, dokumentów towarzyszących przewozowi produktów i rejestrów prowadzonych w sektorze wina (Dz. Urz. WE L 128 z 27.05.2009 r., str. 15–53, ze zm.), rozporządzenie Rady (WE) nr 606/2009 z dnia 10 lipca 2009 r. ustanawiające niektóre szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 479/2008 w odniesieniu do kategorii produktów winiarskich, praktyk enologicznych i obowiązujących ograniczeń (Dz. Urz. WE L 193 z 24.07.2009 r., str. 1–55, ze zm.), rozporządzenie Komisji (WE) nr 607/2009 z dnia 14 lipca 2009 r. ustanawiające niektóre szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) Nr 479/2008 w odniesieniu do chronionych nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych, określeń tradycyjnych, etykietowania i prezentacji niektórych produktów sektora wina (Dz. Urz. WE L 193 z 24.07.2009 r., str. 60–149, ze zm.),

1 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz.U. z 2016, poz. 1604, ze zm.),

2 ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu (Dz.U. z 2016 r. poz. 58), rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 543/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworzonych owoców i warzyw (Dz. Urz. WE L 157 z 15.6.2011, str. 1–163, ze zm.),

3 ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina (Dz.U. z 2016 r. poz. 859), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. U. WE L 347 z 20.12.2013 r., str. 671, ze zm.), rozporządzenie Komisji (WE) nr 436/2009 z dnia 26 maja 2009 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonywania rozporządzenia Rady (WE) nr 479/2008 w odniesieniu do

4 rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych (Dz. U. WE L 347 z 20.12.2013 r., str. 671, ze zm.); rozporządzenie Komisji (EWG) nr 2568/91 z dnia 11 lipca 1991 r. w sprawie właściwości oliwy z oliwek i oliwy z wyczołconych oliwek oraz w sprawie odpowiednich metod analizy (Dz. U. WE L 248 z 05.09.1991, str. 1, ze zm.); rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 29/2012 z dnia 13 stycznia 2012 r. w sprawie norm handlowych w odniesieniu do oliwy z oliwek (Dz. U. WE L 12 z 14.01.2012 r., str. 14, ze zm.),

5 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów..., rozporządzenie Komisji (WE) nr 543/2008 z dnia 16 czerwca 2008 r. wprowadzające szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie niektórych norm handlowych w odniesieniu do mięsa drobiowego (Dz. Urz. WE L 157 z 17.06.2008 r. str. 46–87, ze zm.),

mujących wodę oraz przekazywanie Komisji Europejskiej informacji o wynikach kontroli,

- ▶ **certyfikacja chmielu i produktów chmielowych**⁶ obejmuje kontrolę chmielu i produktów chmielowych w zakresie spełnienia minimalnych wymagań jakościowych określonych w przepisach, tj. wymagań w zakresie wilgotności, zaziarnienia, obecności liści i łodyg oraz obecności odpadów chmielu, w wyniku której producentowi wydawany jest certyfikat,
- ▶ **nadzór nad krajowym systemem klasyfikacji tusz wołowych i wieprzowych w systemie EUROP**⁷ obejmuje kontrolę prawidłowości klasyfikacji zwierząt rzeźnych przez rzeczoznawców, a także przekazywanie raportów do Komisji Europejskiej w zakresie liczby tusz uzyskanych z uboju bydła w poszczególnych klasach uformowania i otluszczenia oraz kontroli klasyfikacji tusz wołowych i wieprzowych,
- ▶ **nadzór nad rynkiem nawozów**⁸ obejmuje obrót nawozami, nawozami oznaczonymi znakiem NAWÓZ WE i środkami wspomagającymi uprawę roślin oraz kontrolę spełnienia przez te produkty wymagań jakościowych określonych w przepisach krajowych i UE.

2) Zadania w ramach kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą:

- ▶ **kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przywożonych spoza państw członkowskich Unii Europejskiej oraz spoza państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu**

6 ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu (Dz. U. z 2016 r. poz. 58), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych..., rozporządzenie Komisji (WE) nr 1850/2006 r. z dnia 14 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady certyfikacji chmielu i produktów chmielowych (Dz. Urz. WE L 355 z 15.12.2006 r., str. 72–87, ze zm.),

7 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów..., rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych..., rozporządzenie Komisji (WE) nr 1249/2008 z dnia 10 grudnia 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady wdrożenia wspólnotowych skal klasyfikacji tusz wołowych, wieprzowych i baranich oraz raportowania ich cen (Dz. Urz. WE L 337 z 16.12.2008 r., str. 3–30, ze zm.),

8 ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. 2015, poz. 625), rozporządzenie (WE) nr 2003/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. w sprawie nawozów (Dz. U. WE L 304 z 21.11.2003 r., str. 1, ze zm.),

(EFTA)⁹ polega na: sprawdzeniu dokumentów umożliwiających identyfikację artykułu oraz świadczących o jego jakości handlowej, sprawdzeniu opakowania, oznakowania, prezentacji, warunków przechowywania towaru i jego transportu, dokonaniu oględzin, pobraniu próbek oraz ich ocenie organoleptycznej i badaniach laboratoryjnych, ustaleniu klasy jakości handlowej,

- ▶ **kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wywożonych za granicę**¹⁰ dotyczy świeżych owoców i warzyw objętych standardami UE; jakość handlowa pozostałych artykułów rolno-spożywczych przeznaczonych na eksport sprawdzana jest na wniosek przedsiębiorcy w ramach oceny jakości handlowej.

3) Zadania realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej:

- ▶ **nadzór w rolnictwie ekologicznym obejmujący nadzór nad jednostkami certyfikującymi w rolnictwie ekologicznym oraz nadzór nad produkcją ekologiczną**¹¹

Do zadań realizowanych w ramach nadzoru nad rolnictwem ekologicznym należą:

- przeprowadzanie audytów w siedzibach jednostek certyfikujących,
- sprawdzanie prawidłowości kontroli przeprowadzanych przez inspektorów jednostek certyfikujących u producentów ekologicznych,
- przeprowadzanie kontroli zgodności produkcji z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego oraz

9 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów..., ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. 2015, poz. 625), rozporządzenie (WE) nr 2003/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. w sprawie nawozów (Dz. U. WE L 304 z 21.11.2003 r., str. 1, ze zm.),

10 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów..., ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu..., rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 543/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworów owoców i warzyw (Dz. Urz. WE L 157 z 15.6.2011, str. 1–163, ze zm.),

11 ustawa z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. z 2015 r. poz. 497 ze zm.) oraz inne przepisy wydane w trybie przepisów tej ustawy i rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych (Dz. Urz. WE L 189 z 20.07.2007 r. ze zm.) oraz inne przepisy Unii Europejskiej wydane w trybie przepisów tego rozporządzenia,

- eliminowanie bezprawnego oznakowania produktów jako ekologiczne,
- upoważnianie producentów do przywozu produktów rolnictwa ekologicznego z państw trzecich nie wymienionych na liście Komisji Europejskiej,
 - dopuszczanie do swobodnego obrotu we Wspólnocie produktów rolnictwa ekologicznego z krajów trzecich, przez sprawdzenie przesyłki i potwierdzenie świadectwa kontroli,
 - gromadzenie, przechowywanie i przetwarzanie informacji o producentach w rolnictwie ekologicznym,
 - rozpatrywanie wniosków o pozwolenie na zastosowanie przewidzianych prawem odstępstw od zasad produkcji ekologicznej,
 - przejęcie uprawnień jednostki certyfikującej, której zostało cofnięte upoważnienie (na okres nie dłuższy niż 60 dni),
 - informowanie producentów żywności ekologicznej, objętych kontrolą przez daną jednostkę certyfikującą, o cofnięciu upoważnienia tej jednostce,
 - przeprowadzanie egzaminów na inspektorów rolnictwa ekologicznego oraz prowadzenie rejestrów tych inspektorów,
- **nadzór nad systemem ochrony produktów regionalnych i tradycyjnych**¹² obejmujący: audyty w siedzibach jednostek certyfikujących, sprawdzanie prawidłowości kontroli przeprowadzanych przez inspektorów jednostek certyfikujących u producentów oraz przeprowadzanie kontroli u producentów w celu sprawdzenia zgodności procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających chronioną nazwę pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami ze specyfikacją, jak również dokonywanie urzędowej kontroli tych produktów,
- **kontrola ex-post**¹³ obejmuje beneficjentów otrzymujących płatności z Europejskiego Funduszu Rolnicze-
- go Gwarancji (EFRG) na rynku krajowym w obszarze mechanizmów WPR administrowanych przez agencje płatnicze,
- **zadania delegowane i powierzone przez Agencję Rynku Rolnego**¹⁴ obejmują potwierdzanie zgodności produktu z deklaracją producenta i wymaganiami określonymi dla poszczególnych mechanizmów WPR, na podstawie badania próbek dostarczonych przez ARR do laboratoriów Głównego Inspektoratu,
- **kontrola mięsa wołowego pochodzącego z dorosłego bydła płci męskiej**¹⁵, w wyniku której wydawane jest świadectwo, będące dokumentem uprawniającym do otrzymania refundacji wywozowych, zgodnie z przepisami UE,
- **kontrola wprowadzania do obrotu mięsa pochodzącego z bydła w wieku do 12 miesięcy**¹⁶ polega na sprawdzaniu w zakładach ubojowych prawidłowości oznakowania tusz wołowych kategoriami wiekowymi, a w zakładach przetwórczych – sprawdzeniu prawidłowości oznaczenia mięsa wołowego informacją o wieku zwierzęcia w chwili uboju, posługiwania się właściwym opisem handlowym, pod którym mięso jest sprzedawane oraz prowadzenia przez te zakłady rejestrów bydła, zgodnie z wymaganym zakresem informacji,
- **kontrola raportowania danych rynkowych**¹⁷ polega na sprawdzeniu rzetelności informacji przekazywa-

(EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. U. WE L 347 z 20.12.2013 r., str. 549–607).

14 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów...

15 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów... rozporządzenie Komisji (WE) nr 433/2007 z dnia 20 kwietnia 2007 r. ustanawiające warunki przyznawania specjalnych refundacji eksportowych w sektorze wołowiny i cielęciny (Dz. Urz. WE L 104 z 21.04.2007 r., str. 3, ze zm.) i rozporządzenie Komisji (EWG) nr 1359/2007 z 21 listopada 2007 r. ustanawiające warunki udzielania specjalnych refundacji wywozowych do niektórych elementów odkostnionego mięsa wołowego (Dz. Urz. WE L 304 z 22.11.2007 r., str. 21–31 ze zm.), rozporządzenie Komisji (WE) nr 566/2008 z dnia 18 czerwca 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do zasad wprowadzania do obrotu wołowiny pochodzącej z bydła w wieku do dwunastu miesięcy (Dz. Urz. WE L 160 z 19.06.2008 r., str. 22, ze zm.),

16 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów... rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych... rozporządzenie Komisji (WE) nr 566/2008 z dnia 18 czerwca 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do zasad wprowadzania do obrotu wołowiny pochodzącej z bydła w wieku do dwunastu miesięcy (Dz. Urz. WE L 160 z 19.06.2008 r., str. 22, ze zm.),

17 ustawa z dnia 30 marca 2001 r. o rolniczych badaniach rynkowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1160),

12 ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 10, poz. 68, ze zm.),

13 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów... rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenia Rady

nych Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi przez zakłady przetwórstwa mięsnego w zakresie poziomu cen oraz wielkości obrotów na rynku wołowy i cielęciny.

oraz sposobu produkcji określonych artykułów rolno-spożywczych osób starających się o uzyskanie uprawnień lub potwierdzających okresowo (co 3 lata) nabyte uprawnienia.

4) Zadania związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorcy:

- ▶ **ocena jakości handlowej**¹⁸ artykułów rolno-spożywczych w obrocie krajowym wykonywana jest na wniosek przedsiębiorcy; pozytywny wynik kontroli jest podstawą wydania przez IJHARS Świadectwa jakości handlowej, potwierdzającego jakość ocenianego artykułu rolno-spożywczego; Świadectwo jakości handlowej wymagane jest również w przypadku korzystania z kredytu NT, udzielonego przez ARiMR; IJHARS przeprowadza także ocenę jakości handlowej żywności dostarczanej dla wojska,
- ▶ **uczestnictwo w Programie „Poznaj Dobrą Żywność”**¹⁹, którego celem jest promocja produktów wysokiej jakości handlowej oraz zwiększenie różnorodności żywności na rynku wewnętrznym; opinia Głównego Inspektora JHARS, odnosząca się do specyficznych cech lub wymagań jakościowych artykułu rolno-spożywczego zgłoszonego do programu, jest jednym z elementów niezbędnych do przyznania znaku PDŻ przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- ▶ **zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj w przypadku ich kierowania do przemysłu spożywczego bezpośrednio z miejsca produkcji**²⁰ dokonywane jest w drodze decyzji administracyjnej na wniosek przedsiębiorcy; Główny Inspektor JHARS informuje właściwe organy zainteresowanych państw członkowskich UE o podmiotach, które uzyskały zwolnienie z obowiązku znakowania jaj,
- ▶ **nadawanie uprawnień rzeczoznawcom**²¹ polega na potwierdzeniu wiedzy praktycznej i teoretycznej w zakresie pobierania próbek, ustalania klas jakości

18 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów...

19 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów...

20 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów..., rozporządzenie Komisji (WE) nr 589/2008 z dnia 23 czerwca 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonywania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie norm handlowych w odniesieniu do jaj (Dz. Urz. WE L 163 z 24.06.2008 r.),

21 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów...

5) Zadania wykonywane przez IJHARS na podstawie umów zawartych z Agencją Rynku Rolnego, dotyczących realizacji zadań delegowanych oraz zadań w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Ppż.

6) Powiadomianie podpunktu krajowego punktu kontaktowego w ramach sieci systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach (systemu RASFF) o podjętych działaniach dotyczących niebezpiecznych artykułów rolno-spożywczych²².

7) Prowadzenie w GIJHARS Punktu Kontaktowego ds. Oszustw Żywnościowych funkcjonującego w ramach ogólnounijnego Sytemu AAC, którego głównym celem jest współpraca oraz wymiana informacji pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej w celu kompleksowego przeciwdziałania zafałszowaniom żywności.

8) Współpraca z instytucjami:

- ▶ **międzynarodowymi:**
 - Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO,
 - Europejską Komisją Gospodarczą ONZ,

22 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów...

▶ **organami Unii Europejskiej,**

▶ **zagranicznymi:**

- urzędowymi jednostkami kontrolnymi w innych państwach w zakresie kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w tym wymienianie informacji lub próbek artykułów rolno-spożywczych,

▶ **krajowymi:**

- wojewódzkimi organami administracji rządowej,
- organami innych inspekcji,
- urzędami celnymi,

- Policją,
- jednostkami samorządu terytorialnego,
- państwowymi jednostkami organizacyjnymi realizującymi politykę rolną państwa,
- jednostkami organizacyjnymi pełniącymi funkcje agencji płatniczych w zakresie realizacji Wspólnej Polityki Rolnej oraz jednostkami organizacyjnymi uczestniczącymi w realizacji operacji finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.

3. ORGANIZACJA IJHARS

AFQI's organisation

3.1. Struktura organizacyjna/ The organisational structure

Organizację Głównego Inspektoratu JHARS określa Zarządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lipca 2009 r. (Dz. Urz. Min. Rol. Nr 18, poz. 62) oraz Regulamin Organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Głównego Inspektora JHARS z dnia 3 lutego 2015 r.

Zadania IJHARS wykonują następujące organy (rysunek 1):

- ▶ Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, który kieruje działalnością IJHARS przy pomocy Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych; Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych jest centralnym organem administracji rządowej, podległym ministrowi właściwemu do spraw rynków rolnych; Głównego

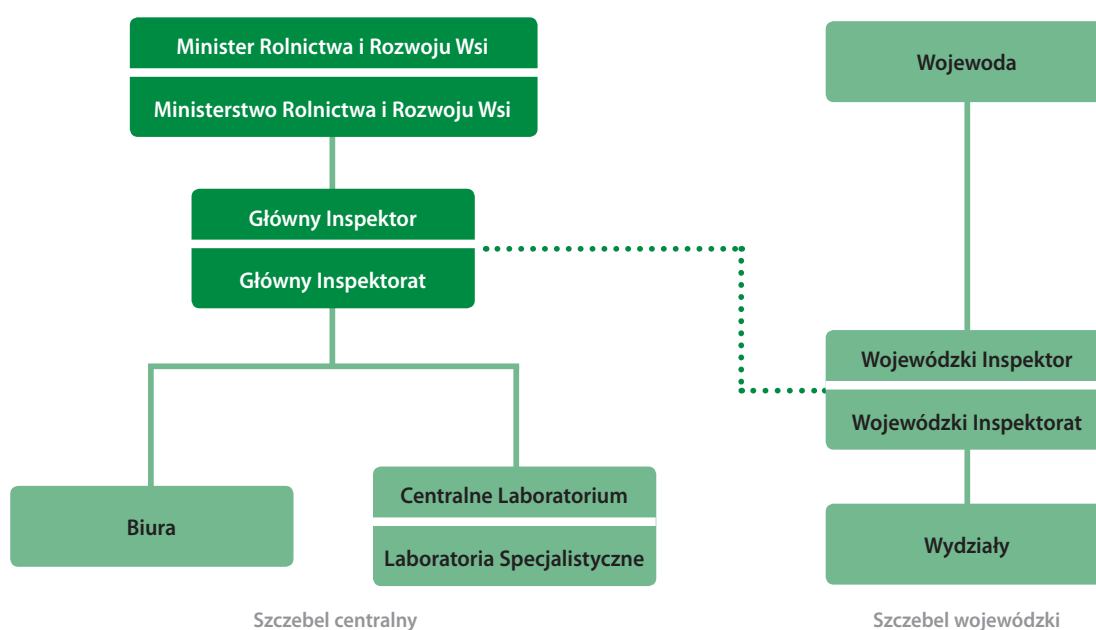
Inspektora powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw rynków rolnych,

- ▶ Wojewoda wykonujący zadania przy pomocy wojewódzkiego inspektora JHARS, jako kierownika Wojewódzkiego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, wchodzącego w skład zespolonej administracji wojewódzkiej.

3.2. Baza laboratoryjna/ Laboratories

Bazę laboratoryjną GIJHARS w 2016 r. stanowiło 5 nowoczesnie wyposażonych laboratoriów, wśród których funkcjonuje Centralne Laboratorium w Poznaniu oraz 4 Specjalistyczne Laboratoria, tj.: w Białymstoku, Gdyni, Kielcach i Lublinie. Zmiany struktury organizacyjnej laboratoriów, trwające od 2008 r. miały na celu dostosowanie potencjału badawczego do realnych potrzeb i zadań.

RYSUNEK 1.
Schemat organizacyjny IJHARS/ Graph no 1: The organisational structure of AFQI

Laboratoria GIJHARS to nowoczesne, wysoko wyspecjalizowane i doskonale wyposażone jednostki badawcze, prowadzące badania na światowym poziomie, które swoim zakresem analitycznym obejmują wszystkie grupy towarowe artykułów rolno-spożywczych.

Odpowiedni potencjał analityczny i szeroki zakres wykonywanych badań umożliwia realizację ustawowych zadań nałożonych na IJHARS. Spełnienie wymagań stawianych przez *Rozporządzenie (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regulami dotyczącymi zdrowia i dobrostanu zwierząt*, zakres kompetencji potwierdzony przez akredytację zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17025 oraz wdrożony, ujednolicony i utrzymywany system zarządzania właściwy dla zakresu działalności, zapewnia wysoką jakość wyników badań.

Laboratoria GIJHARS są również doceniane na forum międzynarodowym. Przedstawiciele Laboratorium GIJHARS w Poznaniu są od 2013 r. członkami Rady Ekspertów Komisji Europejskiej ds. analiz mięsa drobiowego. Zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 grudnia 2014 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych* oraz *Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 543/2008 z dnia 16 czerwca 2008 r. wprowadzającym szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie niektórych norm handlowych w odniesieniu do mięsa drobiowego* w strukturach GIJHARS znajdują się 4 laboratoria właściwe dla określonych przedmiotów i rodzajów badań, pełniące funkcję referencyjnych. Ponadto, laboratoria biorą czynny udział w pracach Grupy Ekspertów KE oraz Rady Ekspertów UE ds. analiz mięsa drobiowego, 37. Sesji Komitetu KKŻ FAO/WHO ds. Metod Analiz i Próbkobrania, Elektronicznej Grupy Roboczej KE ds. Podziału Przypraw i Ziół Kulinarynych przy FAO/WHO oraz posiedzeniu Grupy Ekspertów ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych (produkty zwierzęce). Pracownicy laboratoriów uczestniczą również w pracach Komitetów Technicznych zarówno Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, jak i Krajowej Unii Producentów Soków.

Laboratoria GIJHARS badają cechy jakościowe artykułów rolno-spożywczych na podstawie próbek pobranych podczas urzędowej kontroli, przeprowadzonej w trybie planowym i doraźnym, w ramach współpracy z państwowymi jednostkami organizacyjnymi, realizującymi politykę rolną państwa oraz na wniosek zainteresowanego przedsiębiorcy. Badania laboratoryjne artykułów rolno-spożywczych obejmują ich właściwości organoleptyczne, fizykochemiczne i mikrobiologiczne w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagań wynikających ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania.

Precyzja, dokładność i biegłość analityczna oznaczeń wykonywanych przez laboratoria GIJHARS weryfikowana jest okresowo poprzez porównanie uzyskanych wyników badań tych samych artykułów rolno-spożywczych z wynikami innych laboratoriów.

W 2016 r. laboratoria GIJHARS uczestniczyły w badaniach w ramach porównań międzylaboratoryjnych, zorganizowanych przez laboratoria GIJHARS oraz:

- ▶ Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach, Laboratorium Badania Jakości Produktów Pszczelich,
- ▶ Laboratoria Kontrolno-Analityczne Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
- ▶ Laboratorium Celne w Gdyni,
- ▶ Melisopalinologiczną Grupę Roboczą Międzynarodowej Komisji ds. Miodu (International Honey Commission),
- ▶ Nuscana Biotechnika Laboratoryjna,
- ▶ J.S. Hamilton Poland S.A.,
- ▶ Siliker Polska Laboratorium Badań Sensorycznych.

Przedmiotem badań w ramach porównań międzylaboratoryjnych były głównie: przetwory mięsne, rybne, owocowo-warzywne, zbożowe oraz koncentraty spożywcze.

Centralne Laboratorium w Poznaniu i laboratoria specjalistyczne GIJHARS uczestniczyły również w badaniach biegłości, weryfikujących kompetencje techniczne laboratorium do przeprowadzania badań. Analizy w tym zakresie organizowane były przez: Food Analysis Performance Assessment Scheme (FAPAS), Instytut Ogrodnictwa La-

laboratorium Badania Jakości Produktów Pszczelich w Puławach, NUSCANA, LGC Standards UK, BIPEA/SGF, MUVA Kempten GmbH, DGF, Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego. Przedmiotem badań były głównie: zboża i przetwory zbożowe, napoje bezalkoholowe, przetwory mięsne i mleczne oraz wyroby cukiernicze.

Badania biegłości oraz porównania międzylaboratoryjne potwierdziły, że laboratoria GIJHARS są w pełni przystosowane do rzetelnej oceny jakości handlowej żywności.

3.3. Zarządzanie jakością/ Quality management system

W 2016 r. IJHARS po raz kolejny poddana została audytowi w nadzorze, który został przeprowadzony przez firmę certyfikującą BSI Group Polska sp. z o.o. Wyniki audytu potwierdziły, że system zarządzania jakością spełnia wymagania zawarte w międzynarodowej normie ISO 9001:2009. Jednostka certyfikująca podtrzymała ważność certyfikatu przyznanego po raz pierwszy w 2005 r. Zakres certyfikacji obejmuje: *Nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji, w tym wywożonych i sprowadzanych z zagranicy, wykonywanie zadań wynikających z polityki rolnej państwa oraz Przeciwdziałanie zagrożeniom korupcyjnym w IJHARS.*

W ramach monitorowania zgodności systemu oraz skuteczności jego wdrożenia i utrzymania w 2016 r. przeprowadzono 11 audytów wewnętrznych w GIJHARS oraz 3 krzyżowe audyty wewnętrzne w WIJHARS, zrealizowane zgodnie z *Programem krzyżowych audytów wewnętrznych dla IJHARS na lata 2016-2018.* Wyniki audytów były podstawą podejmowania działań korygujących, zapobiegawczych lub innych działań doskonalących realizowane procesy. W realizację działań doskonalących system zarządzania jakością zaangażowanych było wielu pracowników.

W 2016 r. prowadzono także prace związane z doskonaleniem systemu zarządzania jakością, w tym między innymi dotyczące systematycznego uaktualniania procedur i instrukcji wewnętrznych, określających zasady realizacji poszczególnych zadań IJHARS, w celu ich dostosowania do zmian w przepisach prawnych.

W minionym roku odbyło się również spotkanie pełnomocnika Głównego Inspektora ds. systemu zarządzania jakością z pełnomocnikami ds. zarządzania jakością WIJHARS w celu wymiany doświadczeń i wypracowania działań doskonalących wynikających z ustaleń audytu jednostki certyfikującej.

Przeprowadzono ponadto przegląd systemu zarządzania jakością, w tym systemu przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym. Oceniono jego skuteczność i zweryfikowano sposób osiągnięcia celów jakości wyznaczonych na rok ubiegły. Politykę jakości IJHARS, zawierającą aspekty przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym, uznano za aktualną. Podczas przeglądu zarządzania potwierdzono, że działania podejmowane w ramach procesów wpływają pozytywnie na osiągnięcia standardów kontroli zarządczej.

Zgodnie z wymaganiami systemu zarządzania jakością, liderzy poszczególnych procesów na bieżąco monitorowali je pod względem przebiegu zgodnego z wymaganiami, ich skuteczności oraz pod względem wystąpienia nowych zagrożeń korupcyjnych.

Nowych pracowników przeszkolono w zakresie podstawowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania jakością oraz systemu przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym.

Pracownicy IJHARS uczestniczyli również w szkoleniu dotyczącym wdrożenia rozwiązań Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w IJHARS w zakresie „Doskonalenia standardów zarządzania w administracji zespolonej”.

W związku z Rządowym Programem Przeciwdziałania Korupcji na lata 2014-2019 podejmowano działania określone w *Planie realizacji działań Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2014-2019 dla GIJHARS.*

3.4. Rozwój zawodowy pracowników/ Professional development

IJHARS zapewnia swoim pracownikom możliwość stałego dokształcania i doskonalenia zawodowego prowadzonego w formie szkoleń, seminariów i kursów języków obcych.

Szkolenia krajowe organizowane były głównie przez GIJHARS, inne jednostki, a także wojewódzkie inspektoraty. Ogółem w 2016 r. umożliwiono 502 pracownikom IJHARS, tj. 78,1% zatrudnionych, udział w 174 szkoleniach, przy czym niektóre osoby uczestniczyły w kilku szkoleniach.

Struktura szkoleń obejmowała:

- ▶ 5 szkoleń centralnych (17 miejsc szkoleniowych) dotyczących: zarządzania w administracji publicznej, projektowania usług dla obywatela, tworzenia komunikatów pisemnych,
- ▶ 110 szkoleń powszechnych (957 miejsc szkoleniowych) obejmujących takie zagadnienia jak: kadry i finanse (rachunkowość, księgowość, finanse publiczne, bankowość elektroniczna, kadry i płace, świadczenia socjalne, ubezpieczenia społeczne, kontrola zarządcza w administracji publicznej, prawo pracy, egzekucja i windykacja), audyt i kontrola, stosowanie prawa (zamówienia publiczne, postępowanie administracyjne i egzekucyjne, ochrona danych osobowych i informacji niejawnych, system przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym), zarządzanie zasobami ludzkimi (standardy i procedury zarządzania zasobami ludzkimi w administracji, zarządzanie zespołem, działania antymobbingowe), rozwój interpersonalny (efektywność zawodowa, praca w stresie) oraz prowadzenie czynności kancelaryjnych w jednostkach administracji publicznej (w tym z wykorzystaniem EZD), obieg, gromadzenie i archiwizacja dokumentów, udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej, podstawy BHP, e-administracja (e-PUAP, e-dokument), BIP i udostępnienie informacji publicznej, ochrona danych osobowych, zadania obronne, informatyczne (w tym bezpieczeństwo teleinformatyczne),
- ▶ 59 szkoleń specjalistycznych (743 miejsca szkoleniowe) służących pogłębieniu i uaktualnieniu wiedzy z zakresu prawa żywnościowego i technologii produkcji żywno-

ści, ujednoczeniu zasad przeprowadzania i dokumentowania kontroli, metodyki badań laboratoryjnych; tematyka szkoleń specjalistycznych dotyczyła głównie: kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w tym oznakowania produktów, stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1169/2011 oraz metodologii kontroli ex-post, nadzoru nad klasyfikacją tusz w systemie EUROP, systemu ochrony produktów regionalnych i tradycyjnych, kontroli produktów ekologicznych, a w przypadku pracowników laboratoriów: nowych metod badawczych oraz obsługi nowoczesnego sprzętu i urządzeń do badań laboratoryjnych.

Pracownicy GIJHARS wzięli również udział w 17 szkoleniach zagranicznych, w tym w 14 szkoleniach, w ramach projektu szkoleniowego Komisji Europejskiej „Better Training for Safer Food” (BTSF). Dodatkowo 12 szkoleń w ramach projektu BTSF zrealizowano w ramach e-learningu.

Ponadto, 35 pracowników IJHARS uzupełniało kwalifikacje w ramach służby przygotowawczej w Służbie Cywilnej oraz 3 osoby w ramach studiów podyplomowych.

Nauka języków obcych prowadzona była na zajęciach organizowanych przez GIJHARS w formie lektoratów i konwersatoriów. W 2016 r. w zajęciach tych uczestniczyły 73 osoby.

Istotnym elementem mającym wpływ na podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników IJHARS jest udział w krajowych i zagranicznych konferencjach, seminariach i targach. W 2016 r. pracownicy IJHARS uczestniczyli w 44 konferencjach, 16 targach i 12 seminariach na terenie Polski. Ponadto, pracownicy GIJHARS wzięli udział w targach GRÜNE WOCHÉ 2016 w Berlinie (Niemcy) oraz w 6. edycji International Summer School w Kulombach (Niemcy).

II. REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2016 ROKU

Task's performance of AFQI in 2016

1. Podstawowe dane liczbowe

Key figures

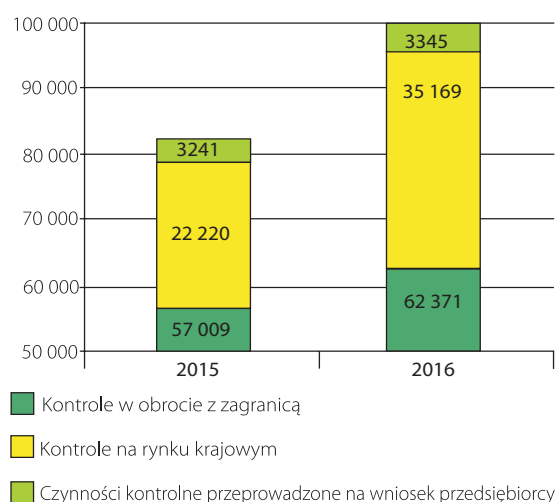
Realizując zadania ustawowe IJHARS w 2016 r. przeprowadziła ogółem 100.885 czynności kontrolnych, w tym:

- ▶ 62.371 kontroli urzędowych jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą (tj. 61,8% ogółu wykonanych czynności kontrolnych), w tym 33.354 kontrole świeżych owoców i warzyw (tj. 53,4% ogółu kontroli jakości handlowej w obrocie z zagranicą),
- ▶ 35.169 planowych i doraźnych kontroli urzędowych w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji rolnej na rynku krajowym, (tj. 34,9% ogółu wykonanych czynności kontrolnych),
- ▶ 3.345 czynności kontrolnych wykonanych na wniosek przedsiębiorcy (tj. 3,3% ogółu wykonanych czynności kontrolnych).

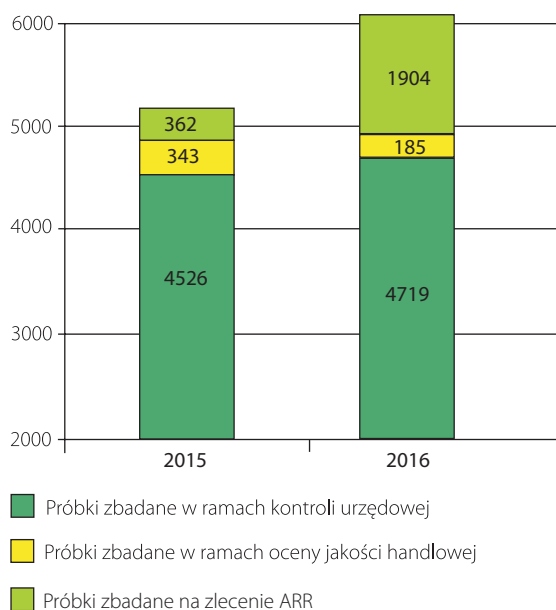
W porównaniu do 2015 r. (rysunek 2) liczba przeprowadzonych czynności kontrolnych ogółem zwiększyła się o 18.415 (tj. o 22,3%), co dotyczyło głównie liczby kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą (o 5.362 kontrole, tj. o 9,4%) oraz liczby urzędowych kontroli przeprowadzonych na rynku krajowym (o 12.949, tj. 58,3%). Odnotowano również niewielki wzrost liczby czynności kontrolnych wykonanych na wniosek przedsiębiorcy (o 104, tj. 3,2%). W ogólnej liczbie kontroli na rynku krajowym uwzględniono przeprowadzenie 29.271 kontroli świeżych owoców i warzyw realizowanych w związku z zakazem ich przywozu z Unii Europejskiej do Federacji Rosyjskiej (w ramach embarga)²³.

²³ kontrole świeżych owoców i warzyw wycofanych z rynku na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 września 2014 r. w sprawie realizacji przez Agencję Rynku Rolnego zadań związanych z ustanowieniem tymczasowych nadzwyczajnych środków wsparcia producentów niektórych owoców i warzyw, w związku z zakazem ich przywozu z Unii Europejskiej do Federacji Rosyjskiej oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 października 2014 r. w sprawie realizacji przez Agencję Rynku Rolnego zadań związanych z ustanowieniem dalszych tymczasowych nadzwyczajnych środków wsparcia producentów niektórych owoców i warzyw, w związku z zakazem ich przywozu z Unii Europejskiej do Federacji Rosyjskiej,

RYSUNEK 2.
Liczba kontroli przeprowadzonych przez IJHARS w latach 2015–2016/ **Graph no 2: Number of inspections carried out by AFQI in 2015–2016**

RYSUNEK 3.
Liczba próbek artykułów rolno-spożywczych zbadanych w laboratoriach GIJHARS w latach 2015–2016/ **Graph no 3: Number of samples tested in AFQI's laboratories in 2015–2016**

W laboratoriach Głównego Inspektoratu zbadano ogółem 6.808 próbek artykułów rolno-spożywczych, wykonując 40.375 oznaczeń parametrów jakościowych. Z ogólnej liczby próbek artykułów rolno-spożywczych 4.719 próbek zbadano podczas urzędowych (planowych i doraźnych) kontroli jakości handlowej (21.404 oznaczenia), 1.904 próbki w ramach zleconych przez Agencję Rynku Rolnego (18.122 oznaczenia) oraz 185 próbek w ramach oceny jakości handlowej przeprowadzonej na wniosek producenta (849 oznaczeń).

W porównaniu do 2015 r. (rysunek 3) liczba próbek artykułów rolno-spożywczych zbadanych ogółem przez laboratoria GIJHARS zwiększyła się o 1.577 (tj. o 30,1%). W 2016 r. odnotowano ponad pięciokrotny wzrost liczby próbek dostarczonych przez ARR (o 1.542 próbek) oraz wzrost o 193 (tj. o 4,3%) liczby próbek pobranych podczas kontroli urzędowych. Zmniejszyła się natomiast o 158 (tj. 46,0%) liczba próbek zbadanych w ramach oceny jakości handlowej.

W 2016 r. organy Inspekcji wydały ogółem 1.660 decyzji, w tym:

- ▶ 982 decyzje administracyjne, w wyniku przeprowadzonych kontroli, tj.:
- 424 decyzje administracyjne stwierdzające zafałszowanie żywności bądź brak przestrzegania wymagań jakości handlowej określonych w przepisach lub zadeklarowanych przez producenta; z ogólnej liczby wydanych decyzji 300 dotyczyło towarów na rynku krajowym, 99 towarów w obrocie z zagranicą, 25 wprowadzania do obrotu nawozów bez pozwolenia ministra ds. rynków rolnych; wartość zakwestionowanych artykułów rolno-spożywczych wyniosła 3.436,8 tys. zł,
- 558 decyzji administracyjnych nakładających kary pieniężne na kwotę 1.569,1 tys. zł; kary pieniężne nałożono ze względu na: wprowadzenie do obrotu artykułów rolno-spożywczych o jakości niezgodnej z przepisami lub deklaracją producenta (314 decyzji) albo zafałszowanych (207 decyzji), brak przestrzegania przepisów ustawy o *rolnictwie ekologicznym* (16 decyzji), brak wykonania zaleceń pokontrolnych (6 decyzji), uniemożliwienie lub utrudnianie kontroli (6 decyzji), niewłaściwą klasyfikację tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP

(5 decyzji), ponowne wprowadzenie do obrotu produktu tego samego rodzaju z tą samą wadą (2 decyzje), zmianę sposobu zabezpieczenia lub jego zdjęcie (2 decyzje),

- ▶ 678 decyzji na wniosek przedsiębiorcy, tj.:
- 397 decyzji zezwalających na zastosowanie odstępstw od warunków produkcji ekologicznej,
- 19 decyzji odmawiających wydania pozwolenia na zastosowanie odstępstw od warunków produkcji ekologicznej,
- 225 decyzji w sprawie nadania numeru identyfikacyjnego każdej partii wina z określonego rocznika lub wina z określonej odmiany winorośli,
- 33 decyzje zwalniające podmiot z obowiązku znakowania jaj przeznaczonych bezpośrednio do produkcji,
- 3 decyzje zezwalające na korzystanie ze specjalnego oznakowania opakowań świeżych owoców i warzyw,
- 1 decyzję cofającą zwolnienie podmiotu z obowiązku znakowania jaj przeznaczonych bezpośrednio do produkcji.

Stwierdzone w wyniku kontroli nieprawidłowości były podstawą do:

- ▶ ukarania grzywną w drodze mandatu karnego 353 osób na kwotę 65,5 tys. zł,
- ▶ obciążenia 528 przedsiębiorców kosztami kontroli i badań laboratoryjnych na kwotę 276,2 tys. zł, w związku ze stwierdzeniem niewłaściwej jakości handlowej kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ przekazania 645 przedsiębiorcom zaleceń pokontrolnych obligujących do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w określonym terminie,
- ▶ skierowania 1 wniosku do sądu rejonowego o ukaranie przedsiębiorcy w związku z odmową przyjęcia mandatu karnego oraz 3 wniosków do organów ścigania w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa zagrażającego życiu i zdrowiu.

W wyniku realizacji 3.345 czynności kontrolnych wykonywanych na wniosek producenta składany do organów IJHARS, wydano:

- ▶ 1.516 *świadcstw jakości handlowej*, potwierdzających spełnienie wymagań jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych; posiadanie *świadcstwa jakości*

- handlowej* ułatwia eksport polskich wyrobów na rynki zagraniczne oraz ich obrót na rynku krajowym,
- ▶ 1.454 *certyfikaty* na chmiel lub produkty chmielowe potwierdzające spełnienie określonych wymagań jakościowych; posiadanie *certyfikatu* jest warunkiem wprowadzenia chmielu lub jego produktów do obrotu handlowego,
 - ▶ 86 *świadczeń jakości* dla produktów rolnych i środków spożywczych posiadających Chronione Oznaczenie Geograficzne, Chronioną Nazwę Pochodzenia lub będących Gwarantowaną Tradycyjną Specjalnością potwierdzających zgodność procesu produkcji z deklarowaną specyfikacją.

2. Najważniejsze ustalenia z realizacji zadań Main findings from tasks' completion

2.1. Kontrola jakości handlowej artykułów rolnospożywczych i środków produkcji/ Marketing quality control of agricultural and food products and means of production

2.1.1. Urzędowa kontrola na rynku krajowym/ Official control on the domestic market

Zasady i tryb kontroli/ Rules and procedure of control

IJHARS sprawuje nadzór nad jakością handlową artykułów rolnospożywczych poprzez:

- ▶ kontrolę jakości handlowej artykułów rolnospożywczych w produkcji i obrocie, w tym wywożonych za granicę,
- ▶ kontrolę warunków składowania i transportu artykułów rolnospożywczych,
- ▶ kontrolę jakości handlowej artykułów rolnospożywczych przywożonych spoza państw członkowskich Unii Europejskiej oraz spoza państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), w tym kontrolę graniczną tych artykułów,
- ▶ dokonywanie oceny i wydawanie świadectw w zakresie jakości handlowej artykułów rolnospożywczych.

Jakość handlowa to cechy artykułu rolnospożywczego dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania, nieobjęte wymaganiami sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi.

Celem kontroli jakości handlowej jest sprawdzenie czy artykuły rolnospożywcze:

- ▶ spełniają wymagania określone w przepisach o jakości handlowej oraz deklarowane przez producenta lub wprowadzającego do obrotu,
- ▶ składowane są lub transportowane w sposób zapewniający zachowanie ich właściwej jakości handlowej.

Czynności kontrolne w zakresie jakości handlowej artykułów rolnospożywczych obejmują co najmniej:

- ▶ sprawdzenie dokumentów umożliwiających identyfikację artykułu rolnospożywczego oraz atestów jakościowych, wyników badań laboratoryjnych i innych dokumentów świadczących o jego jakości handlowej,
- ▶ sprawdzenie opakowania, oznakowania, prezentacji artykułu rolnospożywczego oraz warunków jego przechowywania i transportu; oznakowanie produktów żywnościowych, stanowi obszar najbardziej istotny dla konsumenta,
- ▶ oględziny artykułu rolnospożywczego; sprawdzenie cech organoleptycznych (wygląd, smak, zapach, barwa) ma szczególne znaczenie w przypadku artykułów o krótkim okresie przydatności do spożycia,
- ▶ pobranie próbek oraz ich ocenę lub badanie laboratoryjne, pozwalające na ocenę zgodności składu produktu (np. zawartości tłuszczu, białka, skrobi, soli) z określonymi wymaganiami w zakresie jakości handlowej lub deklaracją producenta,
- ▶ ustalenie klasy jakości artykułu rolnospożywczego,
- ▶ sprawdzenie sposobu produkcji artykułu rolnospożywczego lub prawidłowości przebiegu procesu technologicznego.

Kontroli IJHARS nie podlegają artykuły rolnospożywcze wytwarzane na własny użytek oraz materiał siewny roślin.

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2016 ROKU/ Task's performace of AFQI in 2016

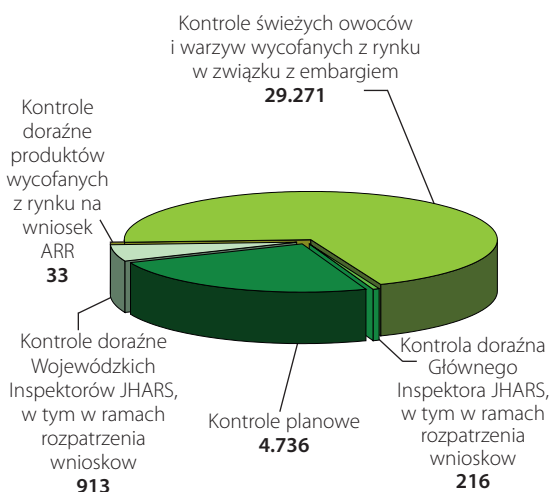
Kontrole jakości handlowej realizowane są w trybie (rysunek 4):

- ▶ planowym, tj. zgodnie z tematyką i zakresem określonym w *Rocznym ramowym planie kontroli* na dany rok,
- ▶ doraźnym, tj. wykonywane na polecenie Głównego Inspektora lub wojewódzkich inspektorów w celu skontrolowania jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych lub przestrzegania wymagań w zakresie wprowadzania do obrotu nawozów; kontrole doraźne podejmowane są na podstawie informacji uzyskanych z innych instytucji, mediów oraz na podstawie wniosków.

W 2016 r. IJHARS przeprowadziła na rynku krajowym ogółem 35.169 urzędowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz nawozów i środków wspomagających uprawę roślin, w tym, 4.736 kontroli (tj. 13,5%) zrealizowano w trybie planowym, a 30.433 (tj. 86,5%) w trybie doraźnym. Z ogólnej liczby kontroli doraźnych 29.271 stanowiły kontrole świeżych owoców i warzyw wycofanych z rynku w związku z embargiem (tj. 96,2%), 913 kontroli (tj. 3,0%) przeprowadzono na polecenie wojewódzkich inspektorów, 216 (tj. 0,7%) z inicjatywy Głównego Inspektora oraz 33 na wniosek Agencji Rynku Rolnego (tj. 0,1%).

RYSUNEK 4.

Liczba urzędowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych na rynku krajowym przeprowadzonych w trybie doraźnym i planowym przez IJHARS w 2016 roku/ **Graph no 4: Number of official commercial quality inspections on domestic market carried out by AFQI in 2016 (ad hoc and planned)**

Tematy czynności kontrolnych określone w „Rocznym ramowym planie kontroli”/ *Fields of inspection activities identified in Annual Framework Control Plan*

Tematy urzędowych kontroli planowych określa *Roczny ramowy plan kontroli* opracowywany co roku na podstawie analizy ryzyka uwzględniającej wyniki kontroli z poprzednich lat oraz propozycji zgłaszanych przez MRiRW, instytucje współpracujące z IJHARS i wojewódzkie inspektoraty JHARS. Szczegółowy zakres kontroli realizowanych przez wojewódzkie inspektoraty JHARS, określany jest w *Programach kontroli planowych* zatwierdzanych przez Głównego Inspektora JHARS.

W 2016 r. tematyka kontroli planowych obejmowała:

- ▶ jakość handlową przetworów mięsnych, mlecznych, rybnych, mięsa (kulinarnego w elementach, mielnego oraz garnażeryjnego), mięsa drobiowego, ryb, świeżych owoców i warzyw, oliwy z oliwek, herbaty i herbatek owocowych, piwa i napojów na bazie piwa, makaronów, dżemów oraz jaj z uwzględnieniem podmiotów zwolnionych z obowiązku ich znakowania,
- ▶ prawidłowość znakowania pieczywa, soków warzywnych i warzywno-owocowych, przetworów warzywnych (mieszanki sałat), przetworów pomidorowych, napojów bezalkoholowych, octu, wyrobów garnażeryjnych głęboko mrożonych, opakowanych i luzem, koncentratów spożywczych (deserów i obiadów), wyrobów cukierniczych i tłuszczów do smarowania,
- ▶ certyfikację chmielu i produktów chmielowych,
- ▶ warunki chowu i tuczu gęsi,
- ▶ prawidłowość wprowadzania do obrotu i znakowanie nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” i środków wspomagających uprawę roślin.

Pozostałe zadania ustawowe IJHARS, realizowane przez wojewódzkie inspektoraty, obejmowały:

- ▶ kontrole jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą,
- ▶ kontrole jakości handlowej wina produkcji krajowej i prawidłowości prowadzenia dokumentacji oraz certyfikację wina z określonego rocznika i wina z określonej odmiany winorośli,

- ▶ nadzór nad klasyfikacją tusz wołowych i wieprzowych w systemie EUROP, prawidłowość raportowania przez zakłady ubojowe danych rynkowych dotyczących cen wołowiny, kontrole warunków wprowadzania do obrotu mięsa pochodzącego z bydła do 12 miesięcy,
- ▶ kontrole płatności dokonywanych ze środków EFRG (kontrole ex-post),
- ▶ czynności kontrolne wykonywane na wniosek przedsiębiorcy, w tym: ocenę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz zwalnianie z obowiązku znakowania jaj przeznaczonych bezpośrednio do przetwórstwa spożywczego,
- ▶ kontrole u producentów ekologicznych w ramach sprawowanego przez IJHARS nadzoru w rolnictwie ekologicznym (obejmujące nadzór nad jednostkami certyfikującymi oraz nadzór nad produkcją ekologiczną),
- ▶ kontrole urzędowe produktów posiadających oznaczenia ChNP, ChOG, GTS oraz kontrole w ramach nadzoru nad jednostkami certyfikującymi w zakresie produktów posiadających oznaczenia ChNP, ChOG, GTS.

Wyniki planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Results of planned marketing quality inspections of agricultural and food products

W wyniku planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, przeprowadzonych na rynku krajowym w 2016 r. stwierdzono:

- ▶ 1,2% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych nie odpowiadało deklarowanym cechom organoleptycznym; w porównaniu do 2015 r. udział partii nieodpowiadających określonym cechom organoleptycznym zwiększył się o 0,3 p.p. (w 2015 r. wynosił 0,9%),
- ▶ 12,7% skontrolowanych partii wyrobów zbadanych laboratoryjnie posiadało parametry fizykochemiczne niezgodne z przepisami o jakości handlowej lub z deklaracją producenta; w porównaniu do 2015 r. udział partii o parametrach niezgodnych zwiększył się o 0,8 p.p. (w 2015 r. wynosił 11,9%),
- ▶ 21,3% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych było nieprawidłowo oznakowanych. W porównaniu do 2015 r. udział partii nieprawidłowo oznakowanych zmniejszył się o 4,4 p.p. (w 2015 r. wynosił 25,7%).

Cechy organoleptyczne kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych kwestionowano najczęściej w przypadku takich grup towarowych jak:

pieczywo – nieprawidłowości stwierdzono w 11,1% skontrolowanych partii i dotyczyły one nierównomiernej porowatości miększu (zgodnie z deklaracją producenta powinna być równomierna),

tłuszcze do smarowania – nieprawidłowości stwierdzono w 10,3% skontrolowanych partii i dotyczyły one niewłaściwego wygniecenia (obecności kropel wolnej wody na przekroju) oraz niezgodnego z deklaracją producenta wyglądu, niejednorodnej struktury oraz niewłaściwego smaku i zapachu,

przetwory pomidorowe – nieprawidłowości stwierdzono w 3,6% skontrolowanych partii i dotyczyły one niejednorodnej konsystencji i podstoju cieczy,

jaja – nieprawidłowości stwierdzono w 2,5% skontrolowanych partii i dotyczyły one brudnej, zdeformowanej i uszkodzonej skorupy oraz warstwy ochronnej (kutykuli).

W wyniku badania parametrów fizykochemicznych najczęściej kwestionowano jakość handlową takich artykułów rolno-spożywczych jak:

wyroby cukiernicze (wyroby czekoladowe) – nieprawidłowości stwierdzono w 28,1% skontrolowanych partii i dotyczyły one m.in. niezgodnej z deklaracją producenta zawartości suchej masy kakaowej, zawartości tłuszczu, zawartości nadzienia oraz niezgodnej z wymaganiami określonymi w przepisach zawartości tłuszczu mlecznego w czekoladzie mlecznej,

piwo i napoje na bazie piwa – nieprawidłowości stwierdzono w 20,6% skontrolowanych partii i dotyczyły one niezgodnej z deklaracją zawartości ekstraktu brzoźki podstawowej, alkoholu etylowego oraz wartości goryczy IBU (zawartości substancji goryczkowych),

przetwory owocowe (dżemy) – nieprawidłowości stwierdzono w 20,6% skontrolowanych partii i dotyczyły one przede wszystkim niezgodnej z przepisami zawartości ekstraktu ogólnego,

przetwory mięsne – nieprawidłowości stwierdzono w 20,0% skontrolowanych partii i dotyczyły one m.in. obecności niedeklarowanych składników (np. surowców pochodzenia zwierzęcego, dodatków) oraz nie-

zgodnej z deklaracją producenta zawartości wody, tłuszczu i białka.

Oznakowanie kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych kwestionowano najczęściej w przypadku takich grup towarowych jak:

makaron – nieprawidłowości stwierdzono w 40,9% skontrolowanych partii i dotyczyły one m.in.:

- braku lub niewłaściwej informacji o procentowej zawartości składnika podkreślonego w oznakowaniu (np. składnika jajecznego w makaronie jajecznym),
- braku podkreślenia nazwy składnika powodującego alergię (np. jaj, kaszki pszennej) za pomocą pisma wyraźnie odróżniającego ją od reszty wykazu składników,
- wyszczególnienia w składzie wyrobu gotowego składnika innego niż faktycznie został zastosowany (np. wymieniono kurkumę, podczas gdy faktycznie stosowano aromat z kurkumy),
- sugerowania specjalnych właściwości produktu przez użycie w oznakowaniu określeń typu „bez barwników”, „z najlepszymi ziarnami pszenicy”,

oliwa z oliwek²⁴ – nieprawidłowości stwierdzono w 40,0% skontrolowanych partii i dotyczyły one m.in.:

- podania nieprawidłowej nazwy, tj. „Extra oliwa z oliwek z pierwszego tłoczenia” lub „Oliwa z oliwek z pierwszego tłoczenia” zamiast ściśle określonej w przepisach „Oliwa z oliwek najwyższej jakości z pierwszego tłoczenia”,
- braku podania na etykiecie oznaczenia pochodzenia oliwy z oliwek najwyższej jakości z pierwszego tłoczenia,
- braku umieszczenia na etykiecie oliwy informacji o szczególnych warunkach przechowywania w ciemnym i chłodnym miejscu,

piwo i napoje na bazie piwa – nieprawidłowości stwierdzono w 33,9% skontrolowanych partii i dotyczyły one m.in.:

- braku wskazania pełnej nazwy produktu (np. „piwo jasne” lub „piwo ciemne”),
- nieprawidłowego podania składu, tj. braku w wykazie składników wszystkich surowców użytych do produkcji (np. wody, słoju pszenicznego) lub podania w wy-

kazie składników surowców, które nie były faktycznie stosowane,

- wymienienia w wykazie składników nazwy słoju bez odniesienia do nazwy składnika powodującego alergię lub reakcję nietolerancji,
 - braku podkreślenia nazwy składnika powodującego alergię za pomocą pisma wyraźnie odróżniającego ją od reszty wykazu składników,
 - stosowania szaty graficznej przedstawiającej widoki gór, rzeki, wilka oraz nazw (Wetlina, San, Solina) sugerujących, że miejscem pochodzenia piwa są Bieszczady, podczas gdy faktycznie wyprodukowane zostało ono w województwie łódzkim,
- wyroby garmażeryjne** (sałatki, surówki, pizza, zapiekanki)
- nieprawidłowości stwierdzono w 32,2% skontrolowanych partii i dotyczyły one m.in.:
 - wskazania wyłącznie nazwy fantazyjnej (np. „Sałatka kielecka”) uniemożliwiającej konsumentom rozpoznanie charakteru produktu i odróżnienie go od innych wyrobów dostępnych na rynku,
 - stosowania nazwy nieadekwatnej do składu wyrobu, np. „zapiekanka z szynką” i „pizzerinka z serem” w przypadku wyrobów do produkcji których użyto szynki mielonej w bloku i wyrobu seropodobnego,
 - podania w nazwie określenia „domowa” przy jednoczesnym stosowaniu w procesie produkcji składnika zawierającego w swoim składzie substancje dodatkowe,
 - nieprawidłowego podania składu, tj. braku w wykazie składników wszystkich surowców użytych do produkcji lub podania w wykazie składników surowców, które nie były faktycznie stosowane (np. cynamonu, mleka w proszku),
 - braku informacji o ilościowej zawartości składników podkreślonych w nazwie wyrobu (np. kapusty białej w „surówce z białej kapusty”).

Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez Głównego Inspektora JHARS/ Scope and results of ad hoc inspections commissioned by the Chief Inspector of Agricultural and Food Quality

²⁴ Kontroli poddano jedynie 15 próbek,

W 2016 r. Główny Inspektor JHARS zlecił przeprowadzenie 216 kontroli doraźnych:

- ▶ w ramach Krajowego Punktu Kontaktowego ds. oszustw związanych z żywnością, w zakresie jakości handlowej: miodu (zawartość pyłku oraz obecność obcego zapachu), sera edamskiego (zaniżona zawartość tłuszczu zwierzęcego oraz obecność tłuszczu roślinnego, zaniżona zawartość suchej masy), kiełbasy zwyczajnej (obecność niedeklarowanego białka drobiowego), schabu importowanego z Niemiec (niewłaściwa jakość handlowa), mięsa drobiowego (obecność fosforanów, zawyżony współczynnik wody do białka), szynki z indyka (obecność niedeklarowanych białek wieprzowych), mięsa mielonego wołowego (niezgodna z deklaracją zawartość tłuszczu oraz niewłaściwa wartość zawartości kolagenu do zawartości białka), mięsa ekstra na tatar (zaniżona zawartość mięsa w stosunku do deklaracji), ryb mrożonych (zafalszowanie w oznakowaniu, zaniżona zawartość mięsa w stosunku do deklaracji producenta), przetworów mięsnych (nieprawidłowości w dokumentacji towarzyszącej w imporcie), maku (nieprawidłowości w identyfikacji), marynowanej rzepy (obecność barwnika rodaminu B), MOM-u (nieprawidłowości w dokumentacji towarzyszącej w eksporcie), śmietanki UHT (zaniżona zawartość tłuszczu), śmietany 18% (zaniżona zawartość tłuszczu), jaj (brak badań dotyczących Salmonelli), dodatków funkcjonalnych w kebabie drobnorozdrobnionym (niezgodna z wytycznymi rozporządzenia (WE) nr 1333/2008 deklaracja dodatków E621, E450, E451), słoniny (nielegalne dostarczenie do Federacji Rosyjskiej), suplementu diety (obecność niedeklarowanego kwasu siarkowego oraz zaniżona zawartość selenu, niewłaściwe znakowanie), płatków zbożowych (obecność plastiku), czekoladek (brak oznakowania produktu w języku włoskim), w tym: 23 na wniosek administracji innego państwa, 3 na wniosek Komisji Europejskiej, 1 na wniosek GIS oraz 1 na wniosek zakładu mięsnego,
- ▶ w ramach systemu RASFF, w zakresie jakości handlowej: przetworów mięsnych (niedeklarowana zawartość alergenu – 3 kontrole), przetworów mlecznych (niewiadome pochodzenie zafalszowanego sera),
- ▶ na wniosek Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w zakresie jakości handlowej: mleka, przetworów z wi-

śni, zbóż w punktach skupu oraz zboża importowanego z Ukrainy, prawidłowości wprowadzania do obrotu nawozów organicznych oraz na wniosek Ministerstwa Rozwoju w zakresie jakości handlowej wyrobów cukierniczych,

- ▶ na wniosek służb kontrolnych innego państwa, w zakresie jakości handlowej: klementynek z RPA, kabanosów i identyfikowalności przetworów rybnych (na wniosek BVL – Niemcy za pośrednictwem GIW), świeżych owoców i warzyw (na wniosek innych państw członkowskich UE), jaj (na wniosek służb kontrolnych Holandii i Francji),
- ▶ w ramach wyjaśnienia zagadnień zgłoszonych przez konsumentów, producentów żywności lub inne instytucje kontrolne, w zakresie jakości handlowej: mięsa drobiowego, przetworów mięsnych, jaj, masła i miksów tłuszczowych, napojów alkoholowych, sosów, dressingów i dipów importowanych z USA oraz prawidłowości wprowadzania do obrotu nawozów,
- ▶ z własnej inicjatywy, w zakresie jakości handlowej: ryb wędzonych i solonych, mięsa drobiowego, mleka surowego, mięsa kulinarnego i mielonego, zbóż, komunikantów oraz warunków transportu artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ w ramach nadzoru w rolnictwie ekologicznym.

W wyniku urzędowych kontroli doraźnych zleconych przez Głównego Inspektora JHARS w 2016 r., na wniosek polskich urzędów centralnych oraz służb kontrolnych innych państw członkowskich UE, stwierdzono nieprawidłowości w zakresie: oznakowania jaj (potwierdzając informacje przekazane przez służby kontrolne w Holandii), jakości handlowej mięsa kulinarnego i mielonego (w 7 z 97 skontrolowanych partii), mięsa drobiowego (potwierdzając nieprawidłowości w zakładzie wskazanym przez GIW), wyrobów cukierniczych (w 1 z 3 skontrolowanych partii), ryb wędzonych i solonych, komunikantów (w 8 na 14 skontrolowanych partii) oraz warunków transportu artykułów rolno-spożywczych w 3 na 14 skontrolowanych przypadków). Partie artykułów rolno-spożywczych zakwestionowane ze względu na niewłaściwą jakość handlową stanowiły 13,8% partii sprawdzonych w toku tych kontroli.

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2016 ROKU/ Task's performace of AFQI in 2016

Wyniki kontroli doraźnych zleconych przez Głównego Inspektora JHARS realizowanych w ramach Krajowego Punktu Kontaktowego ds. oszustw związanych z żywnością oraz w ramach rozpatrywania wniosków od konsumentów opisano w dalszych częściach sprawozdania dotyczących realizacji tych zadań.

Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez wojewódzkich inspektorów JHARS/ Scope and results of ad hoc inspections commissioned by Voivodeship Inspectors of Agricultural and Food Quality

Wojewódzcy inspektorzy JHARS w 2016 r. zlecieli przeprowadzenie 913 kontroli doraźnych, w zakresie:

- ▶ jakości handlowej przetworów: mięsnych, drobiowych, rybnych i mlecznych, świeżych owoców i warzyw, mrożonek owocowych (ze szczególnym uwzględnieniem ich surowców), ryb świeżych, mrożonych i wędzonych, mięsa drobiowego, wyrobów garmażeryjnych, pieczywa, bułki tartej, makaronów, lodów, wyrobów cukierniczych, kawy mielonej, majonezów, miodu, przypraw, koncentratów spożywczych zbożowych, wina, soków owocowych, napojów bezalkoholowych i jaj,
- ▶ prawidłowości wprowadzania do obrotu podłoży do upraw.

W wyniku urzędowych kontroli doraźnych zleconych przez wojewódzkich inspektorów JHARS w 2016 r., stwierdzono:

- ▶ 57,9% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych było nieprawidłowo oznakowanych,
- ▶ 7,5% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych zbadanych laboratoryjnie posiadało parametry fizykochemiczne niezgodne z przepisami o jakości handlowej oraz z deklaracją producenta.

Ponadto, w 2016 r. przeprowadzono kontrole jakości handlowej:

- ▶ świeżych owoców i warzyw wycofywanych z rynku na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 października 2014 r. w sprawie realizacji przez Agencję Rynku Rolnego zadań związanych z ustanowieniem dalszych tymczasowych nadzwyczajnych środków wsparcia producentów niektórych owoców i warzyw, w związku

z zakazem ich przywozu z Unii Europejskiej do Federacji Rosyjskiej (Dz.U. z 2014 r., poz. 1468) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 września 2016 r. w sprawie realizacji przez Agencję Rynku Rolnego zadań związanych z ustanowieniem dalszych tymczasowych nadzwyczajnych środków wsparcia dla producentów niektórych owoców i warzyw w związku z kontynuacją zakazu ich przywozu z Unii Europejskiej do Federacji Rosyjskiej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1523),

- ▶ produktów wycofanych z rynku – na wniosek Agencji Rynku Rolnego.

W dniu 7 sierpnia 2014 r. rząd rosyjski wprowadził zakaz przywozu świeżych owoców i warzyw z Unii Europejskiej do Federacji Rosyjskiej. Mając na uwadze poważne zagrożenie wystąpienia zakłóceń na rynku, wynikających z braku możliwości sprzedaży znaczących ilości łatwo psujących się produktów, Komisja Europejska przyjęła odpowiednie rozporządzenia, ustanawiając tymczasowe środki wsparcia dla producentów niektórych owoców i warzyw. Ze względu na przedłużający się zakaz eksportu produktów omawianego sektora na rynek rosyjski, Komisja Europejska kilkakrotnie wydłużała terminy mechanizmu oraz zwiększała ilości owoców i warzyw, które mogły być objęte wsparciem, wydając kolejne rozporządzenia lub odpowiednie zmiany do przyjętych przepisów prawnych.

W trakcie kontroli świeżych owoców i warzyw przeprowadzonych w związku z zakazem ich przywozu z Unii Europejskiej do Federacji Rosyjskiej, w ramach realizacji zapisów przyjętych przez Komisję Europejską rozporządzeń, ustanawiających tymczasowe środki wsparcia dla producentów niektórych owoców i warzyw, w 2016 r. WIJHARS skontrolowały łącznie 37.388 partii świeżych owoców i warzyw oraz wydały 37.131 Świadectw zgodności z normami handlowymi UE dla świeżych owoców i warzyw, potwierdzając spełnienie przez partie objęte kontrolą wymagań określonych w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 543/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r. ustanawiającym szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworów owoców i warzyw, a także 62 Protokoły niezgodności z normami handlowymi UE dla świeżych owoców i warzyw dla partii niespełniających wymagań (tabela 1).

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2016 ROKU/ Task's performace of AFQI in 2016

TABELA 1.

Liczba partii świeżych owoców i warzyw przeznaczonych na wycofanie z rynku, skontrolowanych przez WIJHARS w ramach IV oraz V tury oraz liczba dokumentów wydanych w ramach tych kontroli (w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku)/ **Table no 1: Number of fresh fruit and vegetables batches intended for the withdrawal from the market checked by Voivode Inspectorates during the IV and V stage of the inspection and number of issued documents (the period from 1 January to 31 December 2016)**

IV etap			V etap			RAZEM		
Liczba partii skontrolowanych	Liczba wydanych Świadectw zgodności (...)	Liczba wydanych Protokołów niezgodności (...)	Liczba partii skontrolowanych	Liczba wydanych Świadectw zgodności (...)	Liczba wydanych Protokołów niezgodności (...)	Liczba partii skontrolowanych	Liczba wydanych Świadectw zgodności (...)	Liczba wydanych Protokołów niezgodności (...)
28 341	28 132	52	9047	8999	10	37 388	37 131	62

2.1.2. Urzędowa kontrola w obrocie z zagranicą/ Official control at import and export stage

Zasady i tryb kontroli/ Rules and procedure of control

Urzędowej kontroli jakości handlowej podlegają:

- ▶ artykuły rolno-spożywcze wymienione w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 stycznia 2013 r. w sprawie wykazu artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy oraz ich minimalnych ilości podlegających kontroli jakości handlowej,
- ▶ importowane oraz przeznaczone na eksport świeże owoce i warzywa objęte wymaganiami norm handlowych UE.

Kontrola pozostałych artykułów rolno-spożywczych wywożonych z kraju jest dobrowolna i odbywa się w trybie oceny jakości handlowej, wykonywanej na wniosek przedsiębiorcy.

Urzędowa kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą może być dokonywana:

- ▶ na przejściach granicznych wskazanych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 kwietnia 2015 r. w sprawie wykazu przejść granicznych, na których dokonywana jest kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych sprowadzanych z zagranicy,

- ▶ w oddziałach WIJHARS, zgodnie z art. 20 ust. 4 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Urzędowa kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą przeprowadzana jest według tych samych zasad i trybu, co kontrole na rynku krajowym.

O doborze czynności kontrolnych decydują specyficzne cechy kontrolowanego produktu, warunki techniczne kontroli oraz kompletność dołączonej dokumentacji przewozowej. Niezbędne czynności wykonywane są w miejscu przeprowadzenia kontroli, po otwarciu środka transportu przewożącego produkty luzem lub na podstawie opakowań jednostkowych. Próbkki kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych przekazywane są do laboratoriów GIJHARS.

Wyniki kontroli w obrocie z zagranicą/ Results of inspections at import and export stage

W 2016 r. przeprowadzono 62.371 kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą, w tym:

- ▶ 32.158 (51,6%) kontroli artykułów rolno-spożywczych wywożonych z kraju,
- ▶ 30.213 (48,4%) kontroli artykułów rolno-spożywczych przywożonych do kraju.

Zgodnie z przepisami regulującymi zasady obrotu artykułów rolno-spożywczych z zagranicą, kontroli jakości handlowej w 2016 r. podlegało:

- ▶ 873,0 tys. t importowanych artykułów rolno-spożywczych, w tym głównie:
 - nasiona roślin oleistych – 281,3 tys. t (Kazachstan, Mołdawia, Rosja, Ukraina),
 - ryby i przetwory rybne – 131,0 tys. t (Argentyna, Chiny, Rosja, Stany Zjednoczone),
 - zboża i ich przetwory – 65,6 tys. t (Argentyna, Kazachstan, Rosja, Ukraina),
 - kawa 40,8 tys. t (Brazylia, Indie, Meksyk, Uganda, Wietnam),
 - herbata i herbatki 23,6 tys. t (Indie, Kenia, Tanzania, Wietnam),
 - przyprawy 7,9 tys. t (Egipt, Indie, Indonezja, Turcja, Wietnam),
 - wyroby cukiernicze i ciastkarskie 4,2 tys. t (Mołdawia, Szwajcaria, Turcja, Ukraina),
- ▶ 176,0 tys. hl importowanych napojów alkoholowych i wina (Australia, Białoruś, Chile, Mołdawia, Stany Zjednoczone, Ukraina),
- ▶ 81,0 tys. hl importowanych nektarów, soków owocowych i warzywnych oraz napojów bezalkoholowych (Białoruś, Korea Południowa, Tajlandia, Ukraina, Wietnam).

Urzędową kontrolą zgodności z normami handlowymi objęto również 831,7 tys. t świeżych owoców i warzyw, w tym:

- ▶ 806,5 tys. t przeznaczonych na eksport świeżych owoców (głównie jabłka, gruszki, maliny, śliwki, truskawki, wiśnie i czereśnie) i warzyw (cebula, kapusta, marchew, pieczarki, ogórki, pomidory i papryka słodka), wywożonych do Arabii Saudyjskiej, Białorusi, Kazachstanu, Serbii i Ukrainy,
- ▶ 1,2 tys. t importowanych bananów przywożonych głównie z Ekwadoru i Kostaryki oraz 24,0 tys. t świeżych owoców i warzyw pochodzących głównie z Białorusi, Chin, Egiptu, Turcji i Ukrainy.

2.2. Zadania realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej/ Tasks performed in the framework of the Common Agricultural Policy

2.2.1. Kontrola i certyfikacja w rolnictwie ekologicznym/ Control and certification in organic farming

W 2016 r. weszły w życie i zaczęły obowiązywać dwa akty zmieniające ustawę z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz.U. z 2015 r. poz. 497, ze zm.), tj.:

- 1) ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2016 poz. 1001),
- 2) ustawa z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz.U. 2016 poz. 1579).

Pierwszy z wymienionych aktów wprowadził z dniem 26 lipca 2016 r. następujące zmiany w ustawie o rolnictwie ekologicznym:

- ▶ przy wymierzaniu kar pieniężnych, o których mowa w ustawie o rolnictwie ekologicznym, nie uwzględnia się stopnia zawinienia podmiotu, który dopuścił się naruszenia przepisów,
- ▶ kary pieniężne na podmioty wprowadzające do obrotu produkty niespełniające wymagań rolnictwa ekologicznego, wymierza się na podstawie ustawy o JHARS pod warunkiem, że stwierdzona nieprawidłowość wyzerpuje jednocześnie znamiona zafałszowania żywności lub niewłaściwej jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej lub zadeklarowanej przez producenta.

Drugi z wymienionych aktów wprowadził z dniem 7 października 2016 r. zmianę w ustawie o rolnictwie ekologicznym nakładającą na jednostki certyfikujące obowiązek przekazywania Głównemu Inspektorowi JHARS i Prezesowi ARiMR wykazu producentów, którzy spełnili określone wymagania dotyczące produkcji ekologicznej, opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

W 2016 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, na podstawie delegacji przewidzianych w ustawie o rolnictwie ekologicznym, wydał rozporządzenia, które mają znaczenie dla działań prowadzonych przez organy IJHARS w ramach nadzoru w rolnictwie ekologicznym, tj.:

- 1) rozporządzenie MRiRW z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie rodzajów nieprawidłowości lub naruszeń przepisów dotyczących rolnictwa ekologicznego i minimalnych środków, jakie jednostki certyfikujące są obowiązane zastosować w przypadku stwierdzenia wystąpienia tych nieprawidłowości lub naruszeń w ramach kontroli w rolnictwie ekologicznym (Dz.U. 2016 poz. 777), obowiązujące z dniem 18 czerwca 2016 r.,
- 2) rozporządzenie MRiRW z dnia 15 czerwca 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie laboratoriów urzędowych i referencyjnych oraz zakresu analiz wykonywanych przez te laboratoria (Dz.U. 2016 poz. 914), obowiązujące z dniem 12 lipca 2016 r.

Pierwsze z wyżej wymienionych rozporządzeń MRiRW zostało przyjęte w celu harmonizacji działań jednostek certyfikujących, w przypadku stwierdzenia naruszenia lub niezgodności z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego. Rozporządzenie ma zapewnić wiarygodność i przejrzystość systemu kontroli w rolnictwie ekologicznym oraz ograniczyć ryzyko różnego traktowania przez jednostki certyfikujące producentów u których stwierdzono te same nieprawidłowości. Ponadto, rozporządzenie wykonało zobowiązania wynikające z przepisów prawa UE. Zgodnie z przepisami art. 92 d rozporządzenia Komisji (WE) Nr 889/2008, właściwe organy przyjmują i przekazują jednostkom certyfikującym, którym zostały przekazane zadania związane z kontrolą, wykaz zawierający co najmniej opis naruszeń i nieprawidłowości wywierających wpływ na ekologiczny status produktów oraz odpowiednich środków, które mają być stosowane przez jednostki certyfikujące w przypadku naruszeń i nieprawidłowości ze strony podmiotów gospodarczych objętych ich kontrolą. GIJHARS brał aktywny udział w pracach związanych z przygotowaniem projektu rozporządzenia.

Drugie wymienione rozporządzenie wykonawcze MRiRW zostało przyjęte w związku ze zmianą nazwy jednego z la-

boratoriów urzędowych oraz zmianą zakresu produktów będących przedmiotem analiz wykonywanych przez jedno z laboratoriów.

Ponadto, zmiany w zakresie przepisów wspólnotowych rolnictwa ekologicznego dotyczyły:

- 1) rozporządzenia Komisji (WE) nr 889/2008 z dnia 5 września 2008 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli (Dz. Urz. UE L 250 z 18.9.2008, s. 1, ze zm.), które zostało zmienione:
 - ▶ rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 2016/673 z dnia 29 kwietnia 2016 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 889/2008 ustanawiające szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli,
 - ▶ rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 2016/1842 z dnia 14 października 2016 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 1235/2008 w odniesieniu do elektronicznych świadectw kontroli dotyczących przywożonych produktów ekologicznych i niektórych innych elementów oraz zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 889/2008 w odniesieniu do wymogów dotyczących konserwowanych lub przetworzonych produktów ekologicznych i przekazywania informacji,
 - ▶ rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 2016/1842 z dnia 14 października 2016 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 1235/2008 w odniesieniu do elektronicznych świadectw kontroli dotyczących przywożonych produktów ekologicznych i niektórych innych elementów oraz zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 889/2008 w odniesieniu do wymogów dotyczących konserwowanych lub przetworzonych produktów ekologicznych i przekazywania informacji.
- 2) rozporządzenia Komisji (WE) nr 1235/2008 z dnia 8 grudnia 2008 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w odniesieniu do ustaleń dotyczących przywozu produktów ekologicznych z krajów trzecich, które zostało zmienione następującymi aktami:

- ▶ rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 2015/2345 z dnia 15 grudnia 2015 r. *zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 1235/2008 ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w odniesieniu do ustaleń dotyczących przywozu produktów ekologicznych z krajów trzecich,*
- ▶ rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 2016/1842 z dnia 14 października 2016 r. *zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 1235/2008 w odniesieniu do elektronicznych świadectw kontroli dotyczących przywożonych produktów ekologicznych i niektórych innych elementów oraz zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 889/2008 w odniesieniu do wymogów dotyczących konserwowanych lub przetworzonych produktów ekologicznych i przekazywania informacji,*
- ▶ rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 2016/1842 z dnia 14 października 2016 r. *zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 1235/2008 w odniesieniu do elektronicznych świadectw kontroli dotyczących przywożonych produktów ekologicznych i niektórych innych elementów oraz zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 889/2008 w odniesieniu do wymogów dotyczących konserwowanych lub przetworzonych produktów ekologicznych i przekazywania informacji.*

System kontroli i certyfikacji w rolnictwie ekologicznym/ Control system in organic farming

Zgodnie z przepisami obowiązującymi na terenie Unii Europejskiej, wszystkie państwa członkowskie zobowiązane zostały do stworzenia systemu kontroli w rolnictwie ekologicznym, który ma zagwarantować konsumentom, że zakupione przez nich produkty, oznaczone jako ekologiczne, podlegały na każdym etapie produkcji, przygotowania i dystrybucji procedurze, która potwierdziła spełnienie wymagań określonych przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego. Ponadto, system ten ma za zadanie zagwarantować uczciwą konkurencję oraz skuteczne funkcjonowanie rynku wewnętrznego produktów ekologicznych.

W Polsce, podobnie jak w większości państw UE, przyjęty został system kontroli oparty na prywatnych jednostkach

certyfikujących, uznawanych oraz nadzorowanych przez wyznaczone organy państwowe.

W ramach nadzoru nad jednostkami certyfikującymi Główny Inspektor JHARS:

- ▶ przeprowadza analizy danych dostarczanych przez jednostki certyfikujące,
- ▶ przeprowadza audyty i dokonuje inspekcji jednostek certyfikujących, między innymi w zakresie stosowania przez nie procedur kontrolnych,
- ▶ przekazuje jednostkom certyfikującym wnioski pokontrolne,
- ▶ nakazuje wykonanie odpowiednich działań naprawczych związanych z funkcjonowaniem jednostek certyfikujących,
- ▶ może żądać od jednostek certyfikujących wszelkich dodatkowych informacji i danych związanych z wykonywanym nadzorem.

Zgodnie z ustawą o rolnictwie ekologicznym Główny Inspektor JHARS w ramach sprawowanego nadzoru powierzył część zadań wojewódzkim inspektorom JHARS, w tym:

- ▶ prowadzenie audytów i inspekcji jednostek certyfikujących w zakresie stosowania przez nie procedur kontrolnych, posiadanych środków technicznych i kwalifikacji osób prowadzących kontrole oraz sprawdzenia dokumentów dotyczących kontroli,
- ▶ sprawdzenie u producentów ekologicznych prawidłowości kontroli przeprowadzonych przez jednostki certyfikujące i zgodności prowadzonej produkcji ekologicznej z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego.

Ponadto, na wniosek ministra właściwego do spraw rolnictwa, Główny Inspektor JHARS przeprowadza działania sprawdzające oraz wydaje opinię dotyczącą spełniania przez podmiot ubiegający się o upoważnienie do działania, jako jednostka certyfikująca, wymagań określonych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 834/2007.

W 2016 r. w Polsce w rolnictwie ekologicznym działało 11 jednostek certyfikujących (tabela 2).

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2016 ROKU/ Task's performace of AFQI in 2016

TABELA 2.

Wykaz jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym, wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 r./ **Table no 2: List of certifying bodies in organic farming in 2016 (as at 31st December 2016)**

Nazwa upoważnionej jednostki certyfikującej	Numer identyfikacyjny nadany w upoważnieniu jednostce certyfikującej	Zakres upoważnienia do przeprowadzania kontroli oraz wydawania i cofania certyfikatów zgodności w rolnictwie ekologicznym					
		Uprawa roślin i utrzymanie zwierząt	Zbiór ze stanu naturalnego	Pszczelarstwo	Produkty z akwakultury i wodorosty morskie	Przetwórstwo produktów, produkcja pasz i drożdży	Wprowadzanie produktów na rynek w tym importowanych z państw trzecich
EKO GWARANCJA PTRE	PL-EKO-01	X	X	X	X	X	X
PNG	PL-EKO-02	X	X	X	X	X	X
COBICO	PL-EKO-03	X	X	X	-	X	X
BIOEKSPERT	PL-EKO-04	X	X	-	-	X	X
BIOCERT MAŁOPOLSKA	PL-EKO-05	X	X	X	X	X	X
PCBC S.A.	PL-EKO-06	X	X	X	X	X	X
AGRO BIO TEST	PL-EKO-07	X	-	X	-	X	X
TÜV Rheinland Polska	PL-EKO-08	X	X	X	X	X	X
Centrum Jakości AgroEko	PL-EKO-09	X	X	X	X	X	X
SGS Polska	PL-EKO-10	X	X	-	-	X	X *
DQS Polska	PL-EKO-11	-	-	-	-	X	-

* z wyłączeniem wprowadzania do obrotu produktów rolnictwa ekologicznego importowanych z krajów trzecich

Wyniki audytów przeprowadzonych w jednostkach certyfikujących/ *Results of audits carried out in control bodies*

W 2016 r. przeprowadzono planowe audyty 10 jednostek certyfikujących oraz 1 inspekcję. Na podstawie przeprowadzonych audytów stwierdzono między innymi nieprawidłowości polegające na:

- ▶ braku podejmowania działań mających na celu wyeliminowanie nieprawidłowości wskazanych przez Głównego Inspektora JHARS we wnioskach pokontrolnych,
- ▶ prowadzeniu analizy ryzyka, która nie uwzględnia czynników ryzyka specyficznych dla poszczególnych kategorii działalności w rolnictwie ekologicznym oraz postępowaniu niezgodnym z przyjętą dokumentacją systemową dotyczącą analizy ryzyka,
- ▶ niespójności w funkcjonowaniu mechanizmu analizy ryzyka pod kątem przydzielania producentów do grupy ryzyka,
- ▶ wystawianiu certyfikatów na produkty niespełniające wymagań określonych w przepisach dotyczących rolnictwa ekologicznego oraz wystawianiu certyfikatów w sposób utrudniający identyfikację rodzaju i asortymentu produktów,
- ▶ braku zawieszania certyfikatu na czas postępowania wyjaśniającego, co jest niezgodne z dokumentem PCA DAC-13, oraz niewyeliminowaniu niezgodności stwierdzonych w ramach audytu przeprowadzonego przez Polskie Centrum Akredytacji,
- ▶ braku uregulowania w dokumentacji systemowej trybu postępowania podczas obejmowania producentów kontrolą,
- ▶ przeprowadzaniu kontroli niezgodnie z obowiązującymi przepisami (za pośrednictwem osoby nieposiadającej uprawnień do kontroli w zakresie danej specjalizacji, brak pobierania próbek we wszystkich kontrolowanych przez jednostkę kategoriach działalności),
- ▶ niedostosowaniu katalogu sankcji jednostki do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie rodzajów nieprawidłowości lub naruszeń przepisów dotyczących rolnictwa ekologicznego i minimalnych środków, jakie jednostki certyfikujące

są obowiązane zastosować w przypadku stwierdzenia wystąpienia tych nieprawidłowości lub naruszeń w ramach kontroli w rolnictwie ekologicznym (Dz.U. z 2016 r., poz. 777),

- ▶ braku nakładania sankcji w przypadku stwierdzenia u producentów ekologicznych nieprawidłowości,
- ▶ nierzetelnym sporządzeniu dokumentów dotyczących kontroli i certyfikacji producentów ekologicznych,
- ▶ stosowaniu nieaktualnego wzoru certyfikatu eksportowego NOP, w zakresie eksportu produktów rolnictwa ekologicznego,
- ▶ nieprawidłowym postępowaniu jednostki w zakresie wymiany informacji z innymi jednostkami i właściwymi organami,
- ▶ przekazywaniu właściwym organom sprawozdania i wykazów producentów ekologicznych w nieprawidłowy sposób oraz zawierających nieprawdziwe lub niekompletne dane.

Szczegółowe informacje na temat stwierdzonych nieprawidłowości Główny Inspektor JHARS przekazał jednostkom certyfikującym w postaci wniosków pokontrolnych, w celu podjęcia przez nie działań prowadzących do wyeliminowania nieprawidłowości. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w 3 jednostkach certyfikujących Główny Inspektor JHARS wydał 5 decyzji wymierzających kary pieniężne. Wnioski pokontrolne zostały również przekazane do wiadomości Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W ramach przeprowadzonych audytów stwierdzono rażące nieprawidłowości w odniesieniu do 1 jednostki certyfikującej, skutkujące wydaniem przez Głównego Inspektora JHARS Nakazu Działania Naprawczych.

Wyniki kontroli sprawdzających w ekologicznych gospodarstwach rolnych/ Results of follow up checks in organic holdings

Kontrole sprawdzające przeprowadzono w 190 ekologicznych gospodarstwach rolnych (tj. ok. 0,85% ogólnej liczby gospodarstw), w tym u 5 producentów prowadzących jednocześnie działalność w kategorii pszczelarstwa. W ramach 190 kontroli przeprowadzono 32 kontrole nad-

zorowane (tj. wykonane przez jednostki certyfikujące pod nadzorem WIJHARS).

Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości wynikały z nieprzestrzegania zasad:

- ▶ przeprowadzania kontroli przez inspektora rolnictwa ekologicznego na rzecz jednostki certyfikującej, w tym:
 - brak odnotowania w protokole kontroli informacji o występujących nieprawidłowościach m.in. w zakresie niekompletnej dokumentacji dotyczącej produkcji roślinnej i zwierzęcej, ewidencji towarowej, dokumentacji finansowej, ewidencji działań transportowych, nieposiadania aktualnego opisu jednostki produkcyjnej lub działalności, o których mowa w art. 63 ust. 1 rozporządzenia Komisji (WE) nr 889/2008, nieposiadania opisu środków ostrożności podejmowanych w celu ograniczenia zagrożenia zanieczyszczenia niezatwierdzonymi substancjami lub produktami oraz środków podjętych w celu zachowania czystości, a także w zakresie równoległej ekologicznej i nieekologicznej produkcji roślin tych samych odmian,
 - zamieszczanie w protokołach kontroli nieprawdziwych informacji dotyczących m.in.: potwierdzenia prawidłowego prowadzenia ewidencji towarowej i dokumentacji finansowej,
 - nierzetelne wypełnienie protokołów z kontroli (m.in. nieodnotowanie informacji o działkach konwencjonalnych wchodzących w skład gospodarstwa),
- ▶ prowadzenia działalności przez producenta, w tym:
 - brak powiadomienia jednostki certyfikującej o zmianach opisu jednostki produkcyjnej,
 - brak powiadomienia jednostki certyfikującej o zmianie w harmonogramie produkcji produktów i upraw w rozbiu na działki,
 - nieprawidłowe prowadzenie dokumentacji dotyczącej produkcji roślinnej, zwierzęcej, ewidencji towarowej i dokumentacji finansowej,
 - prowadzenie równocześnie upraw konwencjonalnych i ekologicznych tych samych gatunków roślin,
 - zastosowanie nieekologicznego materiału siewnego lub wegetatywnego materiału rozmnożeniowego bez zgody WIORiN,
 - stosowanie bez zgody WIJHARS odstępstw od warunków produkcji ekologicznej,
 - brak pełnego opisu jednostki, obiektów i działalności,

- brak spełnienia wymagań dotyczących chowu zwierząt,
- brak rejestru czyszczenia,
- brak trwałego oznakowania zwierząt gospodarskich,
- brak w opisie jednostki lub działalności wykazu podwykonawców lub umowy, na podstawie której będą oni podlegali systemowi kontroli,
- przechowywanie w gospodarstwie nawozów niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym,
- brak dokumentacji uzasadniającej potrzebę zastosowania w gospodarstwie preparatów wspomagających uprawę roślin i środków ochrony roślin,
- niewłaściwe przechowywanie produktów ekologicznych (tj. bez rozdzielania od produktów nieekologicznych) lub składowanie tych produktów w sposób utrudniający ich identyfikację,
- niewykonanie zaleceń pokontrolnych jednostki certyfikującej.

W laboratoriach GJIHARS zbadano próbki produktów, pobrane w ramach kontroli sprawdzających na obecność niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin. Inspektorzy WIJHARS pobrali łącznie 55 próbek produktów w ekologicznych gospodarstwach rolnych w celu zbadania obecności niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin.

W wyniku analizy próbek pobranych do badań laboratoryjnych w żadnej próbce nie stwierdzono obecności niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin.

Wyniki kontroli sprawdzających w przetwórcach ekologicznych, u importerów produktów ekologicznych oraz producentów wprowadzających do obrotu/ Results of follow up checks carried out in organic processors, importers of organic products and operators who placed organic product on market

Kontrole sprawdzające przeprowadzono u 50 producentów ekologicznych w tym: 39 u producentów prowadzących działalność w zakresie wprowadzania do obrotu produktów rolnictwa ekologicznego, 24 w przetwórcach ekologicznych i ich podwykonawców, oraz 7 u importerów produktów ekologicznych. Przepro-

wadzono również 4 kontrole nadzorowane (tj. przeprowadzone przez jednostkę certyfikującą pod nadzorem inspektorów WIJHARS).

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły głównie nieprzestrzegania przez producentów prawa dotyczącego rolnictwa ekologicznego. Kwestionowano między innymi:

- ▶ brak weryfikacji certyfikatów dostawców,
- ▶ brak prowadzenia ewidencji czyszczenia linii technologicznej,
- ▶ brak pełnego opisu jednostki,
- ▶ brak ewidencji działań transportowych,
- ▶ wprowadzenie do obrotu produktów konwencjonalnych oznakowanych jako ekologiczne,
- ▶ nieprawidłowe prowadzenie dokumentacji księgowej, która nie zawierała wyników kontroli przy odbiorze produktów ekologicznych,
- ▶ nieprawidłowe oznakowanie produktów ekologicznych,
- ▶ brak identyfikowalności produktów ekologicznych na podstawie prowadzonej dokumentacji.

W 2016 r. WIJHARS pobrały łącznie 11 próbek w celu zbadania obecności niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin.

W wyniku badań nie wykryto niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin.

Ponadto, w 2016 r. WIJHARS, na zlecenie Głównego Inspektora JHARS, przeprowadziły 28 kontroli doraźnych w ramach nadzoru w rolnictwie ekologicznym. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości dotyczących naruszenia wymagań dla rolnictwa ekologicznego, wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali 6 decyzji administracyjnych wymierzających nieuczciwym podmiotom kary pieniężne oraz 1 decyzję administracyjną o odstąpieniu od wymierzenia kary pieniężnej.

Wyniki kontroli znakowania produktów/ Results of labeling checks

Znakowanie produktów nieekologicznych w zakresie bezprawnego stosowania odniesień do rolnictwa eko-

logicznego sprawdzono w ramach planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych. Ponadto, przeprowadzono 9 kontroli doraźnych, w związku z podejrzeniem wykorzystywania w oznakowaniu artykułu rolno-spożywczego niespełniającego wymagań określonych w przepisach dotyczących rolnictwa ekologicznego, określenia: *ekologiczny*, *bio*, *eko*, sugerującego ekologiczną metodę produkcji. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali 2 decyzje administracyjne wymierzające kary pieniężne.

Wyniki kontroli znakowania nawozów/ Results of checks on fertilizers labeling

W 2016 r. wojewódzkie inspektoraty JHARS przeprowadziły 94 kontrole planowe oraz 2 kontrole doraźne w zakresie prawidłowości wprowadzania do obrotu nawozów i środków wspomagających uprawę roślin, w ramach których sprawdzano m.in. czy oznakowanie nawozów lub ww. środków nieprzeznaczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym zawiera terminy takie jak *ekologiczny*, *bio* lub *eko*, sugerujące możliwość ich stosowania w rolnictwie ekologicznym. W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowość polegającą na bezprawnym posługiwaniu się przez producenta świadectwem kwalifikacji produktu w rolnictwie ekologicznym wydanym przez IUNG, w odniesieniu do nawozu, który nie może być stosowany w rolnictwie ekologicznym. Ostatecznie odstąpiono od wymierzenia kary.

Udostępnianie informacji o producentach w rolnictwie ekologicznym/ Sharing information on organic farming producers

W 2016 r. Główny Inspektor JHARS rozpatrzył pozytywnie 170 wniosków o udostępnienie informacji odnośnie producentów ekologicznych i produkcji ekologicznej, w tym 160 wniosków dotyczących udostępnienia wykazu producentów ekologicznych i 10 wniosków o udostępnienie danych statystycznych z zakresu rolnictwa ekologicznego w Polsce. Wykazy udostępniono zarówno osobom prywatnym jak i przedstawicielom firm, głównie w celu nawiązania współpracy z producentami produktów rolnictwa ekologicznego, natomiast opracowania danych sta-

tystycznych udostępniono organom administracji, instytucjom naukowym, szkołom wyższym oraz studentom.

Dopuszczanie do swobodnego obrotu produktów rolnictwa ekologicznego importowanych z krajów trzecich/ Release for free circulation of organic products imported from third countries

W 2016 r. odbyły się 803 kontrole graniczne przeprowadzone przez WIJHARS w zakresie dopuszczania do obrotu produktów rolnictwa ekologicznego importowanych z krajów trzecich. Kontroli podlegały produkty rolnictwa ekologicznego importowane z 36 krajów trzecich (Albania, Argentyna, Australia, Azerbejdżan, Białoruś, Boliwia, Brazylia, Burkina Faso, Chile, Chiny, Egipt, Ekwador, Etiopia, Filipiny, Indie, Indonezja, Izrael, Japonia, Kambodża, Kanada, Kolumbia, Maroko, Mołdawia, Nowa Zelandia, Pakistan, Peru, Rosja, Serbia, Sri Lanka, Stany Zjednoczone Ameryki, Tajlandia, Tunezja, Turcja, Ukraina, Uzbekistan, Wietnam). Łączna ilość produktów ekologicznych, importowanych z krajów trzecich do Polski wyniosła 14,2 tys. ton, z czego aż 76,6% stanowiły produkty importowane z Ukrainy.

Zezwolenia na odstępstwa od zasad produkcji metodami ekologicznymi/ Granting of exceptions from the organic production rules

Decyzje administracyjne zezwalające na zastosowanie przewidzianych prawem odstępstw od warunków produkcji metodami ekologicznymi wydawane są na podstawie wniosków producentów ekologicznych, składanych do wojewódzkich inspektorów JHARS, właściwych ze względu na miejsce prowadzenia działalności lub Głównego Inspektora JHARS.

W 2016 r. wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali ogółem 415 decyzji administracyjnych dotyczących odstępstw od zasad produkcji metodami ekologicznymi, w tym 397 decyzji administracyjnych zezwalających i 18 decyzji administracyjnych odmawiających zastosowania odstępstw. Najwięcej decyzji w sprawie odstępstw od warunków produkcji ekologicznej dotyczyło wniosków o pozwole- nie na uznanie z mocą wsteczną uprzedniego okresu jako

części okresu konwersji (łącznie 258 decyzji) oraz wprowadzenia do ekologicznej jednostki produkcji drobiarskiej nieekologicznego drobiu (łącznie 131 decyzji).

W 2016 r. nie wpłynął do Głównego Inspektora JHARS żaden wniosek o odstępstwo od zasad produkcji ekologicznej.

Prowadzenie rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego/ Maintaining the register of organic farming inspectors

Kontrole u producentów ekologicznych mogą przeprowadzać wyłącznie osoby wpisane do rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego. Warunkiem wpisu do rejestru jest posiadanie wiedzy niezbędnej do przeprowadzenia kontroli u producentów ekologicznych, potwierdzonej egzaminem zdanym przed komisją kwalifikacyjną powołaną przez Głównego Inspektora JHARS.

W 2016 r. Główny Inspektor JHARS zorganizował 3 egzaminy, umożliwiając osobom ubiegającym się o wpis do rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego sprawdzenie wiedzy z zakresu 6 specjalizacji. Każdy z terminów egzaminu obejmował wszystkie rodzaje specjalizacji (tabela 3).

W wyniku egzaminów zdający uzyskali łącznie 63 uprawnienia do kontroli oraz do rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego wpisano 24 nowych inspektorów.

W 2016 r. Główny Inspektor JHARS wydał 1 decyzję dotyczącą skreślenia inspektora z rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego w związku z wykazaniem nierzetelnego prowadzenia kontroli, o której mowa w art. 7 ust. 1 ustawy o rolnictwie ekologicznym.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. do rejestru wpisanych było 532 inspektorów rolnictwa ekologicznego.

2.2.2. Kontrola produktów regionalnych i tradycyjnych/ Control of regional and traditional products

Zasady kontroli i certyfikacji produktów regionalnych i tradycyjnych/ Rules for control and certification of regional and traditional products

Organami i jednostkami organizacyjnymi właściwymi w sprawach kontroli i certyfikacji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających chronioną nazwę pochodzenia (ChNP), chronione oznaczenie geograficzne (ChOG) lub będących gwarantowaną tradycyjną specjalnością (GTS) są:

- ▶ minister właściwy ds. rynków rolnych – upoważniający jednostki certyfikujące, do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów potwierdzających zgodność procesu produkcji ze specyfikacją,
- ▶ Główny Inspektor JHARS – sprawujący nadzór nad jednostkami certyfikującymi,

TABELA 3.
Liczba egzaminów przeprowadzonych w zakresie poszczególnych specjalizacji oraz liczba osób, które zdały egzamin w zakresie poszczególnych specjalizacji rolnictwa ekologicznego w 2016 r./ **Table no 3: Number of exams performed in selected specialisations of organic farming and number of candidates who passed the exams in 2016**

Lp.	Rodzaj specjalizacji	Liczba egzaminów w zakresie specjalizacji	Liczba inspektorów wpisanych do rejestru
1.	Ekologiczna uprawa roślin i utrzymanie zwierząt	3	116
2.	Przetwórstwo produktów ekologicznych oraz produkcja pasz lub drożdży		36
3.	Wprowadzanie na rynek produktów ekologicznych, w tym importowanych z państw trzecich		30
4.	Zbiór ze stanu naturalnego		21
5.	Pszczelarstwo		16
6.	Produkty akwakultury i wodorosty morskie		4

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2016 ROKU/ Task's performance of AFQI in 2016

- ▶ wojewódzki inspektor JHARS – przeprowadzający kontrolę zgodności procesu produkcji ze specyfikacją oraz wydający świadectwa jakości potwierdzające zgodność procesu produkcji ze specyfikacją,
- ▶ jednostki certyfikujące przeprowadzające kontrole oraz wydające i cofające certyfikaty zgodności.

Stosowanie oznaczeń pozwala na łatwiejszą identyfikację produktów, ich ochronę przed bezprawnym używaniem zarejestrowanych nazw oraz promocję produktów o specyficznych cechach i określonym pochodzeniu. Jednym z podstawowych elementów zapewnienia ochrony jest skuteczny system kontroli, na który składa się kontrola zgodności procesu produkcji ze specyfikacją oraz kontrola urzędowa sprawdzająca przestrzeganie przepisów w zakresie ochrony produktów posiadających ChNP, ChOG lub GTS. Kontrole mają na celu ochronę zarejestrowanych nazw przed pośrednim lub bezpośrednim ich wykorzystaniem na potrzeby komercyjne, nadużywaniem, imitacją lub przywoływaniem oraz przed stosowaniem wszelkich określeń lub praktyk mogących wprowadzić w błąd konsumenta, co do rzeczywistego pochodzenia produktu lub jego charakterystyki. Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. w rejestrze chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych prowadzonym przez Komisję Europejską było wpisanych 38 polskich nazw.

Nadzór nad jednostkami certyfikującymi/ Supervision of authorised certifying bodies

IJHARS sprawuje nadzór nad jednostkami certyfikującymi, które są akredytowane przez PCA zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17065 i upoważnione przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów potwierdzających zgodność procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających ChNP, ChOG, GTS ze specyfikacją. W 2016 r. funkcjonowało 5 jednostek certyfikujących (tabela 4). W październiku 2016 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi upoważnił jednostkę certyfikującą QA Solutions do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów potwierdzających zgodność procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających ChNP, ChOG lub GTS ze specyfikacją.

TABELA 4.

Wykaz jednostek certyfikujących upoważnionych do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów zgodności procesu produkcji produktów regionalnych i tradycyjnych ze specyfikacją, wg stanu na 31 grudnia 2016 r./ **Table no 4: List of certifying bodies authorised to carry out inspections, issue and revoke certificates of conformity of production process of regional and traditional products with the specification (as at 31st December 2016)**

Lp.	Upoważniona jednostka certyfikująca	Siedziba
1.	BIOCERT MAŁOPOLSKA	Kraków
2.	COBICO	Przebieczany
3.	Jednostka Certyfikująca PNG	Cisów
4.	Polskie Centrum Badań i Certyfikacji	Warszawa
5.	QA Solutions	Kraków

Cztery jednostki certyfikujące tj.: BIOCERT MAŁOPOLSKA, COBICO, PNG, oraz QA Solutions przeprowadziły kontrole na wnioski producentów, wydając ogółem 474 certyfikaty na takie produkty jak: *fasola wrzawska, jabłka grójeckie, jabłka łąckie, karp zatorski, krupnioki śląskie, miód drahimski, miód kurpiowski, ser koryciński swojski, suska sechłońska, truskawka kaszubska, wiśnia nadwiślanka.*

Główny Inspektor JHARS w ramach nadzoru nad jednostkami certyfikującymi dokonuje kontroli w siedzibach tych jednostek. Kontrola ma na celu sprawdzenie czy jednostka certyfikująca:

- ▶ posiada i stosuje właściwe procedury kontroli i certyfikacji produktów,
- ▶ posiada biuro wyposażone w odpowiednie środki techniczne,
- ▶ dysponuje odpowiednio wykwalifikowanymi inspektorami,
- ▶ przeprowadza czynności kontrolne w sposób rzetelny, skuteczny i obiektywny.

Podstawowym celem kontroli u producentów jest sprawdzenie czy jednostka certyfikująca przeprowadza kontrole zgodności procesu produkcji produktów posiadających zarejestrowane nazwy jako ChNP, ChOG, GTS ze specyfikacją w sposób rzetelny, skuteczny i zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zatwierdzonymi przez Głównego Inspektora JHARS planami kontroli.

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2016 ROKU/ Task's performace of AFQI in 2016

W 2016 r. przeprowadzono 1 audyt w siedzibie jednostki certyfikującej oraz 3 kontrole sprawdzające u producentów *miodu kurpiowskiego, fasoli wrzawskiej oraz kabanosów*, w zakresie prawidłowości kontroli zgodności procesu produkcji ze specyfikacją przeprowadzonych przez upoważnione jednostki certyfikujące.

Stwierdzone nieprawidłowości związane z przeprowadzaniem kontroli przez inspektorów jednostek certyfikujących dotyczyły między innymi niekompletnych zapisów w rejestrach produkcyjnych i obrotu towarowego (brak dat wirowania miodu, brak wielkości sprzedaży umożliwiającej określenie ilości produktu wprowadzonego do obrotu). Nie stwierdzono nieprawidłowości związanych z przeprowadzaniem kontroli przez inspektorów jednostek certyfikujących.

Kontrole zgodności procesu produkcji produktów regionalnych i tradycyjnych ze specyfikacją/ Verification of compliance with specifications of the production processes of regional and traditional products

Kontrola zgodności procesu produkcji ze specyfikacją przeprowadzana jest w celu zapewnienia wysokiej jakości produktów regionalnych i tradycyjnych. Kontrola przeprowadzana jest na wniosek producenta, który wytwarza produkt zgodnie ze specyfikacją i zamierza znakować go symbolem ChNP, ChOG lub GTS. Koszty związane z czynnościami kontrolnymi pokrywane są przez producenta.

Kontrola nie wybiega poza wymagania specyfikacji i polega na zweryfikowaniu poszczególnych etapów produkcji oraz ocenie czy spełnione są wszystkie wymagania decydujące o szczególnych właściwościach produktów posiadających ChNP, ChOG lub GTS.

W trakcie kontroli sprawdzana jest również dokumentacja prowadzona przez producenta, w tym rejestry pozwalające na odtworzenie poszczególnych etapów procesu produkcji.

W przypadku produktów regionalnych (ChNP i ChOG) weryfikowany jest dowód pochodzenia potwierdzający związek produktu z danym regionem oraz sprawdzane

TABELA 5.

Liczba ważnych świadectw i certyfikatów potwierdzających zgodność procesu produkcji produktów regionalnych (ChNP, ChOG) i tradycyjnych (GTS) ze specyfikacją w 2016 r./ **TABLE no 5: Number of valid certificates of conformity of production process of regional products (PDO and PGI) and traditional (TSG) with the specification in 2016**

Lp.	Nazwa produktu	Oznaczenie	Liczba świadectw i certyfikatów ważnych w 2016 r.
1.	Andruty kaliskie	ChOG	2
2.	Bryndza podhalańska	ChNP	9
3.	Cebularz lubelski	ChOG	4
4.	Chleb prądnicki	ChOG	1
5.	Fasola wrzawska	ChNP	11
6.	Jabłka grójeckie	ChOG	463
7.	Jabłka łąckie	ChOG	7
8.	Kabanosy	GTS	2
9.	Karp zatorski	ChNP	1
10.	Kielbasa jałowcowa	GTS	1
11.	Kielbasa lisińska	ChOG	9
12.	Kielbasa myśliwska	GTS	2
13.	Kołacz śląski	ChOG	15
14.	Krupnioki śląskie	ChOG	6
15.	Miód drahimski	ChOG	5
16.	Miód kurpiowski	ChOG	9
17.	Miód pitny czwórniak	GTS	1
18.	Miód pitny trójniak	GTS	1
19.	Miód wrzosowy z Borów Dolnośląskich	ChOG	3
20.	Miód z Sejneńszczyzny	ChNP	3
21.	Obwarzanek krakowski	ChOG	11
22.	Olej rydzowy	GTS	1
23.	Oscypek	ChNP	48
24.	Pierekaczewnik	GTS	2
25.	Podkarpacki miód spadziowy	ChNP	2
26.	Redykołka	ChNP	17
27.	Rogal świętomarciński	ChOG	113
28.	Ser koryciński swojski	ChOG	12
29.	Suska sechłońska	ChOG	9
30.	Truskawka kaszubska	ChOG	40
31.	Wielkopolski ser smażony	ChOG	4
32.	Wiśnia nadwiślańska	ChNP	9
Świadectwa jakości			278
Certyfikaty zgodności			545
Razem			823

jest czy produkcja odbywa się na obszarze geograficznym wskazanym w specyfikacji. W przypadku produktów tradycyjnych (GTS) sprawdzane są wymagania jakie produkt musi spełnić, aby został potwierdzony jego specyficzny charakter.

W 2016 r. organy IJHARS zrealizowały 86 *Wniosków o dokonanie kontroli zgodności procesu produkcji produktu regionalnego lub tradycyjnego ze specyfikacją* złożonych przez producentów. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 86 *świadczeń jakości potwierdzających zgodność procesu produkcji ze specyfikacją* u producentów 17 produktów rolnych i środków spożywczych zarejestrowanych jako ChNP, ChOG lub GTS.

Ogółem według stanu na 31 grudnia 2016 r. (tabela 5) w systemie ChNP, ChOG, GTS były ważne 823 dokumenty, w tym: 278 świadectw jakości i 545 certyfikatów zgodności. Część z tych dokumentów została wydana w latach poprzednich na okres dłuższy niż rok, dzięki czemu w 2016 r. były one nadal ważne. Utrzymanie zgodności potwierdziły kontrole doraźne realizowane w ramach nadzoru nad producentami.

Kontrole urzędowe produktów regionalnych i tradycyjnych/ Official controls of regional and traditional products

Kontrole urzędowe w zakresie ochrony produktów posiadających ChNP, ChOG lub GTS, mają na celu:

- ▶ sprawdzenie przestrzegania przez producentów wymagań specyfikacji w produkcji produktów posiadających zarejestrowaną chronioną nazwę pochodzenia (ChNP), chronione oznaczenie geograficzne (ChOG) lub będących gwarantowaną tradycyjną specjalnością (GTS),
- ▶ wyeliminowanie z rynku produktów niespełniających wymagań specyfikacji, a znakowanych zarejestrowanymi nazwami lub nazwami imitującymi nazwy chronione.

W 2016 r. wojewódzcy inspektorzy JHARS przeprowadzili 48 kontroli w ramach nadzoru nad producentami, w trakcie ważności świadectw jakości wystawionych w latach

poprzednich. W 2016 r. ważne były 192 świadectwa jakości wystawione w latach poprzednich. W wyniku tych kontroli wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali 4 decyzje administracyjne wymierzające kary pieniężne za wprowadzanie do obrotu zafałszowanych artykułów rolno-spożywczych.

Ponadto, podczas kontroli w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wojewódzcy inspektorzy IJHARS przeprowadzają również kontrole w zakresie ochrony produktów posiadających ChNP, ChOG lub GTS, które mają na celu:

- ▶ sprawdzenie przestrzegania przez producentów wymagań specyfikacji w produkcji produktów posiadających zarejestrowaną chronioną nazwę pochodzenia (ChNP), chronione oznaczenie geograficzne (ChOG) lub będących gwarantowaną tradycyjną specjalnością (GTS),
- ▶ wyeliminowanie z rynku produktów bezprawnie oznakowanych zarejestrowanymi nazwami lub nazwami imitującymi nazwy chronione (celem tej kontroli jest zapewnienie, że zarejestrowane nazwy są chronione przed wykorzystywaniem ich w celach komercyjnych, przed zawłaszczeniem, imitacją oraz wszelkimi innymi praktykami mogącymi wprowadzić w błąd konsumentów co do prawdziwego pochodzenia produktu).

Kontrole pod kątem bezprawnego wykorzystywania zarejestrowanych nazw obejmowały zarówno produkty polskie, jak i zagraniczne.

2.2.3. Kontrola ex-post/ Ex-post control

Kontrole ex-post obejmują przedsiębiorców otrzymujących płatności z Unii Europejskiej w ramach uczestnictwa w mechanizmach Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) administrowanych przez agencje płatnicze. Kontrola ex-post realizowana jest przez IJHARS na zasadach określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013, zgodnie z trybem określonym w ustawie o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2016 ROKU/ Task's performace of AFQI in 2016

Zadania Głównego Inspektora JHARS w zakresie kontroli ex-post obejmują między innymi:

- ▶ sprawowanie nadzoru i koordynowanie kontroli ex-post realizowanych przez WIJHARS,
- ▶ przekazywanie protokołów kontroli wraz z dokumentacją kontrolną do Biura Kontroli w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Kontrole ex-post realizowane są zgodnie z programem kontroli przekazanym przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, który zawiera wykaz podmiotów wytypowanych do kontroli na podstawie analizy ryzyka.

Inspektorzy WIJHARS przeprowadzają kontrole beneficjentów otrzymujących płatności z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) w obszarze mechanizmów WPR administrowanych przez ARR (dopłaty do przetwórstwa, dopłaty do promocji produktów rolno-spożywczych, interwencyjny zakup i sprzedaż, dopłaty

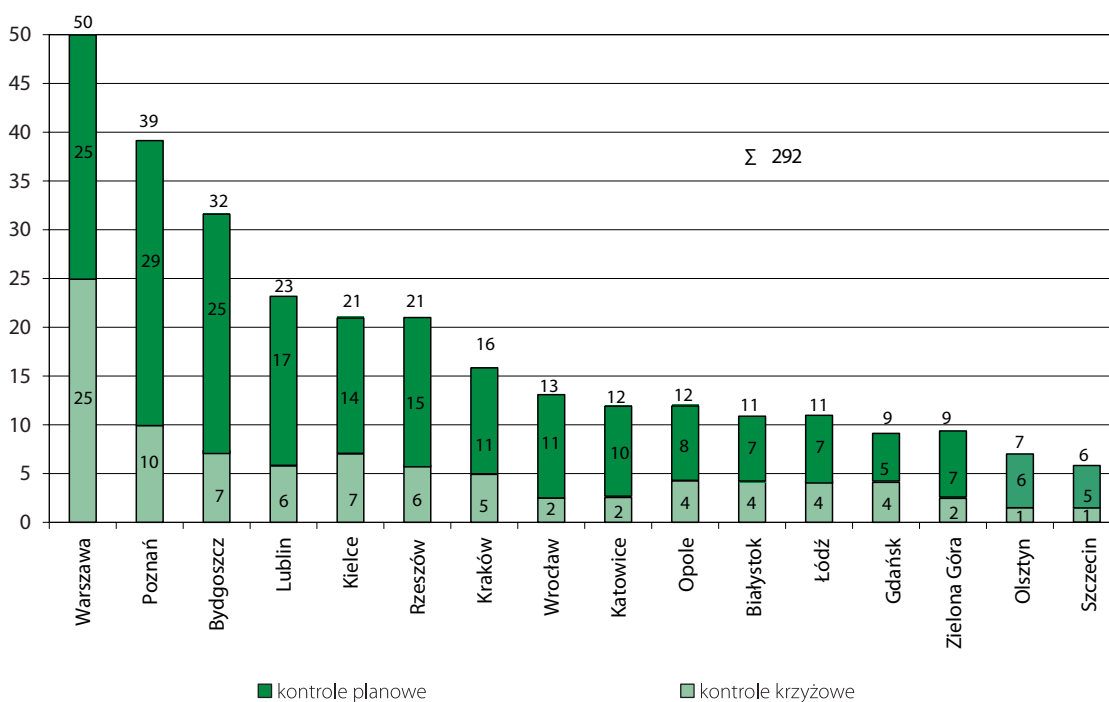
do składowania oraz wycofywania z rynku, a także limitowania produkcji) i mechanizmów administrowanych przez ARiMR (np. pomoc finansowa dla grup producenckich).

Informacje zebrane przez IJHARS w wyniku kontroli chronione są tajemnicą służbową i nie mogą być ujawnione osobom nieupoważnionym. Protokoły kontroli przekazywane są za pośrednictwem Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi do agencji płatniczych, według właściwości rzeczowej administrowanych mechanizmów WPR. W przypadku stwierdzonych nieprawidłowości finansowych agencje płatnicze podejmują odpowiednie środki przewidziane w polskim prawie.

W 2016 r. przeprowadzono łącznie 292 kontrole, w tym 90 planowych i 202 krzyżowe, z których 7 zrealizowano na wniosek Niemiec i 1 na wniosek Węgier, tj. organów kontrolnych państw Unii Europejskiej.

RYSUNEK 5.

Liczba kontroli ex-post planowych i krzyżowych przeprowadzonych przez poszczególne WIJHARS w 2016 r./ Graph no 5: Number of ex-post inspections carried out by Voivodeship Inspectorates in 2016 (planned inspections and cross-checks)

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2016 ROKU/ Task's performace of AFQI in 2016

Największą liczbę kontroli ex-post łącznie planowych i krzyżowych (rysunek 5) wykonały WIJHARS w: Warszawie (50), Poznaniu (39) i Bydgoszczy (32).

W porównaniu do 2015 r. liczba kontroli ex-post przeprowadzonych w 2016 r. zmniejszyła się o 54 kontrole (tj. o 15,6%), w tym o 23 planowe (tj. o 20,3%) i 31 krzyżowe (tj. 13,3%). Przedsiębiorcy, u których w 2016 r. przeprowadzono kontrolę ex-post, otrzymali z EFRG płatności na ogólną kwotę ponad 62 mln euro, tj. o ok. 89 mln euro mniej niż w 2015 r.

Kontrole przeprowadzone w 2016 r. dotyczyły głównie takich mechanizmów WPR, jak:

- ▶ *Pomoc finansowa dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw* – 119 kontroli, w tym 34 planowe i 85 krzyżowych,
- ▶ *Program „Owoce i warzywa w szkole”, Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych* – 43 kontrole, w tym 21 planowych i 22 krzyżowe,
- ▶ *Kwotowanie produkcji mleka* – 34 kontrole, w tym 11 planowych i 23 krzyżowe,
- ▶ *Tymczasowe nadzwyczajne wsparcie producentów owoców i warzyw* – 31 kontroli, w tym 7 planowych i 24 krzyżowych,
- ▶ *Program „Owoce w szkole”* – 30 kontroli, w tym 6 planowych i 24 krzyżowe,
- ▶ *Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych* – 30 kontroli, w tym 8 planowych i 22 krzyżowych,
- ▶ *Pomoc finansowa dla uznanych organizacji producentów owoców i warzyw na dofinansowanie funduszu operacyjnego* – 2 kontrole, w tym 1 planowa i 1 krzyżowa,
- ▶ *Pomoc finansowa dla uznanych organizacji producentów owoców i warzyw na dofinansowanie funduszu operacyjnego, Program „Owoce i warzywa w szkole”* – 2 kontrole, w tym 1 planowa i 1 krzyżowa,
- ▶ *Program „Owoce i warzywa w szkole”, Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych* – 1 kontrola planowa.

W wyniku przeprowadzonych w 2016 r. kontroli ex-post stwierdzono 12 nieprawidłowości finansowych u beneficjentów, którzy otrzymali środki finansowe z EFRG w la-

tach budżetowych 2013/2014 i 2014/2015, w zakresie 4 mechanizmów WPR tj.:

- ▶ *Program „Owoce i warzywa w szkole”* (7 nieprawidłowości),
- ▶ *Pomoc finansowa dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw* (3 nieprawidłowości),
- ▶ *Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych* (1 nieprawidłowość),
- ▶ *Tymczasowe nadzwyczajne wsparcie producentów owoców i warzyw* (1 nieprawidłowość).

Kontrola dokumentacji wykazała ponadto:

- ▶ brak, niekompletność, rozbieżności lub nierzetelne sporządzanie dokumentacji,
- ▶ płatności po terminach wskazanych na dokumentach handlowych,
- ▶ niedopełnienie części obowiązków zawartych w umowach, planach, porozumieniach,
- ▶ nieprzestrzeganie wewnętrznych przepisów regulaminów, instrukcji, wytycznych,
- ▶ niedopełnienie formalności w zakresie aktualizacji danych w dokumentacji.

Wyniki kontroli ex-post przekazano agencjom płatniczym, według właściwości nadzorowanych przez nie mechanizmów WPR.

2.2.4. Zadania delegowane i zadania powierzone przez Agencję Rynku Rolnego/ Delegated tasks and tasks entrusted by the Agricultural Market Agency

Zadania delegowane, realizowane przez IJHARS na podstawie umowy zawartej z Agencją Rynku Rolnego, obejmują mechanizmy WPR administrowane przez agencję, w tym:

- ▶ dopłaty do prywatnego przechowywania (odtłuszczone mleko w proszku, masło),
- ▶ interwencyjny zakup i sprzedaż odtłuszczonego mleka w proszku,
- ▶ monitorowanie produkcji i opłaty na rynku cukru.

W ramach zadań delegowanych w 2016 r. laboratoria GIJHARS wykonały badania laboratoryjne 1.824 próbek pobranych przez kontrolerów Sekcji Kontroli Technicz-

nych Oddziałów Terenowych ARR, w zakresie 4 mechanizmów WPR, w tym:

- ▶ 1.499 próbek laboratoryjnych w mechanizmie WPR *Interwencyjny zakup i sprzedaż odtuszczonego mleka w proszku* (Iomp),
- ▶ 117 próbek w mechanizmie WPR *Dopłaty do prywatnego przechowywania odtuszczonego mleka w proszku* (Pomp),
- ▶ 203 próbek w mechanizmie *Dopłaty do prywatnego przechowywania masła* (Pma),
- ▶ 5 próbek w mechanizmie *Monitorowanie produkcji i opłaty na rynku cukru* (Mcu).

Celem badania laboratoryjnego próbek jest potwierdzenie zgodności jakości produktu z deklaracją producenta i wymaganiami ARR w danym mechanizmie. Badania wykonuje się przed dokonaniem wypłat środków finansowych, a uzyskane wyniki stanowią podstawę właściwej realizacji zasad określających przyznawanie dopłat z unijnych funduszy.

Zadania powierzone, wykonywane przez IJHARS na podstawie umowy zawartej z Agencją Rynku Rolnego, dotyczą realizacji zadań w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Ppż.

W ramach zadań powierzonych w 2016 r. laboratoria GIJHARS wykonały badania laboratoryjne 80 próbek artykułów spożywczych zgodnie z *Wymaganiami jakościowymi dla artykułów spożywczych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020* w danym podprogramie.

2.2.5. Kontrola wprowadzania do obrotu mięsa z bydła w wieku do 12 miesięcy/ **Control of marketing of bovine meat from cattle aged less than twelve months**

Kontrola wprowadzania do obrotu mięsa pochodzącego z bydła w wieku do 12 miesięcy polega na sprawdzaniu prawidłowości:

- ▶ oznakowania przez zakłady ubojowe tusz wołowych właściwymi kategoriami wiekowymi,
- ▶ oznaczania przez zakłady rozbioru (przetwórcze) mięsa wołowego w elementach informacją o wieku zwierzę-

cia w chwili uboju oraz stosowania określonego opisu handlowego, pod którym mięso jest sprzedawane,

- ▶ prowadzenia zarówno przez zakłady ubojowe jak i zakłady rozbioru rejestrów bydła i mięsa (odpowiednio) zgodnie z wymaganym zakresem informacji na poszczególnych etapach.

W 2016 r. w całej Polsce poddano ubojowi 1.831.163 szt. bydła. Bydło w wieku do 12 miesięcy stanowiło 74.739 szt., tj. 4,08% całkowitego uboju bydła w Polsce. W poszczególnych kategoriach było to:

- ▶ kategoria V, czyli bydło w wieku poniżej 8 miesięcy i 8-miesięczne – 67.281 szt. (w tym w rzeźniach nadzorowanych – 28.535 szt.),
- ▶ kategoria Z, czyli bydło w wieku powyżej 8 i poniżej 12 miesięcy – 7.458 szt. (w tym w rzeźniach nadzorowanych – 5.270 szt.).

W 2016 r. przeprowadzono 142 kontrole w 39 podmiotach prowadzących ubój i rozbiór tusz na elementy, podczas których zweryfikowano prawidłowość oznakowania 681 tusz wołowych pochodzących z bydła w wieku do 12 miesięcy oraz dokumentację zakładowe.

Kontrola nie wykazała nieprawidłowości w:

- ▶ oznakowaniu tusz kategoriami V i Z, oznakowanie było zgodne z informacjami zawartymi w paszportach zwierząt,
- ▶ stosowaniu na elementach mięsa określonego w przepisach opisu handlowego oraz oznakowaniu ich informacją o wieku zwierzęcia w chwili uboju,
- ▶ zakresie prowadzenia rejestrów bydła i mięsa przez zakłady na poszczególnych etapach tj. na etapie uboju bydła oraz rozbioru tusz na elementy mięsa.

2.2.6. Kontrola raportowania danych rynkowych z rynku wołowiny/ **Control of prices reporting on the beef market**

Kontrola raportowania danych rynkowych z rynku wołowiny prowadzona jest w celu zapewnienia prawidłowej, jednolitej rejestracji cen oraz wielkości obrotów na rynku wołowiny i cielęciny. Kontroli podlegają przedsiębiorcy zobowiązani przez Ministra Rolnictwa i Roz-

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2016 ROKU/ Task's performace of AFQI in 2016

woju Wsi do nieodpłatnego przekazywania danych z rynku wołowiny.

Obowiązkowi przekazywania danych rynkowych do Zintegrowanego Systemu Informacji Rynkowej podlegało w I półroczu 2016 r. – 47 ubojni bydła, a w II półroczu 2016 r. – 42 ubojnie bydła (w tym 5 ubojni, które wprowadzono od III kwartału pierwszy raz do systemu raportowania cen). Ogółem w całym 2016 r. kontrolą objęto 52 ubojnie.

W 2016 r. przeprowadzono 180 kontroli prawidłowości raportowania danych rynkowych z rynku wołowiny, sprawdzając 1.152 sztuki bydła pod kątem prawidłowości wyliczenia ceny zakupu, która była raportowana do Zintegrowanego Systemu Informacji Rynkowej. Prawidłowo wyliczoną cenę zakupu bydła stwierdzono w przypadku 1.104 sztuk, tj. 95,8% wszystkich kontrolowanych. W porównaniu do 2015 r. liczba tusz o prawidłowo wyliczonej cenie zakupu zmniejszyła się o 0,7 punktu procentowego.

Kontrola wykazała nieprawidłowości polegające na:

- ▶ nieprawidłowym przeliczeniu masy tusz z masy poubojowej ciepłej na masę poubojową schłodzoną,
- ▶ nieprawidłowym korygowaniu masy tusz o prezentacji zakładowej do prezentacji wzorcowej UE,
- ▶ nieprawidłowo wyliczonym koszcie transportu dla całej partii transportowanych zwierząt,
- ▶ błędach rachunkowych.

2.2.7. Wydawanie opinii w zakresie przyznania znaku jakości *Poznaj Dobrą Żywność* (PDŻ)/ *Issuing opinions on products to be awarded with the Try Fine Food logo* (TFF)

Program *Poznaj Dobrą Żywność* jest częścią polityki Unii Europejskiej służącej podniesieniu jakości oraz zwiększeniu różnorodności żywności na rynku wewnętrznym. Jego celem jest ułatwienie konsumentom dokonania wyboru produktów żywnościowych poprzez promowanie żywności o wysokiej i stabilnej jakości.

Znak *Poznaj Dobrą Żywność* przyznawany jest przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi artykułom rolno-spożywczym charakteryzującym się specyficznymi cechami lub

wymaganiami jakości handlowej, w szczególności w zakresie sposobu produkcji, składu lub właściwości organoleptycznych. Nadanie znaku PDŻ wymaga między innymi uzyskania opinii Głównego Inspektora JHARS dotyczącej jakości handlowej produktu zgłoszonego do programu.

W 2016 r. Główny Inspektor JHARS wydał 167 opinii w sprawie przyznania znaku jakości PDŻ (tabela 6). Wydane opinie dotyczyły przede wszystkim jakości handlowej przetworów mlecznych.

TABELA 6.
Liczba opinii w sprawie przyznania znaku jakości PDŻ według grup towarowych w 2016 r./ **Table no 6: AFQI's opinions issued for products to be awarded with the Try Fine Food logo in 2016 – by commodity groups**

Lp.	Rodzaj artykułu	Liczba wydanych opinii
1.	Przetwory mleczne	60
2.	Mięso i jego przetwory	18
3.	Sosy, majonezy i musztardy	17
4.	Świeże owoce i warzywa	16
5.	Przetwory warzywne i owocowe	16
6.	Wyroby garmażeryjne	16
7.	Soki	5
8.	Fermentowane napoje winiarskie	4
9.	Miód	4
10.	Wyroby ciastkarskie	3
11.	Przetwory zbożowe	3
12.	Olej	2
13.	Nasiona oleiste	1
14.	Ocet	1
15.	Wyroby piekarskie	1
Razem		167

2.3. Zadania w ramach nadzoru sprawowanego przez IJHARS/ Tasks within AFQI's supervision

2.3.1. Nadzór nad rynkiem wina/ *Supervision of wine market*

W ramach nadzoru nad rynkiem wina IJHARS przeprowadza kontrole w podmiotach produkujących wino z winogron pochodzących z upraw winorośli położonych na

REALIZACJA ZADAŃ JHARS W 2016 ROKU/ Task's performace of AFQI in 2016

terenie kraju, z przeznaczeniem do obrotu handlowego. Podmioty wyrabiające wino przeznaczone do obrotu, mają obowiązek zgłoszenia prowadzonej działalności Prezesowi Agencji Rynku Rolnego. W 2016 r. w ewidencji Prezesa ARR zarejestrowanych było 151 podmiotów zlokalizowanych na terenie 15 województw (tabela 7).

W 2016 r. przeprowadzono kontrole w zakresie jakości handlowej wina, sprawdzając między innymi:

- ▶ wymagania formalno-prawne,
- ▶ prawidłowość prowadzenia rejestrów przychodu i rozchodu produktów winiarskich,
- ▶ opracowanie i wdrożenie systemu kontroli wewnętrznej wyrobu i rozlewu wina,
- ▶ parametry fizykochemiczne wina; do badań laboratoryjnych pobrano próbki z 23 partii win, o łącznej objętości 211 hl,
- ▶ oznakowanie wina przeznaczonego do obrotu handlowego (25 partii win, o łącznej objętości 214,0 hl),
- ▶ prawidłowość przeprowadzenia procesów enologicznych,
- ▶ prawidłowość procesu usunięcia produktów ubocznych powstałych przy wyrobie wina, w przypadku

11 podmiotów wyrabiających powyżej 25 hl wina w roku gospodarczym; badaniom laboratoryjnym poddano ogółem 14 próbek produktów ubocznych (tj. 8 próbek osadu drożdżowego z partii o łącznej objętości 26,0 hl oraz 6 próbek wyłoków z partii o łącznej masie 16.999 kg).

W wyniku kontroli stwierdzono zaniżoną zawartość alkoholu w 1 partii wina.

Certyfikacja wina z określonego rocznika i wina z określonej odmiany winorośli/ *Certification procedure for particular vintage year and wines from specific grape varieties*

Prawo UE zezwala na podawanie w oznakowaniu wina bez chronionej nazwy pochodzenia/chronionego oznaczenia geograficznego informacji o roczniku i nazwie odmiany winorośli w przypadku, gdy zostanie ono poddane certyfikacji w tym zakresie.

Organem właściwym dla zapewnienia procedury certyfikacji jest wojewódzki inspektor JHARS właściwy ze względu

TABELA 7.
Liczba podmiotów produkujących wino z winogron pochodzących z upraw winorośli położonych na terenie Polski/ Table no 7: Number of entities producing wine from grapes which wine-growing area is situated within Polish territory

Lp.	Województwo	Liczba podmiotów wpisanych do ewidencji ARR w latach:	
		2014/2015	2015/2016
1.	Dolnośląskie	10	15
2.	Kujawsko-pomorskie	4	3
3.	Lubelskie	9	18
4.	Lubuskie	18	26
5.	Łódzkie	–	4
6.	Mazowieckie	4	2
7.	Małopolskie	17	27
8.	Opolskie	1	1
9.	Podkarpackie	18	26
10.	Podlaskie	1	1
11.	Pomorskie	1	1
12.	Śląskie	5	6
13.	Świętokrzyskie	8	13
14.	Wielkopolskie	4	7
15.	Zachodniopomorskie	3	3
Razem		103	151

du na miejsce wyrobu wina. Certyfikację wina przeprowadza się na wniosek producenta, składany na dany rok gospodarczy w terminie do 15 sierpnia. Procedura certyfikacji obejmuje kontrolę przeprowadzaną przez:

- ▶ organy Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w zakresie uprawy winorośli oraz odmian winorośli, z których winogrona przeznaczone są do wyrobu win z określonej odmiany winorośli,
- ▶ właściwych miejscowo wojewódzkich inspektorów JHARS w zakresie sprawdzenia procesu wyrobu win z określonego rocznika oraz win z określonej odmiany winorośli, w tym zgodności ze stanem faktycznym informacji zawartych w dokumentacji związanej z produkcją przedmiotowych win.

Procedurę certyfikacji kończy wydanie decyzji nadającej numer identyfikacyjny każdej partii wina z określonego rocznika lub wina z określonej odmiany winorośli.

W 2016 r. wnioski o przeprowadzenie certyfikacji wina rozpatrywane były przez 13 WIJHARS, tj.: w Białymstoku, Bydgoszczy, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie, Wrocławiu i Zielonej Górze. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono w przypadku 1 producenta prowadzenie procesu wzbogacania niezgodnie z wymaganiami przepisów UE. Wadliwa partia wina została poddana utylizacji przez producenta.

Ogółem w 2016 r. wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali 225 decyzji o nadaniu numeru identyfikacyjnego, w tym:

- ▶ 14 decyzji dla win z określonego rocznika,
- ▶ 211 decyzji dla win z określonego rocznika i określonej odmiany winorośli.

Wielkość partii win certyfikowanych wyniosła łącznie 3.026 hl, w tym:

- ▶ win z określonego rocznika – 154 hl,
- ▶ win z określonego rocznika i określonej odmiany winorośli – 2.872 hl.

Ponadto, wydano 2 decyzje o odmowie nadania numeru identyfikacyjnego dla 2 partii wina o łącznej objętości 34 hl. Do produkcji przedmiotowych win producent zastosował winogrona z odmian winorośli, których nie zgłosił do certyfikacji.

2.3.2. Nadzór nad rynkiem chmielu/ Supervision of hops and hop products market

Sprawując nadzór nad rynkiem chmielu i produktów chmielowych w roku 2016:

- ▶ pobrano próbki z 1.467 partii chmielu zgłoszonych do certyfikacji o łącznej masie 2.681,1 t,
- ▶ wymagania jakościowe spełniły 2.663,3 t chmielu, na który wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali 1.454 certyfikaty, w tym:
 - w Lublinie – 1.369 certyfikatów na chmiel o łącznej masie 2.399,2 t (tj. 90,1% ogólnej masy chmielu certyfikowanego),
 - w Poznaniu – 76 certyfikatów na chmiel o łącznej masie 220,5 t (tj. 8,3%),
 - we Wrocławiu – 9 certyfikatów na chmiel o łącznej masie 43,6 t (tj. 1,6%),
- ▶ wymaganiom jakościowym nie odpowiadało 13 partii chmielu o łącznej masie 17,8 t (tj. 0,7% masy certyfikowanego chmielu) z powodu zawyżonej zawartości zanieczyszczeń, zawyżonej wilgotności oraz zawyżonej lub zaniżonej zawartości alfa-kwasów,
- ▶ 760 partii chmielu o łącznej masie 1.388,6 t (tj. 51,8%), ze względu na podwyższony poziom zawartości nasion, zcertyfikowano jako chmiel zaziarniony,
- ▶ wymagania jakościowe spełniało 595,1 t produktów chmielowych, na które inspektorzy wydali 94 certyfikaty, w tym:
 - na granulaty typ 45 – 11 certyfikatów na partię o łącznej masie 49,1 t,
 - na granulaty typ 90 – 66 certyfikatów na partię o łącznej masie 490,1 t,
 - na ekstrakt chmielowy CO₂ – 17 certyfikatów na partię o łącznej masie 55,9 t.

2.3.3. Nadzór nad rynkiem mięsa – klasyfikacja tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP/ Supervision of meat market – Classification of carcasses in the EUROP system

System klasyfikacji EUROP zapewnia rzetelną ocenę jakości tusz, wpływa także na zwiększenie przejrzystości rynku w zakresie handlu tuszami wieprzowymi i wołowymi oraz właściwemu ustalaniu cen w notowaniach na terenie UE. Obowiązek stosowania klasyfikacji tusz wieprzowych i wołowych w Polsce dotyczy wszystkich rzeźni, które w ostatnim roku ubiły:

- ▶ powyżej 10.400 szt. trzody chlewnej (tj. powyżej 200 szt. tygodniowo średnio w roku),
- ▶ powyżej 3.900 szt. bydła (tj. powyżej 75 szt. tygodniowo średnio w roku).

Czynności nadawania klas jakości handlowej tuszom wieprzowym i wołowym w systemie EUROP mogą dokonywać tylko osoby, które posiadają uprawnienia rzeczoznawcy w zakresie klasyfikacji. W Polsce rzeczoznawcy najczęściej są pracownikami rzeźni.

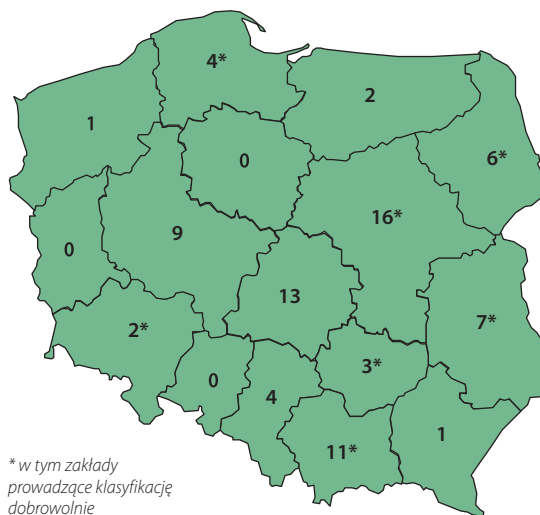
Nadzór nad klasyfikacją tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP prowadzi IJHARS. Zadania IJHARS w tym zakresie obejmują między innymi sprawdzenie: poprawności klasyfikacji oraz znakowania tusz wołowych i wieprzowych, prawidłowości dokumentowania czynności ustalania klas jakości tusz, zgodności dokumentacji wystawionej dostawcom żywca rzeźnego z dokumentacją zakładową (w zakresie kategorii, klasy jakości oraz masy tusz), posiadania uprawnień przez osoby dokonujące klasyfikacji, stosowania do pomiaru miłośności tusz wieprzowych zatwierdzonych urządzeń (choirometrów).

Klasyfikacja tusz wołowych/ Classification of bovine carcasses

W 2016 r. nadzorem IJHARS objęto 79 ubojni bydła (tj. tyle samo co w 2015 r.), w tym 71 podlegających obowiązkowi klasyfikowania tusz wołowych oraz 8 zakładów, które dobrowolnie uczestniczą w systemie klasyfikacji (rysunek 6).

Zakłady ubojowe objęte w 2016 r. nadzorem IJHARS stanowiły 30,7% ogółu ubojni działających na terenie kraju (257), przy czym w porównaniu do 2015 r. ich udział zwiększył się o 0,5 p.p. (w 2015 r. wynosił 30,2%).

RYSUNEK 6.
Liczba zakładów podlegających nadzorowi w zakresie klasyfikacji tusz wołowych w systemie EUROP, wg stanu na 31 grudnia 2016 r./ Graph no 6: Number of facilities supervised by AFQI as regards classification of bovine carcasses in the EUROP system in 2016 (as at 31st December)

* w tym zakłady prowadzące klasyfikację dobrowolnie

W 2016 r. przeprowadzono 614 wizyt kontrolnych w zakładach ubojowych, w tym 579 (tj. 94,3%) w zakładach podlegających obowiązkowi klasyfikowania tusz wołowych i 35 kontroli w ubojniach klasyfikujących tusze wołowe dobrowolnie. W trakcie wizyt kontrolnych sprawdzono poprawność klasyfikacji przeprowadzonej przez 140 rzeczoznawców (tj. 78,6% wszystkich uprawnionych do klasyfikacji tusz wołowych) na podstawie 26,0 tys. szt. tusz wołowych. Według stanu na 31 grudnia 2016 r. w rejestrach prowadzonych przez IJHARS wpisanych było 178 rzeczoznawców ds. klasyfikacji tusz wołowych, przy czym czynnie przeprowadzana jest przez 156 osób, tj. 87,6% wszystkich uprawnionych. Ubój bydła w 2016 r. wyniósł 1.831,2 tys. szt., w tym 1.689,2 tys. szt. w zakładach objętych nadzorem IJHARS, co stanowiło 92,2% całkowitego uboju dokonanego na terenie kraju. Klasy jakości handlowej nadano 1.653,7 tys. szt.

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2016 ROKU/ Task's performace of AFQI in 2016

TABELA 8.

Liczba ubojni bydła oraz liczba przeprowadzonych kontroli w latach 2015–2016/ Table no 8: Number of bovine slaughterhouses and number of inspections carried out in 2015–2016

Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.	Zmiana %
Liczba ubojni bydła w kraju (szt.)	262	257	-1,9
Liczba ubojni bydła objętych nadzorem (szt.)	79	79	0
Ubojnie klasyfikujące tusze dobrowolnie (szt.)	10	8	-20,0
Liczba przeprowadzonych kontroli	618	614	-0,6
Średnia liczba kontroli przeprowadzonych w 1 ubojni	7,8	7,8	0
Średnia liczba tusz wołowych skontrolowanych podczas 1 kontroli	41,2	42,4	+2,9

tusz wołowych, tj. 97,9% wszystkich tusz uzyskanych z uboju bydła w zakładach nadzorowanych (o 0,4 p.p. więcej niż w 2015 r.).

Liczba tusz wołowych objętych nadzorem w 2016 r. wynosiła 26,0 tys. szt., w tym 25,0 tys. szt. (tj. 95,9%) skontrolowano w ubojniach obowiązkowo uczestniczących w systemie klasyfikacji (tabela 8).

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ klasyfikację tusz wołowych podjęto we wszystkich zakładach,
- ▶ liczba tusz prawidłowo sklasyfikowanych przez rzeczoznawców pod względem uformowania wynosiła 19,8 tys. szt., a pod względem otluszczenia 18,5 tys. szt.,
- ▶ nieprawidłowa ocena uformowania dotyczyła 6,2 tys. szt. tusz, w tym ocena zawyżona – 3,8 tys. szt., a ocena zaniżona – 2,4 tys. szt.,
- ▶ nieprawidłowa ocena otluszczenia dotyczyła 7,3 tys. szt., w tym ocena zawyżona – 2,9 tys. szt., a ocena zaniżona – 4,6 tys. szt.,
- ▶ nieprawidłowa obróbka lub prezentacja dotyczyła 683 szt. tusz,
- ▶ nieprawidłowe znakowanie klasą jakości handlowej dotyczyło 147 szt. tusz,
- ▶ dokumentowanie czynności ustalania klas jakości tusz wołowych było nieprawidłowe w 1 zakładzie,
- ▶ informacje o wynikach klasyfikacji nie były dostarczane dostawcom żywca rzeźnego w 4 ubojniach,
- ▶ informacje przekazywane dostawcom były zgodne z dokumentacją zakładową we wszystkich kontrolowanych zakładach.

Klasyfikacja tusz wieprzowych/ Classification of porcine carcasses

W 2016 r. nadzorem IJHARS objęto 224 ubojnie trzody chlewnej (tj. o 4 mniej niż w 2015 r.), w tym 12 dobrowolnie uczestniczących w systemie klasyfikacji tusz wieprzowych (rysunek 7).

Zakłady ubojowe objęte w 2016 r. nadzorem IJHARS stanowiły 43,9% ogółu ubojni trzody działających na terenie kraju (510), przy czym w porównaniu do 2015 r. ich udział zwiększył się o 0,7 p.p. (w 2015 r. wynosił 43,2%).

RYSUNEK 7.

Liczba zakładów podlegających nadzorowi w zakresie klasyfikacji tusz wieprzowych w systemie EUROP, wg stanu na 31 grudnia 2016 r./ Graph no 7: Number of facilities supervised by AFQI as regards classification of porcine carcasses in the EUROP system in 2016 (as at 31st December)

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2016 ROKU/ Task's performace of AFQI in 2016

W 2016 r. przeprowadzono ogółem 1.743 wizyty kontrolne w zakładach prowadzących ubój trzody chlewnej. W trakcie wizyt kontrolnych sprawdzono poprawność klasyfikacji przeprowadzonej przez 353 rzeczoznawców (tj. 72,8% wszystkich uprawnionych do klasyfikacji tusz wieprzowych) na podstawie 74,7 tys. szt. tusz wieprzowych. Według stanu na 31 grudnia 2016 r. w rejestrach prowadzonych przez IJHARS wpisanych było 485 rzeczoznawców ds. klasyfikacji tusz wieprzowych, przy czym czynnie przeprowadzana była przez 400 osób, tj. 82,5% wszystkich uprawnionych.

Ubój trzody chlewnej w 2016 r. wyniósł 22,1 mln szt., w tym w zakładach ubojowych objętych nadzorem IJHARS 20,9 mln szt. trzody chlewnej, co stanowiło 94,8% uboju całkowitego dokonanego w zakładach na terenie kraju. Klasy jakości handlowej nadano 20,1 mln szt. tusz wieprzowych, tj. 96,3% wszystkich tusz wieprzowych uzyskanych z uboju trzody chlewnej w zakładach nadzorowanych, tj. o 0,2 p.p. więcej niż w 2015 r. (tabela 9).

Liczba tusz wieprzowych skontrolowanych podczas wizyt kontrolnych w 2016 r. wynosiła 74,7 tys. szt.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ klasyfikacji tusz wieprzowych nie podjęły 2 zakłady, pomimo podlegania takiemu obowiązkowi,
- ▶ choirometry posiadało 189 zakładów,
- ▶ ocenę tusz wieprzowych metodą ZP (dwóch punktów) stosowały 33 zakłady,
- ▶ uprawnionych rzeczoznawców zatrudniały 222 zakłady,

- ▶ klasyfikację tusz wieprzowych (w trakcie trwania 2016 roku) podjęło 7 zakładów ubojowych,
- ▶ nieaktualne cechy legalizacji wag kolejowych używanych do ustalania masy tusz wieprzowych stwierdzono w 9 zakładach,
- ▶ nieprawidłowe dokumentowanie czynności ustalania klas jakości tusz wieprzowych stwierdzono w 2 zakładach ubojowych,
- ▶ nieprawidłowy czas przechowywania dokumentacji z klasyfikacji tusz wieprzowych (krótszy niż wymagane 4 tygodnie) stwierdzono w 3 zakładach,
- ▶ nieprawidłowy pomiar miąższości wykonano w przypadku 4,8 tys. szt. tusz,
- ▶ nieprawidłowe znakowanie klasą jakości handlowej dotyczyło 1,3 tys. szt. tusz,
- ▶ brak oznakowania klasą jakości stwierdzono w odniesieniu do 0,4 tys. szt.,
- ▶ nieprawidłowa obróbka lub prezentacja dotyczyła 0,5 tys. szt. tusz.

2.3.4. Nadzór nad rynkiem mięsa drobiowego/ Supervision of poultry meat market

Zadania IJHARS realizowane w ramach nadzoru nad rynkiem drobiu mają zapewnić przestrzeganie przepisów w zakresie jakości handlowej mięsa drobiowego, w tym określających poziom zawartości wody w mięsie drobiowym po przeprowadzonym procesie technologicznym. W 2016 r. nadzorem IJHARS objęto 55 podmiotów zajmujących się produkcją i wprowadzaniem do obrotu mięsa drobiowego i podrobów drobiowych (tj. 26,2% podmiotów prowadzących działalność na terenie kraju).

TABELA 9.
Liczba ubojni trzody chlewnej oraz liczba przeprowadzonych kontroli w latach 2015–2016/ **Table no 9: Number of pig slaughterhouses and number of inspections carried out in 2015–2016**

Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.	Zmiana %
Liczba ubojni trzody w kraju (szt.)	528	510	-3,4
Liczba ubojni trzody objętych nadzorem (szt.)	228	224	-1,7
Liczba przeprowadzonych kontroli	1.825	1.743	-4,5
Średnia liczba kontroli przeprowadzonych w 1 ubojni	8,0	7,8	-2,5
Średnia liczba tusz wieprzowych skontrolowanych podczas 1 kontroli	41,5	42,8	+3,1

W trakcie kontroli podmiotów produkujących i wprowadzających do obrotu mięso drobiowe:

- ▶ zbadano zawartość wody wchłoniętej na podstawie próbek pobranych z 80 partii mięsa drobiowego (z kurczaków i indyków) o masie 217,6 t; w wyniku kontroli w 6 próbkach mięsa drobiowego (tj. 7,5% zbadanych) stwierdzono wyższą zawartość wody oznaczonej od ilości wody technologicznie uzasadnionej; stwierdzono również brak badania zawartości wody wchłoniętej przez mięso drobiowe podczas procesu technologicznego w 3 podmiotach, (tj. 6,5% skontrolowanych), natomiast w przypadku 2 podmiotów (tj. 4,3% skontrolowanych) badano zawartość wody niezgodnie z wymaganiami rozporządzenia Komisji (WE) nr 543/2008,
- ▶ oceniono organoleptycznie 116 partii mięsa drobiowego i podrobów drobiowych (z kurczaków i indyków) o masie 265,8 t, stwierdzając nieprawidłowości w tym zakresie w 1 partii mięsa drobiowego z powodu obecności obojczyka i chrząstek mostka w partii świeżego „fileta z piersi kurczaka kl. A”, co było niezgodne z wymaganiami rozporządzenia Komisji (WE) nr 543/2008; nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie cech organoleptycznych podrobów drobiowych,
- ▶ sprawdzono prawidłowość znakowania mięsa drobiowego i podrobów drobiowych na podstawie 120 partii o łącznej masie 273,9 t; nieprawidłowe znakowanie mięsa drobiowego dotyczyło 11 partii (9,8% skontrolowanych) o łącznej masie 10,9 t (4,0% skontrolowanej masy) i polegało na podaniu w sposób niewłaściwy informacji dotyczących terminu przydatności do spożycia, umieszczenia w oznakowaniu wyrobów nieprawidłowych nazw handlowych mięsa drobiowego oraz określenia „Kurczak Babuni” sugerującego inną metodę produkcji niż przemysłowa; nie stwierdzono nieprawidłowo oznakowanych partii podrobów drobiowych.

2.3.5. Warunki produkcji gęsi owsianych/ Young Polish Oats-Fed Geese – Production conditions

Wojewódzkie inspektoraty JHARS w III kwartale 2016 roku przeprowadziły 132 kontrole warunków chowu i tuczu gęsi zadeklarowanych przez producentów w 111 fermach (tj. 13,5% ferm prowadzących produkcję gęsi) oraz 36 kontroli w 10 zakładach drobiarskich (tj. 6,1% zakładów prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa mięsa drobiowego na terenie kraju).

Parametry warunków produkcji gęsi owsianych sprawdzono na zgodność z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 543/2008 i regulaminie znaku wspólnego towarowego KRD-IG „Młodej polskiej gęsi owsianej”. Skontrolowane warunki chowu i tuczu gęsi spełniały parametry warunków produkcji zadeklarowane przez producentów.

W skontrolowanych zakładach drobiarskich nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie jakości handlowej mięsa gęsięgo. Nie wniesiono zastrzeżeń do dokumentacji znajdującej się na fermach i w zakładach uboju gęsi.

2.3.6. Nadzór nad rynkiem nawozów/ Supervision of fertilisers market

W ramach nadzoru nad rynkiem nawozów 2016 r. przeprowadzono kontrolę prawidłowości wprowadzania do obrotu oraz znakowania nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin. Kontrolą objęto nawozy organiczne, organiczno-mineralne i mineralne, nawozy oznaczone znakiem „NAWÓZ WE” oraz środki poprawiające właściwości gleby, stymulatory wzrostu, podłoża do upraw, w formie stałej i płynnej.

Kontrolę przeprowadzono w 94 podmiotach wprowadzających do obrotu wymienione środki, w tym u dystrybutorów.

Kontrolą objęto ogółem 292 partie nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin, o masie 19.814 t i objętości 1.005 m³.

W wyniku kontroli ustalono wprowadzenie do obrotu:

- ▶ nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” o masie 0,53 t i objętości 0,17 m³ niezgodnych z typami nawozów oraz wymaganiami określonymi w załączniku I do rozporządzenia (WE) nr 2003/2003,
- ▶ nawozów o masie 2.584,7 t i objętości 299,8 m³, które były niewłaściwie oznakowane,
- ▶ nawozów o masie 2.245,7 t i objętości 46,9 m³ o nieprawidłowej zawartości składników pokarmowych.

2.4. Zadania kontrolne związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorcy/ Control tasks related to entrepreneur's business activity

2.4.1. Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Evaluation of marketing quality of agricultural and food products

Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przeznaczonych na rynek krajowy lub zagraniczny realizowana jest przez IJHARS na wniosek przedsiębiorcy. Wydane przez IJHARS *Świadectwo jakości handlowej* jest gwarancją spełnienia wymagań jakości handlowej przez oceniany artykuł rolno-spożywczy, co ułatwia eksport polskich wyrobów na rynki zagraniczne oraz ich obrót na rynku wewnętrznym (unijnym).

Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przeprowadzana jest również dla podmiotów realizujących przedsięwzięcia inwestycyjne w zakresie nowych technologii w rolnictwie, zapewniających wysoką jakość produktu (tzw. kredyt NT). Zgodnie z zasadami udzielania dopłat do oprocentowania kredytów przez Agencję Restrukturyza-

cji i Modernizacji Rolnictwa, wydane przez IJHARS *Świadectwo jakości handlowej* jest niezbędnym dokumentem otrzymania tych dopłat. O uzyskanie *Świadectwa jakości handlowej* wnioskuje także przedsiębiorcy zaopatrujący jednostki wojskowe w artykuły rolno-spożywcze.

W 2016 r. wydano ogółem 1.516 *Świadectw jakości handlowej*, w tym:

- ▶ 1.295 świadectw dla artykułów rolno-spożywczych wywozonych z Polski (tj. 85,4% ogółu wydanych), w tym: 79 świadectw w ramach reeksportu obejmujących głównie kawę (622,5 t) oraz wyroby cukiernicze i ciastkarskie (39,5 t); w ramach eksportu oceną objęto głównie: przetwory drobiowe (10.338,9 t), wyroby cukiernicze i ciastkarskie (2.979,8 t), przetwory mleczne (3.892,0 t), przetwory owocowe i warzywne (998,0 t), kawa (440,5 t), przetwory mięsne (277,9 t), owoce i warzywa suszone (251,9 t), pieczywo (152,0 t), owoce i warzywa mrożone (122,6 t), zioła i przyprawy (77,8 t, 39,8 hl), herbatę i herbatki (29,6 t), soki i napoje bezalkoholowe (2.176,5 hl), napoje spirytusowe (900,0 hl) oraz piwo (108,0 hl) przeznaczone do Algierii, Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Bośni i Hercegowiny, Izraela, Jordanii, Mongolii, Mołdawii, Rosji, Ukrainy i Zjednoczonych Emiratów Arabskich,
- ▶ 140 świadectw dla towarów wyprodukowanych w kraju (tj. 9,3% ogółu wydanych); oceną objęto głównie: ziarno zbóż (551,5 t), nasiona rzepaku (443,4 t), mleko i jego przetwory (394,8 t), przetwory mięsne (245,0 t), świeże owoce i warzywa (89,6 t) oraz wódkę (1.438,2 hl),
- ▶ 49 świadectw na wniosek producenta zainteresowanego modernizacją produkcji rolnej i otrzymaniem na ten cel kredytu NT (tj. 3,2% ogółu wydanych); przedmiotem oceny były głównie: ziarno zbóż (1.492 t), owoce i warzywa świeże (1.028,7 t), ziemniaki (115,0 t), pieczarki (6,0 t), herbata (3,2 t), mleko (20.928,9 hl), półtusze wieprzowe i wołowe (19,6 tys. szt.) oraz jaja spożywcze (10,8 tys. szt.),
- ▶ 20 świadectw potwierdzających prawidłową jakość badanej żywności przeznaczonej dla wojska (tj. 1,3% ogółu wydanych); przedmiotem oceny były przetwory mięsne (0,1 t),

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2016 ROKU/ Task's performace of AFQI in 2016

- ▶ 12 świadectw dla towarów importowanych z przeznaczeniem na rynek krajowy (tj. 0,8% ogółu wydanych); przedmiotem oceny były głównie: przetwory warzywne (148 t) z Ukrainy, ziarno zbóż (90,4 t) z Czech i Ukrainy oraz kawa mielona i ziarnista (63 t) z Kolumbii i Ekwadoru.

2.4.2. Zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj kierowanych bezpośrednio z miejsca produkcji do zakładów przemysłu spożywczego/ Granting exemptions from the marking obligations for eggs intended for processing to operators

Zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj dostarczanych do zakładów przemysłu spożywczego bezpośrednio z miejsca produkcji następuje w drodze decyzji administracyjnej wydawanej na wniosek przedsiębiorcy. Obowiązkiem przedsiębiorcy jest prowadzenie ewidencji jaj nieoznakowanych oraz przekazywanie wojewódzkiemu inspektorowi JHARS pisemnej informacji o zamiarze ich dostawy do odbiorców w innych państwach członkowskich UE, na 14 dni przed każdą planowaną wysył-

ką. Brak wypełniania obowiązków przez przedsiębiorcę skutkuje cofnięciem zwolnienia w drodze decyzji administracyjnej, wydawanej przez wojewódzkiego inspektora JHARS. Obowiązek przekazywania informacji o zamiarze wysyłki nie dotyczy jaj nieoznakowanych, kierowanych do przemysłu spożywczego na terenie Polski.

Główny Inspektor JHARS:

- ▶ przekazuje właściwym organom zainteresowanych państw członkowskich UE informacje o podmiotach, które uzyskały przedmiotowe zwolnienie,
- ▶ prowadzi wykaz podmiotów, które uzyskały zwolnienie z obowiązku znakowania jaj.

W 2016 r. obowiązywało 61 decyzji administracyjnych zwalniających podmioty z obowiązku znakowania jaj wydanych na wnioski złożone do 6 WIJHARS przez 42 podmioty.

Jaja zwolnione ze znakowania kierowano do zakładów przemysłu spożywczego na terenie Polski oraz do innych krajów UE, tj. Włoch i Holandii (tabela 10).

TABELA 10.

Zestawienie liczby podmiotów, decyzji zwalniających podmioty z obowiązku znakowania jaj i zaplanowanych do wysyłki jaj w 2016 r./
Table no 10: Number of facilities, number of decisions on exemption from marking obligations for eggs and numer of eggs scheduled for shipment in 2016

Lp.	Organ wydający decyzję	Liczba podmiotów (szt.)	Liczba decyzji (szt.)	Kraj wysyłki	Liczba jaj zaplanowanych do wysyłki (szt.)	Liczba transportów (szt.)
1.	Opolski Wojewódzki Inspektor JHARS*	2	2	Włochy	81.648.000	270
				Polska	0	0
2.	Wielkopolski Wojewódzki Inspektor JHARS*	14	18	Włochy	116.121.600	384
				Holandia	142.128.000	470
				Polska	0	0
3.	Lubuski Wojewódzki Inspektor JHARS*	11	12	Polska	0	0
4.	Łódzki Wojewódzki Inspektor JHARS*	8	14	Polska	0	0
5.	Dolnośląski Wojewódzki Inspektor JHARS*	3	6	Polska	0	0
6.	Mazowiecki Wojewódzki Inspektor JHARS*	4	9	Polska	0	0
RAZEM		42	61		339.897.600	1.124

*jaja nieoznakowane kierowane do zakładów przetwórstwa spożywczego na terenie kraju

2.4.3. Nadawanie uprawnień rzeczoznawcom/ Licencing quality assessors

Uprawnienia do pobierania próbek oraz ustalania klas jakości określonych artykułów rolno-spożywczych, oprócz pracowników IJHARS, mogą posiadać również rzeczoznawcy. Działalność rzeczoznawców, oparta na posiadanej wiedzy teoretycznej i praktycznej, zapewnia rzetelną i obiektywną kontrolę artykułów rolno-spożywczych, a tym samym wspiera pracowników IJHARS w realizacji ustawowych zadań. Wojewódzki inspektor JHARS jest upoważniony do nadawania i cofania uprawnień rzeczoznawcom.

Rzeczoznawca zobowiązany jest do przestrzegania przepisów dotyczących wykonywanych czynności, tj. pobierania próbek, ustalania klas jakości określonych artykułów rolno-spożywczych oraz wypełniania powierzonych obowiązków z należytą starannością i bezstronnością.

W 2016 r. przeprowadzono 24 egzaminy, w zakresie 8 specjalizacji, do których przystąpiło 521 osób. Uprawnienia rzeczoznawcy uzyskało 505 osób, tj. 97,0% ogółu przystępujących do egzaminu. Ponadto, 298 osób uzyskało uprawnienia rzeczoznawców w wyniku odbycia szkoleń (tabela 11).

TABELA 11.
Liczba osób które uzyskały uprawnienia rzeczoznawcy w poszczególnych specjalizacjach w 2016 r./ Table no 11: Number of quality assessors licenced by AFQI in 2016 – by particular specialisations

Lp.	Nazwa specjalizacji	Liczba rzeczoznawców
1.	Klasyfikacja tusz wieprzowych w systemie EUROP	186
2.	Pobieranie próbek ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów oraz nasion roślin oleistych	113
3.	Klasyfikacja tusz wołowych w systemie EUROP	89
4.	Pobieranie próbek buraków cukrowych i ich przetworów	52
5.	Pobieranie próbek owoców i warzyw świeżych, ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych oraz nasion roślin oleistych	50
6.	Pobieranie próbek owoców i warzyw świeżych	11
7.	Pobieranie próbek chmielu i produktów chmielowych	2
8.	Pobieranie próbek ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów	2
9.	Ustalenie klas jakości handlowej owoców i warzyw	298
RAZEM		803

3. Współpraca z innymi instytucjami/ Cooperation with other authorities and organisations

3.1. Współpraca z instytucjami międzynarodowymi/ Cooperation with international organisations

3.1.1. Współpraca z Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO/ Cooperation with the FAO/WHO Codex Alimentarius Commission (CAC)

GIJHARS pełni rolę Punktu Kontaktowego Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski (KKŻ FAO/WHO), do zadań którego należy szeroko rozumiana koordynacja prac kodeksowych na szczeblu krajowym, opracowywanie stanowisk Polski, współpraca z innymi państwami członkowskimi, realizacja zadań wynikających z pełnienia roli instytucji wiodącej dla Grupy Roboczej Rady UE ds. Kodeksu Żywnościowego, Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, Komitetu Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO ds. Zasad Ogólnych, Regionalnego Komitetu Koordynacyjnego KKŻ FAO/WHO dla Europy, a także uczestnictwo w spotkaniach.

W 2016 roku Punkt Kontaktowy KKŻ FAO/WHO koordynował przygotowania do:

- ▶ 12 sesji Komitetów KKŻ FAO/WHO, sesji Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO oraz Komitetu Wykonawczego KKŻ FAO/WHO, w których udział wzięło 13 delegatów z Polski, w tym 9 przedstawicieli Inspekcji; przedstawiciele Polski wzięli udział w 10 sesjach kodeksowych, w tym przedstawiciele Inspekcji w 7 sesjach: Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, Komitetu Wykonawczego KKŻ FAO/WHO, Komitetu Koordynacyjnego FAO/WHO dla Europy, Komitetu ds. Metod Analiz i Próbkobrania, Komitetu ds. Zasad Ogólnych, Komitetu ds. Żywności Przeznaczonej do Specjalnych Celów Żywieniowych oraz Komitetu ds. Pozostałości Leków Weterynaryjnych w Żywności; w sesji Komitetu ds. Znakowania Żywności wzięli udział przedstawiciele Ambasady Rzeczypospolitej w Ottawie,
- ▶ 17 spotkań Grupy Roboczej Rady UE ds. Kodeksu Żywnościowego (F.23) w Brukseli, której celem jest przygotowanie państw członkowskich UE do posiedzeń KKŻ FAO/WHO i jej ciał pomocniczych; przedstawiciele Polski wzięli udział w 12 spotkaniach, w tym przedstawiciele GIJHARS w 9 spotkaniach, natomiast uczestnikami posiedzeń było łącznie 16 przedstawicieli Polski, w tym 11 przedstawicieli Inspekcji.

Punkt Kontaktowy KKŻ FAO/WHO koordynował również udział polskich ekspertów w pracach:

- ▶ 14 elektronicznych grup roboczych KKŻ FAO/WHO,
- ▶ 3 fizycznych grup roboczych KKŻ FAO/WHO (FGR ds. niezamierzonej obecności pozostałości leków weterynaryjnych w artykułach spożywczych, wynikającej z przeniesienia pozostałości leku weterynaryjnego w paszach, FGR ds. lekooporności (AMR), FGR ds. rewizji *Ogólnych zasad higieny żywności* i systemu HACCP.

Ponadto Punkt Kontaktowy KKŻ FAO/WHO:

- ▶ opracował, w porozumieniu z ekspertami współpracującymi, i przekazał do Sekretariatu Rady UE ds. *Kodeksu Żywnościowego* szereg komentarzy Polski dotyczących m.in.: normy dla pieprzu, normy dla tymianku i kuminu oraz normy dla sera topionego,
- ▶ opracował, w porozumieniu z ekspertami współpracującymi, i przekazał do Sekretariatu KKŻ FAO/WHO odpowiedzi na kwestionariusze dotyczące znakowania datą i marnowania żywności, systemów kontroli żywności oraz nowych ważnych zagadnień związanych z żywnością,
- ▶ przedstawił stanowiska Polski na temat:
 - zarządzania pracami kodeksowymi i funkcjonowania Komitetu Wykonawczego (sesja Komitetu KKŻ FAO/WHO ds. Zasad Ogólnych i spotkania koordynacyjne UE podczas tej sesji),
 - lekooporności (spotkania koordynacyjne UE podczas sesji Komisji Kodeksu Żywnościowego),

- języków roboczych w ramach Komitetu Koordynacyjnego KKŻ FAO/WHO dla Regionu Europy (spotkania koordynacyjne UE podczas sesji tego komitetu),
- ▶ koordynował przygotowania polskich ekspertów do bezpośredniego reprezentowania kraju na forum KKŻ FAO/WHO, Grupy Roboczej Rady UE ds. *Kodeksu Żywnościowego* oraz innych spotkaniach poświęconych zagadnieniom KKŻ FAO/WHO,
- ▶ przeprowadził aktualizację listy ekspertów z instytucji współpracujących i pozyskał nowych ekspertów współpracujących w ramach prac kodeksowych dla szerszego procesu opiniowania tworzonych dokumentów (stowarzyszenia branżowe, środowiska akademickie),
- ▶ promował działalność Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO poprzez publikację artykułów w prasie branżowej, zamieszczanie informacji na stronie internetowej Inspekcji oraz rozpowszechnianie broszur informacyjnych.

Główne wydarzenia na forum KKŻ w 2016 roku/ Main events at the CAC forum in 2016

- ▶ Powołanie Międzyrządowej Grupy Zadaniowej ds. Lekooporności (TFAMR - *Codex Task Force on Antimicrobial Resistance*) pod przewodnictwem Republiki Korei, której celem jest opracowanie globalnego systemu zarządzania opornością na środki przeciwdrobnoustrojowe.
- ▶ Zawieszenie prac Komitetu KKŻ FAO/WHO ds. Ryb i Produktów Rybnych, z uwagi na zakończenie zaplanowanych prac.
- ▶ Nominacja Kazachstanu na Koordynatora Regionalnego FAO/WHO dla Europy na lata 2017–2019.
- ▶ Rozpoczęcie prac nad rewizją *Ogólnych zasad higieny żywności* i systemu HACCP.
- ▶ Rozpoczęcie prac dotyczących znakowania opakowań niemetalicznych.
- ▶ Wstrzymanie decyzji w sprawie ustalenia najwyższych dopuszczalnych pozostałości (MRLs) dla Zilpaterolu na 4. stopniu procedury, do czasu otrzymania przez JECFA (*Joint FAO/WHO Expert Committee on Food Additives*) dodatkowych danych pozwalających na dalsze prace (Zilpaterol należy do grupy beta-agonistów, i podobnie jak Raktopamina, stosowany jest również do zwiększenia mięsności u bydła).

- ▶ Prace nad normą dla substancji dodatkowych w winie.
- ▶ Prace nad definicją „biofortyfikacji”.
- ▶ Przerwanie prac nad normą dla serów topionych.
- ▶ Przerwanie prac nad znakowaniem produktów akwakultury ekologicznej.

3.1.2. Współpraca z Europejską Komisją Gospodarczą ONZ/ Cooperation with the United Nations Economic Commission for Europe (UN/ECE)

GIJHARS prowadzi Polski Sekretariat Współpracy z Grupą Roboczą ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ (WP.7).

Celem Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ jest m.in.:

- ▶ działanie na rzecz podnoszenia aktywności ekonomicznej państw członkowskich,
- ▶ tworzenie norm prawa międzynarodowego regulującego liczne dziedziny obrotu międzynarodowego,
- ▶ podtrzymywanie i rozwój więzów gospodarczych między krajami członkowskimi i innymi krajami świata.

Wśród organów roboczych EKG znajduje się Komitet Sterujący ds. Wzmocnienia Potencjału Handlu i Norm, w którym działa Grupa Robocza ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych (WP.7), a w jej ramach Sekcje Branżowe ds. Standaryzacji:

- ▶ Świeżych Owoców i Warzyw,
- ▶ Produktów Suchych i Suszonych,
- ▶ Mięsa,
- ▶ Sadzeniaków Ziemiaka.

Grupa Robocza WP.7 jest odpowiedzialna za wypracowanie zharmonizowanych norm jakości handlowej dla produktów rolnych. Celem jej działania jest wspomaganie handlu międzynarodowego poprzez tworzenie kryteriów oceny jakości handlowej w formie norm, które są wskazaniem aktualnej praktyki handlowej. W pracach Grupy Roboczej, oprócz państw członkowskich EKG, mogą uczestniczyć kraje niebędące jej członkami, a także międzynarodowe bądź regionalne organizacje branżowe związane z obrotem produktami będącymi przedmiotem prac Grupy Roboczej.

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2016 ROKU/ Task's performace of AFQI in 2016

Celem funkcjonowania Polskiego Sekretariatu Współpracy z Grupą Roboczą ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ (WP.7) jest:

- ▶ pełnienie funkcji łącznika pomiędzy Sekretariatem WP.7 EKG/ONZ a Polską,
- ▶ koordynacja działalności dotyczącej WP.7 w kraju, w tym współpraca z zainteresowanymi krajowymi instytucjami,
- ▶ rozpowszechnianie wiedzy o pracach grupy i wypracowanych normach WP.7 EKG/ONZ.

W 2016 roku Sekretariat koordynował krajowe przygotowania do 5 sesji w ramach EKG/ONZ (4 sesji Sekcji Branżowych i 1 sesji WP.7), w których udział wzięło łącznie 6 delegatów; w 3 sesjach (Sekcja Branżowa ds. Standaryzacji Świeżych Owoców i Warzyw, Sekcja Branżowa ds. Standaryzacji Mięsa, Grupa Robocza ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ WP.7) wzięło udział 3 pracowników GIJHARS oraz 3 przedstawiciele instytucji współpracujących.

W ramach przygotowań do wyżej wymienionych spotkań Sekretariat zorganizował 3 posiedzenia komisji uzgadniających stanowiska polskich delegacji. Ponadto, Polski Sekretariat Współpracy z Grupą Roboczą ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ (WP.7) koordynował udział polskich ekspertów w spotkaniach zorganizowanych w ramach EKG/ONZ:

- ▶ szkoleniu ujednocającym w zakresie jakości owoców i warzyw (7–9 czerwca 2016 r., Edynburg); w spotkaniu udział wzięło 2 delegatów z Polski, z GIJHARS i UOKiK,
- ▶ międzynarodowym sympozjum *Meet-Meat 2016 updates* (29 sierpnia 2016 r., Genewa); w spotkaniu udział wzięło 3 delegatów z Polski, z GIJHARS, PZPBM i SGGW),
- ▶ konferencji – *Ocena systemów klasyfikacji mięsa na ogólnoswiatowym rynku* (20–23 września 2016 r., Kulmbach); w spotkaniu udział wzięł delegat z Polski (z GIJHARS) w charakterze prelegenta,
- ▶ międzynarodowej konferencji na temat marnotrawienia żywności *No time to lose on food loss – Sustainable quality and responsible production and consumption*, (10 listopada 2016 r., Genewa); w spotkaniu udział wzięł delegat z Polski (z GIJHARS).

Najważniejsze wydarzenia na forum EKG/ONZ/ Significant events at the UN/ECE forum

- ▶ Podczas 72. Sesji Grupy Roboczej EKG/ONZ ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych (9-11 listopada 2016 r., Genewa) ponownie wybrano przedstawicielkę GIJHARS na wiceprzewodniczącą grupy WP.7.
- ▶ Na 25. Sesji Sekcji Branżowej ds. Standaryzacji Mięsa Grupy Roboczej EKG/ONZ ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych (Genewa, 30–31 sierpnia 2016 r.) podjęto decyzję o rozpoczęciu nowych prac w zakresie jakości kulinarnej mięsa pod przewodnictwem Australii i Polski oraz przedłożeniu do zatwierdzenia zrewidowanej normy na podroby oraz nowej normy na elementy detaliczne dla mięsa jagnięcego cielęcego.
- ▶ Podczas międzynarodowego sympozjum *Meet-Meat 2016 updates* (29 sierpnia 2016 r., Genewa) przedstawiono zagadnienia związane z obecnie występującymi tendencjami w handlu w sektorze mięsny oraz ich wpływem na funkcjonujące normy jak również stan prac nad wdrożeniem elektronicznej wersji certyfikatu SPS dla mięsa (e-SPS).
- ▶ Na międzynarodowej konferencji nt. Marnotrawienia żywności „*No time to lose on food loss*” (10 listopada 2016 r., Genewa) eksperci reprezentujący organizacje międzynarodowe i firmy prywatne jednogłośnie stwierdzili, że istnieje potrzeba wspólnych działań w zakresie globalnego zmniejszenia marnowania żywności. Uczestnicy konferencji zwrócili się do Sekretariatu EKG/ONZ z propozycją wydzielenia miejsca na stronie internetowej, na którym będą zamieszczane informacje na temat działań związanych z marnowaniem żywności.
- ▶ Podczas 64. Sesji Sekcji Branżowej ds. Standaryzacji Świeżych Owoców i Warzyw (18–21 kwietnia 2016 r., Genewa), z punktu widzenia Polski, szczególnie ważną kwestią było przedłożenie do przyjęcia na WP.7 zrewidowanej Normy dla jabłek oraz listy odmian. Sekcja zaakceptowała nową strukturę listy. Dodatkowych ustaleń wymagają kwestie związane z wybarwieniem niektórych odmian. Dokonano rewizji 10 norm (dla: faszowca, awokado, słodkich kasztanów, truflii, porów, bakłażanów, cykorii, winogron stołowych, czosnku i słodkiej papryki).

3.1.3. Współpraca z organami Unii Europejskiej/ Cooperation with the European Union bodies

Aktualnie 18 pracowników GIJHARS pełni rolę ekspertów współpracujących w 16 poniżej wymienionych komitetach Komisji Europejskiej, w ramach procedury komitologii:

- 1) Komitet regulacyjny ds. Produkcji Ekologicznej,
- 2) Komitet ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych (rynek zbóż),
- 3) Komitet ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych (rynek oliwy z oliwek),
- 4) Komitet ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych (rynek bananów),
- 5) Komitet ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych (rynek owoców i warzyw),
- 6) Komitet ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych (rynek przetworzonych owoców i warzyw),
- 7) Komitet ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych (rynek chmielu),
- 8) Komitet ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych (rynek wina i alkoholu),
- 9) Komitet ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych (rynek mleka i produktów mlecznych),
- 10) Komitet ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych (rynek wołowiny i cielęciny),
- 11) Komitet ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych (rynek wieprzowiny),
- 12) Komitet ds. napojów spirytusowych,
- 13) Komitet ds. aromatyzowanych produktów sektora wina,
- 14) Komitet zarządzający ds. Produktów rybnych,
- 15) Komitet ds. Polityki Jakości Produktów Rolnych,
- 16) Stały Komitet ds. Roślin, Zwierząt, Żywności i Pasz.

23 przedstawiciele GIJHARS uczestniczy również w pracach wymienionych poniżej 11 grup roboczych Rady Unii Europejskiej zajmujących się zagadnieniami objętymi zakresem kompetencji Inspekcji:

- 1) Grupa Robocza ds. Jakości Żywności,
- 2) Grupa Robocza ds. Produktów Pochodzenia Zwierzęcego,
- 3) Grupa Robocza ds. Roślin Uprawnych,
- 4) Grupa Robocza ds. Owoców i Warzyw,

- 5) Grupa Robocza ds. Oliwy z Oliwek,
- 6) Grupa Robocza ds. Win i Alkoholii,
- 7) Grupa Robocza ds. Rolnych,
- 8) Grupa ds. Specjalnych Produktów Roślinnych,
- 9) Grupa Robocza ds. Koordynacji,
- 10) Grupa Robocza ds. Kodeksu Żywnościowego (*Codex Alimentarius*),
- 11) Grupa Robocza ds. Środków Spożywczych.

W 2016 r. przedstawiciele IJHARS uczestniczyli w następujących posiedzeniach ciał pomocniczych organów UE:

- ▶ Spotkaniu Grupy Roboczej Rady UE ds. Kodeksu Żywnościowego (12 spotkań),
- ▶ Spotkaniu Grupy Ekspertów KE ds. Analiz Mięsa Drobiowego (1 spotkanie),
- ▶ Spotkaniu KE dotyczące systemów RASFF i ACC (1 spotkanie),
- ▶ Posiedzeniu Komitetu Regulacyjnego ds. Rolnictwa Ekologicznego KE (2 spotkania),
- ▶ Spotkaniu Grupy Ekspertów ds. Rynków Rolnych (1 spotkanie).

W 2016 roku rozpoczęto wdrażanie nowego systemu *Portal Delegatów Rady UE* mającego na celu kompleksową wymianę informacji i dokumentów pomiędzy ekspertami z państw członkowskich UE i Sekretariatem Generalnym Rady Unii Europejskiej.

3.1.4. Współpraca w ramach systemu OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw/ Cooperation with the OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) within the Scheme for the Application of International Standards for Fruit and Vegetables

W ramach współpracy z OECD, Biuro Współpracy Międzynarodowej koordynowało krajowe przygotowania do następujących spotkań:

- ▶ 75. Posiedzenia Plenarnego Systemu OECD Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw, w którym uczestniczyło 2 przedstawiciele GIJHARS (5–7 grudnia 2016 r., Bratysława); na posiedzeniu omówiono następujące dokumenty i zagadnienia: przegląd

- systemu kontroli *Peer Review*, zasady przystępowania państw do Systemu OECD, *Wytyczne w zakresie kontroli jakości*, broszury interpretacyjne dla wybranych gatunków, raporty z prac nad identyfikowalnością oraz tolerancjami jakościowymi,
- ▶ 17. Spotkania Szefów Krajowych Służb Kontroli w ramach Systemu Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw OECD, w którym uczestniczył przedstawiciel GIJHARS oraz UOKiK (12–14 października 2016 r., Rzym); podczas spotkania omówiono różnorodną tematykę dotyczącą jakości handlowej świeżych owoców i warzyw, a także szersze aspekty dotyczące kontroli tych produktów; przedstawione zagadnienia dotyczyły identyfikowalności partii świeżych owoców i warzyw, kontroli tych produktów sprzedawanych przez Internet, tolerancji jakościowych, systemu kontroli fitosanitarnej, a także zarządzania żywnością po awarii jądrowej,
 - ▶ Spotkania Grupy Roboczej Rady UE ds. Koordynacji F.22 – podgrupy ds. Międzynarodowego Systemu OECD ds. Stosowania Międzynarodowych Norm dla Świeżych Owoców i Warzyw, w którym uczestniczył przedstawiciel Stałego Przedstawicielstwa RP przy UE (22 listopada 2016 r., Bruksela).

3.1.5. Współpraca z Komisją Europejską w ramach Punktu Kontaktowego ds. oszustw związanych z żywnością/ **Cooperation with the European Commission in the frame of the Food Fraud Contact Points` Network**

Od czerwca 2013 r., decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w Głównym Inspektoracie JHARS działa Punkt Kontaktowy ds. oszustw związanych z żywnością, który odpowiada za koordynację działań związanych z oszustwami żywnościowymi w Polsce i stanowi organ łącznikowy krajowych służb kontrolnych z Komisją Europejską w powyższym zakresie. W 2016 r. do Krajowego Punktu Kontaktowego ds. oszustw żywnościowych w ramach systemu AAC wpłynęły 63 zgłoszenia, natomiast spraw ogólnych – 18 (tabela 12).

TABELA 12.
Zgłoszenia w systemie AAC z podziałem na państwa, których dotyczyły/ **Table no 12: Notifications in the system AAC by country**

Państwo, którego dotyczyło zgłoszenie	Liczba zgłoszeń w systemie AAC
Czechy	32
Włochy	4
Komisja Europejska	8
Słowacja	3
Krajowe jednostki administracyjne	3
Francja	2
Niemcy	2
Belgia	1
Łotwa	1
Szwecja	1
Norwegia	1
Wielka Brytania	1
Estonia	1
Finlandia	1
Holandia	1
Irlandia	1
Razem	63

Spośród 63 zgłoszeń, które wpłynęły w systemie AAC, 49 zgłoszeń (78%) zostało już zakończonych – ustalenia zostały przesłane do zgłaszających Punktów Kontaktowych Państw Członkowskich UE, w pozostałych 14 sprawach PK oczekuje na ustalenia organów kontrolnych w zakresie zgłoszonych nieprawidłowości (tabela 13). Największy odsetek zgłoszeń w systemie AAC dotyczyło mięsa i przetworów mięsnych (31,7%), mleka i przetworów mlecznych (19%) oraz suplementów diety (9,5%).

Punkt Kontaktowy koordynuje również działania w zakresie zapytań krajów członkowskich UE dotyczących jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wyprodukowanych w Polsce oraz zakwestionowanych w innych państwach członkowskich. Punkt współpracuje z Komisją Europejską nad założeniami kolejnych skoordynowanych planów kontroli.

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2016 ROKU/ Task's performace of AFQI in 2016

TABELA 13
Zgłoszenia z podziałem na kategorie, których dotyczyły/ **Table no 13: Notifications by category**

Grupa artykułów rolno-spożywczych / nazwa kategorii	Liczba zgłoszeń w systemie AAC	% w całkowitej ilości zgłoszeń
Mięso i przetwory mięsne	20	31,7
Mleko i przetwory mleczne	12	19,0
Suplementy diety	6	9,5
Nieprawidłowości w zakresie dokumentacji	4	6,3
Powiadomienie informacyjne	4	6,3
Ryby i przetwory rybne	3	4,8
Miód	2	3,2
Jaja	2	3,2
Nasiona i orzechy	2	3,2
Oliwa z oliwek	2	3,2
Białko zwierzęce typu III	1	1,6
Przyprawy	1	1,6
Oleje i tłuszcze	1	1,6
Warzywa, owoce i przetwory	1	1,6
Mąka i przetwory zbożowe	1	1,6
Wyroby cukiernicze	1	1,6
RAZEM	63	100

3.2. Współpraca z instytucjami krajowymi/ Cooperation with Polish authorities and institutions

Realizując zadania ustawowe IJHARS współpracowała w 2016 r. z urzędami centralnymi i innymi instytucjami działającymi w obszarze kontroli żywności.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW)/ The Ministry of Agriculture and Rural Development

Główny Inspektor w 2016 r. przekazał do MRiRW informacje dotyczące realizacji zadań ustawowych IJHARS, w tym: wyniki 18 planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji przeprowadzonych na terenie całego kraju, a także sprawozdania dotyczące rolnictwa ekologicznego i produkcji ekologicznej oraz produktów regionalnych i tradycyjnych.

W ramach współpracy z MRiRW przedstawiciel GIJHARS uczestniczył w spotkaniu z przedstawicielami Handlu Chińskiej Republiki Ludowej, które dotyczyło polskiego systemu bezpieczeństwa żywności oraz identyfikowalności produktów rolno-spożywczych.

Zakres współpracy obejmował również:

- ▶ przygotowanie dokumentacji związanej z planowaniem kontroli ex-post (*Harmonogram kontroli ex-post IJHARS na rok kontrolny 2016/2017*, programy kontroli dla inspektorów WIJHARS) oraz koordynację krzyżowych kontroli ex-post, przeprowadzanych na wniosek innych służb kontrolnych UE,
- ▶ przygotowanie sprawozdania ze sprawowanego przez IJHARS nadzoru nad upoważnionymi jednostkami certyfikującymi w rolnictwie ekologicznym i produkcją ekologiczną oraz dotyczącego kontroli zgodności procesu produkcji ze specyfikacją produktów posiadających ChNP, ChOG i GTS,
- ▶ przekazywanie informacji o wynikach postępowania wyjaśniającego w ramach notyfikacji zgłaszanych na polskie produkty ekologiczne oraz informowanie o nieprawidłowościach stwierdzonych w produktach ekologicznych importowanych przez polskich producentów,
- ▶ opiniowanie: *Planu współpracy zagranicznej Polski na 2016 rok*, informacji zbiorczej dotyczącej realizacji zadań zaplanowanych w *Programie Działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015-2019*, *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020*,
- ▶ organizację szkoleń oraz opiniowanie projektów 65 aktów prawnych, w tym: 18 ustaw, 38 rozporządzeń krajowych oraz 9 rozporządzeń UE.

Ministerstwo Finansów/ The Ministry of Finance

Współpraca w 2016 r. dotyczyła głównie Departamentu Kontroli Celno-Akcyzowej i Kontroli Gier, który zgodnie z porozumieniem zawartym w dniu 12 maja 2009 r. pomiędzy Ministerstwem Finansów i Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi zajmuje się zagadnieniami dotyczącymi kontroli wydatków finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji oraz Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej.

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2016 ROKU/ Task's performace of AFQI in 2016

W ramach współpracy przedstawiciele służb kontrolnych, tj. GIJHARS oraz Izba Celną realizujących zadania określone w rozporządzeniu Rady (WE) Nr 1306/2013 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 uczestniczyli w cyklicznych naradach organizowanych przez wyżej wymieniony Departament Ministerstwa Finansów. Na naradach omawiano wyniki realizacji zadań wynikających z wyżej wymienionego rozporządzenia. W 2016 r. przedstawiciele IJHARS wzięli udział w misji audytowej przedstawiciele Komisji Europejskiej dotyczącej sprawdzenia, wdrożenia i zastosowania przez Polskę przepisów określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1306/2013. Misję audytową koordynowało Ministerstwo Finansów, jako tzw. Specjalna Jednostka.

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Inspekcja Handlowa/ The Office of Competition and Consumer Protection

Celem współpracy z Inspekcją Handlową, określonej w porozumieniu z dnia 21 grudnia 2009 r., jest poprawa skuteczności działań kontrolnych obu instytucji w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

W 2016 r. w ramach współpracy z Inspekcją Handlową realizowano zadania mające na celu poprawę skuteczności działań kontrolnych w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych. Współpraca obejmowała m.in. uzgadnianie ramowych planów kontroli artykułów rolno-spożywczych oraz wymianę informacji o stwierdzonych nieprawidłowościach w zakresie jakości handlowej kontrolowanych środków spożywczych.

Informacje dotyczące niewłaściwej jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przekazane przez Inspekcję Handlową w 2016 r. były podstawą przeprowadzenia przez IJHARS 35 kontroli doraźnych, w tym głównie dotyczących wyrobów piekarskich i cukierniczych oraz świeżych owoców i warzyw. Ponadto, 35 podmiotów wskazanych przez Inspekcję Handlową zostało uwzględnionych w kontrolach planowych IJHARS.

W wyniku przeprowadzonych kontroli IJHARS zastosowała sankcje w odniesieniu do 14 przedsiębiorców. W ubiegłym roku Inspekcja JHARS przekazała Inspekcji Handlowej 35 informacji o nieprawidłowościach dotyczących jakości handlowej produktów znajdujących się w obrocie detalicznym.

Współpraca z Inspekcją Handlową obejmowała również zagadnienia dotyczące prawidłowości znakowania produktów rolnictwa ekologicznego oraz produktów regionalnych i tradycyjnych w obrocie handlowym.

Agencja Rynku Rolnego (ARR)/ The Agricultural Market Agency

Zakres współpracy z ARR określa umowa z dnia 16 grudnia 2013 r. w sprawie realizacji zadań delegowanych, w zakresie mechanizmów WPR administrowanych przez Agencję. Zadania IJHARS obejmują wykonywanie badań laboratoryjnych próbek artykułów rolno-spożywczych przekazanych przez pracowników Sekcji Kontroli Technicznych Oddziałów Terenowych ARR.

W 2016 r. IJHARS realizowała zadania delegowane w zakresie 4 mechanizmów WPR, tj.:

- ▶ *Interwencyjnego zakupu i sprzedaży odtłuszczonego mleka w proszku,*
- ▶ *Dopłat do prywatnego przechowywania odtłuszczonego mleka w proszku,*
- ▶ *Dopłat do prywatnego przechowywania masła,*
- ▶ *Monitorowania produkcji i opłat na rynku cukru.*

Badania próbek miały na celu potwierdzenie zgodności jakości produktu z deklaracją producenta i wymaganiami ARR w danym mechanizmie.

W ramach zadań powierzonych przez Agencję Rynku Rolnego na mocy umowy z dnia 20 listopada 2014 r. wykonywano badania próbek laboratoryjnych w ramach mechanizmu *Realizacja zadań w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020.*

Ponadto, w ramach porozumień z dnia 16 lutego 2015 r. i z dnia 30 września 2016 r. określono zasady współpracy przy wykonywaniu kontroli jakości handlowej świeżych owoców i warzyw przeznaczonych do wycofania z rynku, w związku z ustanowieniem tymczasowych, nadzwyczajnych środków wsparcia producentów owoców i warzyw, wynikających z rosyjskiego embarga.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR)/ The Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture

Współpracę z ARiMR określają porozumienia z dnia 28 lipca 2015 r. i 8 sierpnia 2016 r., zawarte w celu zapewnienia sprawnego i skutecznego wykonywania obowiązków w zakresie rolnictwa ekologicznego.

Realizując zadania określone zakresem współpracy IJHARS przekazała ARiMR w 2016 r. dane dotyczące rolników ekologicznych wraz z ustaleniami z przeprowadzonych kontroli zgodności w ramach nadzoru nad produkcją ekologiczną.

Współpraca obejmowała również zadania związane z udzielaniem przez ARiMR dopłat do oprocentowania kredytów na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie nowych technologii w rolnictwie, zapewniających wysoką jakość produktu (tzw. kredyt NT). W ramach współpracy w 2016 r. wydano 49 Świadectw jakości handlowej związanych z uzyskaniem kredytu NT.

Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza/ The National Agrochemical Station

Zakres współpracy IJHARS z Krajową Stacją Chemiczno-Rolniczą, określony porozumieniem zawartym w dniu 1 marca 2004 r., obejmuje ocenę jakości wprowadzanych do obrotu nawozów, wyprodukowanych w kraju lub w innych krajach UE oraz importowanych z krajów trzecich, w tym głównie:

- ▶ wykonywanie przez laboratoria analityczne Okręgowych Stacji Chemiczno-Rolniczych badań próbek nawozów pobranych przez pracowników IJHARS w toku prowadzonych kontroli planowych i doraźnych,
- ▶ współdziałanie w przypadku wniesienia przez producenta nawozu odwołania od decyzji administracyjnej, wydanej na podstawie badań laboratoryjnych wykonywanych przez stację i jej oddziały.

Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego im. prof. Wacława Dąbrowskiego/ The Institute of Agricultural and Food Biotechnology

Współpracę z Instytutem reguluje porozumienie z dnia 5 kwietnia 2013 r. w sprawie organizacji i przeprowadza-

nia szkoleń w zakresie klasyfikacji tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP, w tym:

- ▶ prowadzenie teoretycznych i praktycznych szkoleń dla pracowników IJHARS,
- ▶ prowadzenie szkoleń dla kandydatów na rzeczoznawców w zakresie klasyfikacji tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP oraz udział w pracach komisji kwalifikacyjnych dla osób starających się o status rzeczoznawcy.

W 2016 r. w ramach współpracy zorganizowano 11 szkoleń, w tym: 7 dla kandydatów na rzeczoznawców ds. klasyfikacji tusz wieprzowych, 3 szkolenia dla osób prowadzących kontrole prawidłowości klasyfikacji tusz wołowych oraz 1 szkolenie dla pracowników IJHARS, prowadzących kontrole prawidłowości klasyfikacji tusz wieprzowych w systemie EUROP.

Ponadto w 2016 r. odbyło się 12 egzaminów w zakresie klasyfikacji tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP, w wyniku których uprawnienia rzeczoznawcy otrzymało ogółem 275 osób, w tym: 186 osób w zakresie klasyfikacji tusz wieprzowych oraz 89 osób w zakresie klasyfikacji tusz wołowych.

Polski Komitet Normalizacyjny (PKN)/ The Polish Committee for Standardization

Zakres współpracy z PKN określa ustawa o normalizacji, na podstawie której pracownicy GIJHARS przewodniczą i uczestniczą w opracowywaniu Polskich Norm i innych dokumentów normalizacyjnych.

W 2016 r. przedstawiciele IJHARS wzięli udział w pracach 9 Komitetów Technicznych ds.:

- ▶ Analiz Żywności,
- ▶ Kawy i Herbaty,
- ▶ Mięsa i Przetworów Mięsnych,
- ▶ Mikrobiologii Żywności,
- ▶ Nasion Roślin Oleistych, Tłuszczów Roślinnych i Zwierzęcych oraz ich Produktów,
- ▶ Przetworów Owocowych i Warzywnych,
- ▶ Ryb i Przetworów Rybnych,
- ▶ Upraw Roli i Roślin Połowych,
- ▶ Żywności Mrożonej.

Polskie Centrum Akredytacji (PCA)/ The Polish Centre for Accreditation

Zakres współpracy z PCA określa porozumienie z dnia 16 października 2015 r., którego przedmiotem jest zacieśnienie współpracy i wymiany informacji dotyczących ustaleń poczynionych podczas ocen/kontroli prowadzonych w upoważnionych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi i akredytowanych przez PCA jednostkach certyfikujących, działających w zakresie rolnictwa ekologicznego i artykułów rolno-spożywczych posiadających zarejestrowane chronione nazwy pochodzenia, chronione oznaczenia geograficzne, albo będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami.

Inspekcja Weterynaryjna (IW)/ The Veterinary Inspection

Zakres współpracy z IW określa porozumienie z dnia 18 lutego 2010 r. dotyczące realizacji zadań związanych z nadzorem Głównego Inspektora JHARS sprawowanym nad jednostkami certyfikującymi i produkcją ekologiczną, w tym głównie odnośnie wymiany informacji o producentach ekologicznych oraz wynikach kontroli wytwarzania i stosowania pasz na zgodność z ustawą o rolnictwie ekologicznym.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN)/ Państwowa Inspekcja Sanitarna (PIS)/Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska (PIOŚ)/ The State Plant Health and Seed Inspection, The State Sanitary Inspection, The State Inspectorate for Environmental Protection

Zakres współpracy z PIORiN określa porozumienie:

- ▶ z dnia 1 lipca 2010 r. dotyczące realizacji zadań związanych z nadzorem Głównego Inspektora JHARS sprawowanym nad jednostkami certyfikującymi i produkcją ekologiczną, w tym głównie odnośnie przeprowadzania kontroli u producentów wytwarzających wegetatywny materiał rozmnożeniowy i nasiona do celów uprawy,
- ▶ z dnia 20 stycznia 2015 r. w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej produktów pochodzenia roślinnego.

W 2016 r. rozpoczęto prace w celu aktualizacji porozumienia, dotychczasowa współpraca z wymienionymi instytucjami dotyczyła głównie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej produktów pochodzenia roślinnego, udzielania informacji o podmiotach i produktach roślinnych eksportowanych do Federacji Rosyjskiej oraz odnośnie wydanych pozwoleń na zastosowanie w rolnictwie ekologicznym materiału siewnego, nasion i wegetatywnego materiału nasadzeniowego, który nie był wyprodukowany materiałami ekologicznymi. Ponadto współdziałano z Inspekcją Sanitarną w ramach systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności.

Inspekcja Transportu Drogowego/ Vehicular Transport Inspection

Zakres współpracy określa porozumienie z dnia 29 sierpnia 2016 r. dotyczące wykonywania kontroli w zakresie warunków transportu artykułów rolno-spożywczych. Współpraca obejmuje wzajemne przekazywanie informacji o negatywnych zjawiskach występujących w trakcie transportu artykułów rolno-spożywczych oraz podejmowanie wspólnych działań w celu zwiększenia efektywności kontroli.

Okręgowe Inspektoraty Rybołówstwa Morskiego/ The District Sea Fisheries Inspectorates

Współdziałanie Okręgowych Inspektorów Rybołówstwa Morskiego oraz IJHARS, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie sposobu i form współdziałania okręgowych inspektorów rybołówstwa morskiego oraz IJHARS przy dokonywaniu kontroli produktów rybnych polega m.in. na:

- ▶ organizowaniu wspólnych kontroli zakładów przetwórczych, magazynów oraz innych pomieszczeń służących do przechowywania lub przetwarzania produktów rybnych,
- ▶ wzajemnym udostępnianiu dokumentów zgromadzonych podczas kontroli, w tym protokołów i decyzji,
- ▶ wzajemnym przekazywaniu informacji o naruszeniu przepisów o organizacji rynku rybnego i możliwości wystąpienia takiego zagrożenia.

Zgodnie z przepisami ustawy o organizacji rynku rybnego kontrola produktów rybnych, zgodnych z definicją art. 1 tiret drugi rozporządzenia nr 104/2000 w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury, jest dokonywana przez:

- ▶ okręgowych inspektorów rybołówstwa morskiego – w szczególności przy wyładunku i pierwszej sprzedaży produktów rybnych pochodzących z połowów morskich,
- ▶ wojewódzkich inspektorów jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych – w zakresie, trybie i na zasadach określonych w ustawie o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Rada ds. Racjonalnego Wykorzystania Żywności przy Federacji Polskich Banków Żywności/The Council for Rational Use of Food at Polish Federation of Food Banks

Rada ds. Racjonalnego Wykorzystania Żywności to grupa przedstawicieli instytucji publicznych, naukowych, organizacji branżowych i społecznych, która rozpoczęła swoją działalność w 2011 r. Celem Rady jest wypracowanie zasad racjonalnego wykorzystywania żywności w produkcji, łańcuchu dystrybucji oraz na poziomie konsumpcji, aby zapobiegać niepotrzebnym stratom żywności. Przedstawiciel GIJHARS jest zaangażowany w prace Rady ds. Racjonalnego Wykorzystywania Żywności przy FPBŻ oraz grup roboczych ds. edukacji i ds. legislacji działających przy Radzie.

W 2016 r. odbyły się 2 posiedzenia Rady oraz jedno spotkanie grupy roboczej ds. edukacji. W Światowym Dniu Żywności odbyła się debata *Razem, by nie marnować żywności*. Spotkanie to odbyło się w Ambasadzie Brytyjskiej, a gospodarzem spotkania była firma Tesco oraz Brytyjsko-Polska Izba Handlowa. Spotkanie miało na celu zwrócenie uwagi różnych środowisk i branż na problem marnowania żywności i wypracowanie wspólnej strategii walki z tym zjawiskiem. Ponadto, Rada zajęła się kwestią organizacji przerwy obiadowej w szkołach. Na podstawie dyskusji w sprawie niemarnowania owoców i warzyw w szkołach została przygotowana broszura dla dyrektorów i innych osób zaangażowanych w organizację żywienia na terenie szkoły. W 2016 r. IJHARS aktywnie uczestniczyła w pracach Rady i przygotowaniu materiałów promocyjnych pod hasłem *Marnowanie jedzenia to śmierdząca sprawa*.

Inne instytucje/ Other institutions

W 2016 r. współpraca IJHARS z innymi instytucjami działającymi w obszarze kontroli żywności i środków produkcji rolnej obejmowała:

- ▶ Centrum Obsługi Zamówień Publicznych Sp. z o.o. – doradztwo w zakresie udzielania zamówień publicznych,
- ▶ Główny Urząd Miar – w zakresie wymiany informacji o podmiotach prowadzących działalność gospodarczą w zakresie paczkowania,
- ▶ Główny Urząd Statystyczny – w zakresie przekazywania danych dotyczących rolnictwa ekologicznego,
- ▶ Inspekcję Sanitarną – w zakresie przekazywania wyników badań próbek żywności ekologicznej do GIJHARS,
- ▶ Krajową Unię Producentów Soków – w zakresie udziału w pracach Komitetu Technicznego,
- ▶ Ministerstwo Rozwoju – w zakresie udziału w pracach *Międzyresortowego Zespołu ds. Bariery w Dostępie do Rynków Krajów Trzecich* oraz opracowaniu materiałów: *Bariery w dostępie do rynków niektórych krajów Azji (Chin, Singapuru, Japonii, Korei Płd., Wietnamu, Malezji, Tajlandii, Indonezji, Filipin)* oraz *Bariery w dostępie do rynków krajów Basenu Morza Śródziemnego – kraje MAGHREB, MASHREK, Izrael i Turcja*,
- ▶ Ministerstwo Spraw Wewnętrznych – w zakresie udziału w pracach grupy roboczej przygotowującej propozycję podziału środków rezerwy celowej na budowę, modernizację i utrzymanie przejść granicznych oraz obiektów pozostałych po przejściach granicznych na wewnętrznych granicach Schengen,
- ▶ Służbę Celną – w zakresie Projektu *Single Window*,
- ▶ Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie i Wrocławiu – w zakresie opracowania nowych metodyk analitycznych prowadzących do wykrywania zafałszowań artykułów rolno-spożywczych oraz organizacji praktyk studenckich we współpracy z Wydziałem Nauk o Żywności,
- ▶ Uniwersytet Gdański, Wydział Oceanografii i Geografii, Instytut Oceanografii, Zakład Biologii i Ekologii Morza – w zakresie badania owoców morza.

III. FUNKCJONOWANIE IJHARS W 2016 ROKU

Functioning of AFQI in 2016

1. Nadzór Głównego Inspektora nad realizacją zadań

The Chief Inspector supervision of tasks performance

1.1. Kontrola wewnętrzna/ Internal control

W ramach koordynacji i nadzoru nad działalnością IJHARS, sprawowanego przez Głównego Inspektora, na podstawie ustawy *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych*, prowadzone są kontrole wewnętrzne w komórkach organizacyjnych GIJHARS oraz w wojewódzkich inspektoratach JHARS. Czynności te wykonują pracownicy Biura Kontroli Wewnętrznej, działający na podstawie upoważnień kontroli wydawanych przez Głównego Inspektora JHARS.

Kontrole prowadzone są w trybie planowym na podstawie programów zatwierdzanych przez Dyrektora Biura Kontroli Wewnętrznej, jak również doraźnie, w przypadku konieczności rozpatrzenia spraw wynikających z bieżącej działalności IJHARS.

W 2016 r. przeprowadzono ogółem 9 planowych kontroli wewnętrznych oraz 2 kontrole doraźne w wojewódzkich inspektoratach JHARS.

Tematyka planowej kontroli wewnętrznej związana była z realizacją zadań ustawowych IJHARS w ramach granicznej kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Zakres planowej kontroli wewnętrznej obejmował w szczególności zagadnienia dotyczące:

- ▶ organizacji kontroli granicznych w WIJHARS,
- ▶ oceny sposobu postępowania inspektora WIJHARS podczas realizacji obowiązków służbowych w zakresie wykonywania kontroli granicznych,
- ▶ dokumentowania ustaleń z kontroli w obrocie z zagranicą.

Kontrole doraźne obejmowały:

- ▶ weryfikację ankiety dotyczącej ryzyk korupcyjnych oraz istniejących struktur antykorupcyjnych w urzędach administracji publicznej,
- ▶ prawidłowość certyfikacji chmielu ze zbiorów w 2016 r.

Zgodnie z zasadami kontroli wewnętrznej, podczas przeprowadzania czynności kontrolnych sprawdzono wykonanie zaleceń pokontrolnych wydanych przez Głównego Inspektora JHARS w wyniku poprzednich kontroli wewnętrznych.

Kontrolowane jednostki zobowiązane zostały do pełnej realizacji zaleceń pokontrolnych zawartych w wystąpieniach pokontrolnych, wydanych przez Głównego Inspektora JHARS. Wnioski z kontroli wykorzystano do zwiększenia skuteczności działań prowadzonych przez WIJHARS w zakresie postępowania kontrolnego i administracyjnego.

1.2. Audyt wewnętrzny/ Internal audit

Audyt wewnętrzny jest działalnością obiektywną, której celem jest wspieranie kierownika jednostki w realizacji celów i zadań przez systematyczną ocenę kontroli zarządczej oraz czynności doradcze. Ocena, dotyczy w szczególności adekwatności, skuteczności i efektywności kontroli zarządczej w jednostce. Zadania audytu w GIJHARS wykonuje pracownik zatrudniony na stanowisku audytora wewnętrznego, spełniający wymogi ustawy *o finansach publicznych*.

W 2016 roku audyt realizował zadania zgodnie z planem o charakterze zapewniającym i doradczym.

Zadania zapewniające zrealizowano w zakresie:

- ▶ oceny nadzoru nad jednostkami certyfikującymi w zakresie rolnictwa ekologicznego,
- ▶ gospodarki magazynowej, w tym oceny występowania materiałów zbędnych i przeterminowanych.

Zadania doradcze realizowano w obszarze finansów i rachunkowości GIJHARS.

Ponadto, audytor wewnętrzny w 2016 r. przeprowadził na zlecenie Ministerstwa Finansów audyt w zakresie funkcjo-

nowania systemów finansowo-księgowych w wybranych jednostkach sektora finansów publicznych. W wyniku audytów przedstawiono rekomendacje, uwagi i wnioski mogące usprawnić system kontroli zarządczej w GIJHARS.

Efektom przeprowadzenia zadań audytowych była identyfikacja i analiza ryzyka, zwiększenie bezpieczeństwa zasobów, skuteczności kontroli zarządczej oraz zapewnienie o prawidłowości działania.

1.3. Rozpatrywanie skarg i wniosków/ Complaints and requests handling

W 2016 r. do organów IJHARS wpłynęło 315 wniosków i 10 skarg, z których bezpośrednio rozpatrzono 159 wniosków i 9 skarg (w tym: 40 wniosków i wszystkie skargi rozpatrzył Główny Inspektor, a 119 wniosków wojewódzcy inspektorzy JHARS). Do innych instytucji przekazano 123 wnioski i 1 skargę. Z uwagi na anonimowość, bez rozpoznania pozostawiono 33 wnioski.

Skierowano do organów IJHARS 159 wniosków, które zostały rozpatrzone bezpośrednio w ramach posiadanych kompetencji dotyczyło (rysunek 8):

- ▶ obecności w obrocie produktów niespełniających wymagań w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w tym w zakresie oznakowania – 125 wniosków (tj. 78,6% ogółu rozpatrzonych); zgłoszone przez wnioskodawców zastrzeżenia potwierdzono w 26 przypadkach (tj. 20,8% rozpatrzonych w tym zakresie),
- ▶ wprowadzania do obrotu nawozów i środków wspomagających uprawę roślin niezgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami – 16 wniosków (tj. 10,1% ogółu rozpatrzonych); zgłoszone zastrzeżenia potwierdzono w 1 przypadku,
- ▶ obecności w obrocie artykułów rolno-spożywczych niespełniających wymagań w zakresie rolnictwa ekologicznego lub wymagań dla produktów posiadających chronione oznaczenie geograficzne zadeklarowanych w oznakowaniu – 11 wniosków (tj. 6,9% ogółu rozpatrzonych); zgłoszone zastrzeżenia potwierdzono w 2 przypadkach,

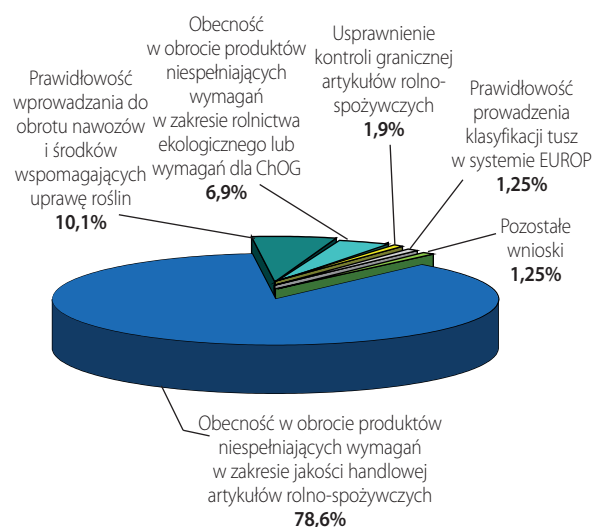
- ▶ potrzeby usprawnienia kontroli granicznej artykułów rolno-spożywczych – 3 wnioski (tj. 1,9% ogółu rozpatrzonych),
- ▶ prawidłowości prowadzenia klasyfikacji tusz w systemie EUROP – 2 wnioski; zgłoszone zastrzeżenia potwierdzono w 1 przypadku,
- ▶ innych zagadnień, tj. udostępnienia informacji publicznej o działalności IJHARS oraz zagadnień nie związanych z ustawową działalnością IJHARS – po 1 wniosku.

W wyniku kontroli przeprowadzonych przez wojewódzkich inspektorów JHARS, w związku z sygnałami przekazywanymi we wnioskach, występowanie nieprawidłowości dotyczących skontrolowanych artykułów rolno-spożywczych i nawozów potwierdzono w 18,9% zgłoszonych przypadków.

W 2016 r. do Głównego Inspektora wpłynęło 10 skarg dotyczących sposobu wykonywania zadań przez wojewódzkich inspektorów JHARS i pracowników IJHARS, z których 9 rozpatrzono bezpośrednio, natomiast jedną przekazano do rozpatrzenia przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W porównaniu do 2015 r. w 2016 r. zmniejszyła się zarówno liczba wniosków rozpatrzonych bezpośrednio przez organy IJHARS – o 57 (tj. z 216 do 159), jak i liczba rozpatrzonych skarg – o 5 (tj. z 14 do 9).

RYСУNEK 8.
Tematyka skarg rozpatrzonych przez IJHARS w 2016 r./ **Graph no 8: Subjects of complaints considered by AFQI in 2016**

2. Działalność informacyjna

Information and communication

Prowadzenie rzetelnej polityki informacyjnej jest ważnym elementem działalności IJHARS, kierowanej zarówno do producentów i przedsiębiorców sektora rolno-spożywczego, jak i konsumentów. Rozpowszechnianie informacji jest wielopłaszczyznowe i odbywa się przede wszystkim poprzez współpracę z mediami, działalność prasową i wydawniczą oraz komunikację wewnętrzną.

Mając na celu wykreowanie własnej, aktywnej i rzetelnej polityki informacyjnej IJHARS stara się dotrzeć do jak największej liczby odbiorców, którymi są zarówno pracownicy IJHARS, jak i osoby z zewnątrz. Relacje z ważnych spotkań, w których uczestniczyli pracownicy IJHARS publikowane były na stronie www.ijhars.gov.pl oraz jako artykuły w biuletynie *Wiedza i Jakość*. W 2016 r. systematycznie opracowywano komunikaty prasowe na temat działalności IJHARS w ujęciu kwartalnym i rocznym oraz przeprowadzano comiesięczną analizę publikacji prasowych.

2.1. Strona internetowa IJHARS/ AFQI's website

Podstawowym źródłem informacji o działaniach IJHARS jest strona internetowa www.ijhars.gov.pl. Na stronie zamieszczone są m.in.: informacje o bieżących działaniach Inspekcji, informacje o aktualnych wynikach kontroli, wykaz obowiązujących aktów prawnych, wzory formularzy i wniosków, informacje dotyczące współpracy z innymi organizacjami. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prowadzony jest również Biuletyn Informacji Publicznej (BIP) www.ijhars.gov.pl/bip. W ramach BIP publikowane są informacje określone w ustawie o *dostępności publicznej*.

W 2016 r. zamieszczane informacje dotyczyły głównie aktualnych wiadomości branżowych dla rolników (rolnictwo ekologiczne, obowiązek zgłaszania działalności,

aktualizacja przepisów, wzory druków, wydawanie świadectw jakości handlowej), ale także informacji dotyczących wdrożenia systemu przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym oraz kampanii informacyjnej w zakresie racjonalnego gospodarowania nawozami.

2.2. Współpraca z mediami/ Cooperation with the media

Priorytetem współpracy jest bieżące informowanie mediów na temat działalności IJHARS oraz przekazywanie informacji dotyczących przeprowadzanych kontroli artykułów rolno-spożywczych.

Informacje przekazywano poprzez:

- ▶ mailingi do prasy (do wszystkich zainteresowanych dziennikarzy),
- ▶ komentarze i opinie do prasy,
- ▶ opracowywanie artykułów na życzenie zainteresowanych redakcji, po uzgodnieniu tematu i zakresu opracowania,
- ▶ przekazywanie biuletynu *Wiedza i Jakość* w wersji PDF mediom i zachęcanie do przedruku artykułów opracowywanych przez przedstawicieli IJHARS,
- ▶ przekazywanie *Sprawozdania rocznego z działalności Inspekcji JHARS*,
- ▶ seminaria oraz spotkania zewnętrzne,
- ▶ wywiady radiowe i telewizyjne z przedstawicielami IJHARS.

W 2016 roku IJHARS współpracowała z następującymi mediami:

- ▶ stacje telewizyjne (TVP Info, Polsat, Polsat News, TVP Tydzień),
- ▶ stacje radiowe (Eska, PR1, radio Kolor, TOK FM, Trójka, Radio Zet Gold, Radio Olsztyn, Radio Opole),
- ▶ prasa ogólnopolska (Dziennik Gazeta Prawna, Gazeta Wyborcza, Metro, Newsweek, Rzeczpospolita, PAP),

- ▶ prasa lokalna (Dziennik Bałtycki, Dziennik Łódzki, Dziennik Zachodni, Echo Miasta, Express Bydgoski, Gazeta Krakowska, Gazeta Lubuska, Gazeta Wyborcza – wydania lokalne, Głos Pomorza, Głos Wielkopolski, Kronika Beskidzka, Miesięcznik Agro Podkarpacie, Nowości, Super Nowości, Tygodnik Ciechanowski, Tygodnik Płocki, Tygodnik Podhalański, Tygodnik Siedlecki, Tygodnik Zamojski),
- ▶ wydawnictwa branżowe (Agro Przemysł, Bake & Sweet, Bezpieczeństwo i Higiena Żywności, Bilans dodatni, Farmer, Food-Lex, Kurier Rolniczy, Przegląd Mleczarski, Rzeźnik Polski, Top Agrar, Tygodnik Poradnik Rolniczy, Wiadomości Handlowe),
- ▶ portale internetowe: Agro News, gazeta.pl., Onet, Portal Spożywczy, Wirtualna Polska.

Wśród tematów najchętniej podejmowanych przez media w 2016 r., była między innymi: jakość handlowa artykułów rolno-spożywczych, w tym świeżych owoców i warzyw, produktów ekologicznych oraz zagadnienia dotyczące znakowania.

2.3. Biuletyn „Wiedza i Jakość”/ ‘The Knowledge and Quality’ bulletin

Procesom usprawnienia komunikacji, zarówno z odbiorcami, jak i pracownikami, służy wydawany od 2005 r. biuletyn informacyjny *Wiedza i Jakość*. Głównym celem tej publikacji jest szeroko pojęte informowanie środowiska sektora rolno-spożywczego o aktualnych, a także systematycznych działaniach GIJHARS, WIJHARS oraz laboratoriów GIJHARS. Biuletyn przekazywany jest do mediów, przedstawicieli środowisk naukowych, Senackiej Komisji

ds. Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Sejmowej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz innych zainteresowanych instytucji. Ponadto, rozsyłany jest do bibliotek, co wynika z ustawy o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych.

W 2016 r. ukazały się 4 numery biuletynu, każdy w nakładzie 250 sztuk. Biuletyny zostały rozesłane do wszystkich WIJHARS oraz laboratoriów GIJHARS, a także do mediów i przedstawicieli: środowisk naukowych (uniwersytety i akademie rolnicze), ARR, ARiMR, MRiRW, związków i stowarzyszeń branżowych. Biuletyn *Wiedza i Jakość* dostępny jest również na stronie internetowej IJHARS, dzięki czemu dociera do szerokiej grupy odbiorców.

Ponadto, w 2016 roku wydrukowane zostały ulotki informacyjne pt. „ABC znakowania produktów żywnościowych”.

2.4. Polityka informacyjna/ Information policy

Ważnym elementem pozakontrolnym z zakresu działalności IJHARS jest propagowanie wiedzy dotyczącej jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz prowadzenie rzetelnej polityki informacyjnej, kierowanej zarówno do konsumentów, jak i przedstawicieli branż, stowarzyszeń oraz producentów i przedsiębiorców sektora rolno-spożywczego. W 2016 r. do ważnych wydarzeń sprzyjających upowszechnianiu informacji o działalności IJHARS zaliczyć należy spotkania z przedstawicielami poszczególnych branż, targi żywności, konferencje, seminaria, debaty, sympozja i wizyty studyjne.

IV. KIERUNKI DZIAŁANIA IJHARS W 2017 ROKU

Course of actions for 2017

Rok 2017 będzie piętnastym rokiem działalności IJHARS, która w ramach urzędowej kontroli żywności w Polsce, chroni interesy konsumentów i producentów oraz wpływa na pozytywną stymulację procesów rozwoju przetwórstwa, dystrybucji i eksportu żywności.

Do podstawowych kierunków działania IJHARS w 2017 r. należy zaliczyć:

- ▶ realizację zadań kontrolnych wskazanych w *Rocznym ramowym planie kontroli na 2017 r.*,
- ▶ aktualizację i rozszerzenie zakresu akredytacji w laboratoriach GIJHARS,
- ▶ wzmocnienie systemu kontroli jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym,
- ▶ wzmocnienie ochrony produktów CHNP, ChOG, GTS,
- ▶ usprawnienie realizacji programu kontroli ex-post,
- ▶ kontynuację aktywności IJHARS na forum międzynarodowym.

Realizacja zadań kontrolnych, wskazanych w Rocznym ramowym planie kontroli/ *Implementation of control activities indicated in the Annual Framework Control Plan*

Roczny ramowy plan kontroli na 2017 r. obejmuje zarówno zadania kontrolne wynikające z ustawy *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych* jak i innych ustaw, w których określone zostały kompetencje IJHARS. Tematyczny zakres planowych kontroli opracowany został między innymi w oparciu o wyniki analizy ryzyka sporządzonej na podstawie danych z kontroli przeprowadzonych w latach poprzednich oraz propozycje tematów zgłoszonych przez instytucje współpracujące z IJHARS.

Kontrole realizowane w 2017 r. swoim zakresem obejmować będą wszystkie aspekty jakości handlowej, tj. ocenę organoleptyczną, badania fizykochemiczne oraz prawidłowość znakowania.

W ramach zaplanowanych kontroli sprawdzona zostanie jakość handlowa artykułów rolno-spożywczych, które zgodnie z Piramidą Zdrowego Żywienia, przedstawioną przez Instytut Żywności i Żywienia w styczniu 2016 r., powinny stanowić dominującą pozycję w diecie każdego

konsumenta. Kontrole będą uwzględniały także produkty oznaczone znakiem „Poznaj Dobrą Żywność”, artykuły sygnowane marką własną sieci handlowych, producentów, a także wyroby wykazane na tzw. „czeskiej liście” oraz oferowane do sprzedaży luzem.

Podczas kontroli sprawdzona zostanie również prawidłowość podawania informacji o wartości odżywczej, w związku z wprowadzeniem, z dniem 13 grudnia 2016 r., na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. *w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004, obowiązku stosowania takiego oznakowania, a także w związku ze zmianami wprowadzonymi w ustawie z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, prawidłowość stosowania dobrowolnego oznakowania artykułów rolno-spożywczych określeniem „Produkt polski”.*

Rok 2017 będzie kolejnym, w którym kontrole skoncentrowane będą na wykrywaniu zafałszowań artykułów rolno-spożywczych. Działania kontrolne w tym zakresie będą obejmowały zarówno specjalistyczne badania laboratoryjne, jak również weryfikację ich oznakowania.

W 2017 r. IJHARS będzie realizować również działania, których obligatoryjność wykonania wynika z przepisów prawa krajowego lub Unii Europejskiej.

Ważnym obszarem działalności IJHARS będą kontrole importowanych artykułów rolno-spożywczych, których wykaz określony został w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 18 stycznia 2013 r. *w sprawie wykazu artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy oraz ich minimalnych ilości podlegających kontroli jakości handlowej* oraz kontrole świeżych owoców i warzyw, dla których określone zostały standardy UE.

Aktualizacja i rozszerzenie zakresu akredytacji w laboratoriach GIJHARS/ *Updating and expanding the scope of accreditation for AFQI laboratories*

W 2017 r. priorytetem działania laboratoriów GIJHARS będzie:

- ▶ wdrożenie specjalistycznych metodyk badawczych ukierunkowanych na potrzeby wynikające z zaplanowanych na 2017 r. tematów kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych z uwzględnieniem kompleksowej oceny danego produktu, w tym wykrywania różnego rodzaju zafałszowań i oznaczania surowców użytych do produkcji kontrolowanego wyrobu,
- ▶ rozszerzenie zakresu akredytacji; planując rozszerzenie zakresu akredytacji kierowano się zakresem akredytacji dla danej matrycy i uzupełnieniem brakujących parametrów tak, aby wszystkie wyniki badań dla danego produktu były akredytowane,
- ▶ utrzymanie wysokiej jakości badań poprzez uczestnictwo poszczególnych laboratoriów w badaniach biegłości i porównaniach międzylaboratoryjnych,
- ▶ doskonalenie systemu zarządzania poprzez szkolenia wewnętrzne i zewnętrzne pracowników laboratoriów GIJHARS,
- ▶ udział w pracach Rady Ekspertów ds. analiz mięsa drobiowego,
- ▶ udział w pracach Grupy Roboczej IHC (Międzynarodowa Komisja ds. Miodu) w zakresie badań miodu,
- ▶ uczestnictwo w spotkaniach Komitetu KKŻ FAO/WHO ds. Metod Analiz i Próbkobrania,
- ▶ realizacja zadań laboratorium referencyjnego w zakresie określonym w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 grudnia 2014 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz Rozporządzeniu Komisji (WE) nr 543/2008 z dnia 16 czerwca 2008 r. wprowadzającym szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie niektórych norm handlowych w odniesieniu do mięsa drobiowego.

Wzmocnienie systemu kontroli jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym/ *Strengthening control system of certification bodies in organic farming*

W 2017 roku działania IJHARS w zakresie rolnictwa ekologicznego będą skierowane szczególnie na eliminowanie nieuczciwych praktyk produkcyjnych i handlowych, które negatywnie wpływają na wizerunek polskich produktów ekologicznych. Podejmowanie tych działań będzie sprzyjać wzrostowi konkurencyjności rolnictwa ekologicznego oraz wzrostowi podaży polskich produktów ekologicznych.

W 2017 roku IJHARS zakłada wzmocnienie działań w zakresie:

- ▶ ochrony oznaczeń ekologicznych (poprzez eliminowanie znakowania produktów nieekologicznych terminami takimi jak *eko*, *bio*, sugerującymi ekologiczną metodę produkcji),
- ▶ kontroli produktów importowanych z państw trzecich,
- ▶ kontroli nawozów i innych środków do produkcji, nieprzeznaczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym, oznakowanych terminami takimi jak *ekologiczny*, *bio* lub *eko*, sugerującymi możliwość ich stosowania w rolnictwie ekologicznym,
- ▶ nadzoru nad jednostkami certyfikującymi (audyty, inspekcje, kontrole sprawdzające u producentów).

IJHARS wzmocni także współpracę z jednostkami certyfikującymi poprzez organizację spotkań, podczas których opracowywane będą wspólne stanowiska dotyczące pojawiających się problemów. Wspólna praca jednostek certyfikujących i organu nadzoru ma na celu usprawnienie procesu kontroli i certyfikacji, a także ujednoczenia w podejściu organów kontrolnych. Ponadto w 2017 r. będzie realizowany kolejny etap wdrażania systemu TRACES, czyli programu elektronicznego wystawiania i potwierdzania świadectw kontroli.

Wzmocnienie ochrony produktów ChNP, ChOG, GTS/ Strengthening protection of products with names registered as PDO, PGI and TSG

W 2017 roku działania IJHARS w zakresie systemu ChNP, CHOG, GTS będą skierowane szczególnie na eliminowanie nieuczciwych praktyk produkcyjnych i handlowych, które negatywnie wpływają na wizerunek polskich produktów posiadających chronione nazwy. IJHARS będzie czynnie uczestniczyć w pracach związanych z wdrożeniem systemu kontroli i certyfikacji oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych.

Ponadto, IJHARS wzmocni współpracę ze środowiskiem naukowym w celu stworzenia innowacyjnych instrumentów i metod wpływających na poprawę konkurencyjności produktów objętych systemem jakości żywności. Działania te będą realizowane w ramach wdrażanego projektu (Strength2Food) będącego częścią programu badawczego Horyzont 2020.

Podniesienie jakości przeprowadzania i dokumentowania kontroli ex-post/ Improving the quality of ex-post control activities and their documentation

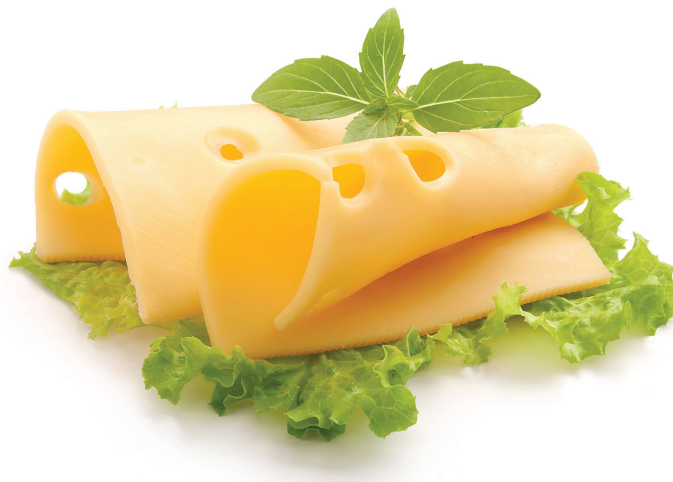
Priorytetowymi działaniami dotyczącymi zadań związanych z kontrolą ex-post w 2017 r. będzie głównie:

- ▶ terminowa realizacja programów kontroli na lata kontrolne: 2016/2017 i 2017/2018,
 - ▶ rzetelne przygotowanie inspektorów IJHARS do kontroli ex-post w zakresie zasad funkcjonowania nowych mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej, wskazanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do kontroli na lata kontrolne: 2016/2017 i 2017/2018, poprzez aktualizację i wydawanie wytycznych.
- W celu stałego podnoszenia wiedzy i umiejętności kontrolerskich inspektorów IJHARS organizowane będą spotkania, szkolenia i narady służące wymianie doświadczeń w zakresie systemu kontroli ex-post i obszarów związanych z funkcjonowaniem Wspólnej Polityki Rolnej UE.

Kontynuacja aktywności na forum międzynarodowym/ Continuation of activities on the international forum

Spśród działań do realizacji w 2017 r. w ramach współpracy międzynarodowej, należy wymienić zadania mające na celu m.in.:

- ▶ zwiększenie udziału i aktywności przedstawicieli Polski w sesjach komitetów KKŻ FAO/WHO, spotkaniach Grupy Roboczej Rady UE ds. Kodeksu Żywnościowego oraz sesjach Grupy Roboczej EKG/ONZ ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych,
- ▶ podnoszenie świadomości na temat znaczenia i skutków przyjmowania przez Komisję Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO światowych norm dla produktów rolno-spożywczych.

Wojewódzkie Inspektoraty Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

Voivodeship Inspectorates of Agricultural and Food Quality

Dolnośląski Wojewódzki Inspektorat

ul. Ofiar Oświęcimskich 12
50-069 Wrocław
tel. (71) 346-08-84
fax (71) 343-75-28
wiwroclaw@ijhars.opole.pl

Oddział Żarska Wieś

59-900 Zgorzelec 1
tel./fax (75) 771-97-37

Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Inspektorat

ul. Hetmańska 28
85-039 Bydgoszcz
tel. (52) 322-87-10
fax (52) 322-47-26
wibydogoszcz@ijhars.gov.pl

Lubelski Wojewódzki Inspektorat

ul. Nowy Świat 3
20-418 Lublin
tel. (81) 532-06-15
fax (81) 532-23-59
wilublin@ijhars.gov.pl

Oddział Biała Podlaska

ul. Kolejowa 21
21-500 Biała Podlaska
tel./fax (83) 343-85-54, 343-33-30
wijnarsbiala@interia.pl

Lubuski Wojewódzki Inspektorat

ul. Boh. Westerplatte 11
65-034 Zielona Góra
tel./fax (68) 325-30-62
wizielonagora@ijhars.gov.pl

Oddział Rzepin

ul. Bohaterów Radzieckich 47
69-110 Rzepin
tel./fax (95) 759-64-35
wirzepin@ijhars.gov.pl

Łódzki Wojewódzki Inspektorat

ul. Gdańska 38
90-730 Łódź
tel./fax (42) 636-62-40
wilodz@ijhars.gov.pl

Małopolski Wojewódzki Inspektorat

ul. Ujastek 1
31-752 Kraków
tel. (12) 448-11-02
fax (12) 448-11-05
wikrakow@ijhars.gov.pl

Mazowiecki Wojewódzki Inspektorat

ul. Marszałkowska 115
00-102 Warszawa
tel. (22) 654-01-80
fax (22) 654-01-81
wiwarszawa@ijhars.gov.pl

Opolski Wojewódzki Inspektorat

ul. Wrocławska 170
45-835 Opole
tel./fax (77) 454-31-18
sekretariat@ijhars.opole.pl

Podkarpacki Wojewódzki Inspektorat

ul. Lubelska 46
35-233 Rzeszów
tel./fax (17) 853-34-38
wirzeszow@ijhars.gov.pl

Oddział Korczowa

Drogowe Przejście Graniczne Korczowa
tel./fax (16) 628-44-60

Oddział Krosno

ul. Bieszczadzka 1
38-400 Krosno
tel./fax (13) 437-28-79

Podlaski Wojewódzki Inspektorat

ul. Antoniukowska 11
15-740 Białystok
tel. (85) 747-97-40
tel./fax (85) 747-97-49
wibialystok@ijhars.gov.pl

Pomorski Wojewódzki Inspektorat

ul. Polska 15
81-969 Gdynia
tel. (58) 660-55-30
fax (58) 660-55-55
wigdansk@ijhars.gov.pl

Śląski Wojewódzki Inspektorat

ul. Jana III Sobieskiego 10
40-083 Katowice
tel. (32) 351-11-61
fax (32) 351-11-63
wikatowice@ijhars.gov.pl

Świętokrzyski Wojewódzki Inspektorat

ul. Zagnańska 91
25-558 Kielce
tel. (41) 362-69-64/65
fax (41) 362-64-10
wikielce@ijhars.gov.pl

Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Inspektorat

ul. Szarych Szeregów 7
10-079 Olsztyn
tel. (89) 535-90-48, 527-44-64
fax (89) 521-33-25
wiolsztyn@ijhar-s.gov.pl

Wielkopolski Wojewódzki Inspektorat

ul. Kazimierza Wielkiego 24/26
61-739 Poznań
tel. (61) 851-03-45
fax (61) 851-03-46
wipoznan@ijhar-s.gov.pl

Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektorat

ul. Wały Chrobrego 4
70-502 Szczecin
tel. (91) 434-56-66, 430-32-72
fax (91) 434-56-66
wiszczecin@ijhars.gov.pl

Laboratoria

Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

Main Inspectorate Agricultural and Food Quality's Laboratories

Centralne Laboratorium w Poznaniu

Certyfikat akredytacji PCA nr: AB 370

p.o. Kierownik: Agnieszka Wandel

ul. Reymonta 11/13

60-791 Poznań

(61) 867-90-34

(61) 867-90-19

labpoznan@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Białymstoku

Certyfikat akredytacji PCA nr: AB 705

Kierownik: Leszek Arciuch

ul. Ogrodowa 10

15-027 Białystok

(85) 653-78-55, (85) 653-78-50

(85) 653-78-60

labbialystok@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Kielcach

Certyfikat akredytacji PCA nr: AB 704

Kierownik: Adam Kaleta

ul. Zagnańska 91

25-558 Kielce

(41) 332-70-84

(41) 332-70-85

labkielce@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Gdyni

Certyfikat akredytacji PCA nr: AB 285

Kierownik: Joanna Olszewska-Siemaszko

Al. Mar. J. Piłsudskiego 8/12

81-378 Gdynia

(58) 660-75-20

(58) 661-68-14

labgdynia@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Lublinie

Certyfikat akredytacji PCA nr: AB 775

Kierownik: Renata Wojtysiak

ul. Nowy Świat 3

20-418 Lublin

(81) 743-81-01

(81) 534-21-20

lablublin@ijhars.gov.pl

IJHARS